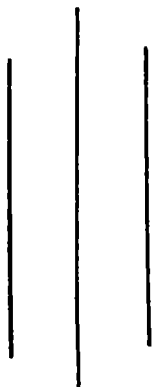

ମଣିଷ ଟାଳେ, କାନନ ଜାଳେ

ଭଗବତ୍, ପ୍ରସାଦ ରଥ

ମଣିଷ ଟଳେ, କାନନ ଜଳେ

ଭଗବତ୍ ପ୍ରସାଦ ରଥ

ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ ଓ ପ୍ରକାଶକ—

ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଆର୍ଟିଷ୍ଟସ୍ ଏସୋସିଏସନ୍

ପୋ-ଗଞ୍ଜାମ, କି-ଗଞ୍ଜାମ ।

✽

ପ୍ରଥମ ସଫରଣ—ତା ୧-୧-୧୯୮୮

✽

ସର୍ବସ୍ୱତ୍ୱ ସଂରକ୍ଷିତ ।

✽

ମୁଦ୍ରାକର—

ଜୟଗୁରୁ ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ ଓ ବାଇଣ୍ଡର୍ସ

ବଡ଼ଖେମଣ୍ଡି ସାହି

ବ୍ରହ୍ମପୁର ।

✽

ମୂଲ୍ୟ—ବାରଟଙ୍କା ମାତ୍ର

Courage, my brother or my sister,
Liberty is to be subserved, whatever occurs,
That is nothing, that is quelled by one or two failures,
Or any number of failures

—Walt Whitman

ହେ ମୋର ଭାଇ ଭଉଣୀ, ଧୈର୍ଯ୍ୟଧର ଆଗ୍ରସାର ହୁଅ,
ଯାହାକି ଦଟିଲେ ବି, ସ୍ୱାର୍ଥୀନତା ସବୁଠାରୁ ପ୍ରିୟ,
ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ବିଫଳତା କିମ୍ବା ଅସୁମାରୀ ବିଫଳତାର
ଅବାଚ୍ଛାଦ ଯେ ପଡ଼ୁଛି ନାହିଁ,
କେଉଁଠାରେ ସ୍ଥାନ ତାର ତଳେହେଲେ ନାହିଁ... ..

କ ନିଷ୍ଠୁରୁଣ, କ ଉଦ୍‌ବୃକ୍ତ ଏଇ ଶତାବ୍ଦୀ !

ଏକ ନିଃସ୍ତ ଶୂନ୍ୟତା ଗନ୍ଧ ନିଶ୍ଚୟ ଏହି ଶତାବ୍ଦୀର ଅପ୍ରସ୍ତୁତ
ସୂକ୍ଷ୍ମସିଦ୍ଧି କରନ୍ତାର ପ୍ରବଣତା ବାରମ୍ବାର ଶତ ବସନ୍ତ କରଣ
ମାନବଜାତିର ଶରୀରକୁ ।

ଅର୍ଦ୍ଧକୋଟି ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ଅର୍ଦ୍ଧଗଳିତ ଶବ ଉପରେ ଗାନ୍ଧବ ନୃତ୍ୟ
ରଚିଛି ‘ନାମାଚାର୍ଯ୍ୟ’ ଅସୁରର ଅନୁଗତ ଭୃଷ୍ୟ, ଶିଷା ଓ ସଭ୍ୟତାର
ଶଙ୍ଖନାଦ କରୁଥିବା ଜାତୀୟବାଦୀ କର୍ମମା ।

ପାଗଳ କାପାଳିକ ଭଳି ଦୟାଳୀ ଦୟାଳୀ ଧର ଅସୁମାରୀ ଭବିଷ୍ୟତୀ
ଶବ ଶୋକ ବୁଲିଛି ରଣଭୟର ଉନ୍ନତ ବାଦକ ଉଲ୍ଲସମୟ ଆମେରିକା ।

ଏ ଶତାବ୍ଦୀର ନାଡ଼ ଚିତ୍ରିତ୍ୱ କାମ୍ୟ ସେବନ ଅନୁପାତ
ଚିତ୍‌କାର କରି ଉଠିଥିଲେ, ଏ ଶତାବ୍ଦୀ ହତ୍ୟାକୁ ସୂକ୍ଷ୍ମସିଦ୍ଧି କରିଦେଇଛି,
କିନ୍ତୁ ସେ ଚିତ୍‌କାର ପ୍ରାନ୍ତସର ଆକାଶରେ ହିଁ ଛୁନୁସୁସ ଗୁଡ଼ି ଭଳି
ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଏଇଫେଲ୍ ଟାୱାର୍ ଦେହରେ ଧକ୍କା ଖାଇଥିଲା ।

ଆଉ ବୁଦ୍ଧ, ବନ, କୃଷ୍ଣ, ଗାନ୍ଧୀର ଭାରତ ?

ସ୍ୱାଧୀନୋତ୍ତର ଦିନୀର ଧୂସର ଆକାଶରେ ଯେଉଁ କୁର ଶିକାରୀ
ଛୁଆଣ ମାନଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହେଲା, ସେମାନଙ୍କର ପଂଡ଼ାନ୍ତ ବନବାଟର
ପୀଠରେ ଝରି ପଡ଼ିଲା ଗଣତନ୍ତ୍ର ସମାଜବାଦ କଂଗ୍ରେସର ଟୋପା ଟୋପା
ଲକ୍ଷ ।

ଅରୁଣାଭ ଆଗକୁ ଚାହିଁଲା ।

ହଠାତ୍ ନୃତ୍ୟ ଓ ଉତ୍ସୁକ ହସ ମଧ୍ୟମରେ ଯୌବନକୁ ସଂକଳ୍ପ ଦାନ କରୁଥିବା ଏକ ଚନ୍ଦ୍ରା ଉଲ ସମ୍ମୁଖରେ ବହି ଯାଉଛି ଝଙ୍କାଟଣା ଚଟିନୀ ; କୋରସୁଟର ଏକ ଉଦ୍‌ଗୀତ କନ୍ୟା !

ଅରୁଣାଭ ସ୍ବପ୍ନଗତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ନିଃସଙ୍ଗ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ପ୍ରାଚୀନ ଇତିହାସିକ ଯୁଗର ରକ୍ତ ପିପାସୁ ଭ୍ରାତନ୍ ମାନଙ୍କ ଭଳି ଯେଉଁ ଉତ୍କଳର ଜନ୍ମମାନେ ରଜନୀତିର ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସୁଥିଲେ ; ସେମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଚକ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଫୋକସ୍ ହୋଇ ପାରିଥିଲା ଠିକ୍ ତାର ଉପରେ ।

ସହକର୍ମୀମାନେ ବାଟେ ମାର ଚେତାବନୀ ଦେଇଥିଲେ, ନେତୃରୁ ବନ୍ଧର ଗାନ୍ଧୀର ଭାବତ ଆଉ କରମବନ୍ଦ ଗାନ୍ଧୀର ଭାବତ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବଧାନ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର ଅରୁଣାଭ । ତା ନହେଲେ ତମେ ସଂଘାତକ ଭାବରେ ଶକ୍ତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଯିବ ।

କେତେ ଶୀଘ୍ର ପତନର ଗହ୍ବର ଆଡ଼େ ଆଗେଇ ଗଲା ଏ ଦେଶ ! ପ୍ରାକ୍-ସ୍ବାଧୀନ ଭାରତରେ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ଯେଉଁ ଆଲୋକ ପ୍ରମୁଖୁଡ଼ିକ ଗାନ୍ଧୀ ଯୁଗର ରକ୍ତମୁକ୍ତ ସାଧକମାନେ ନିର୍ମାଣ କରୁଥିଲେ, ରଜନୀତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବାଣୀ ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି ଅନେକ ଦିନ ହେଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶସାର ପଡ଼ି ରହିଛି ଅସଂଖ୍ୟ ପମ୍ପା ପ୍ରତିଶୃତିର ବଣି ବଣି ଭଙ୍ଗା ଖୋଳପା, ପିକ୍‌ନିକ୍ ଶ୍ରେଣୀ ଗଦା ଗଦା ଅଇଁଠା ଲେପସି ଭଳି ।

ଅଧ୍ୟାପକ ଜୀବନ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିବାକୁ ଯେତେବେଳେ ଉନ୍ମୁଖ ଥିଲା ଅରୁଣାଭ, ସେତେବେଳେ ତା ମନରେ ପବିତ୍ର ସ୍ବପ୍ନମାନେ ଉଡ଼ିବାର ଆନନ୍ଦରେ ଓଡ଼ଣା ପିଟିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଅରୁଣାଭ ଭାବୁଥିଲା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଉନ୍ନତ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ପ୍ରାଣ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟଭରା ଚରୁଣ-

ମାନଙ୍କ ମନରେ ସେ ପ୍ରୋତ୍ତମ ଦେଶରୁ ଗଜ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଖୋଳପା ପଟ୍ଟାଭ ବାହାରକୁ ଚାଲି ଆସିବେ ଗୋପବନ୍ଧୁ, ଚିତ୍ରରଞ୍ଜନ, ସୁବାସ, ଭଗବତୀଂଦ୍ର ।

ସବୁ ସ୍ୱପ୍ନ ବିଡ଼ମ୍ବିତ । ବିଭିନ୍ନ ରଜନୀକଣ୍ଠଙ୍କ ଶ୍ରମଶ୍ରମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଧୃତ ପଦପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସ୍ୱପ୍ନ ହୋଇଉଠିବ ତଳେନ ବାତାବରଣ ।

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସମର୍ଥ୍ୱ ଗୁପ୍ତନେତାମାନେ ସାଜଛନ୍ତି ସମସ୍ତ ଅଶାନ୍ତତା ଓ ଦୁର୍ନୀତିର ପଟ୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୋତ । ମଦ ଚାକାନ, ହୋଟେଲ ଓ ସିନେମା-ହଲ୍‌ରେ ସେମାନଙ୍କର ଉନ୍ମତ୍ତ କଳରବ ।

ମୁଣ୍ଡିମେସୁ ଦାଦାଙ୍କ ହୁଙ୍କାରରେ ଦିନକୁ ଦିନ ବସନ୍ତ ହୋଇ ଉଠୁଛି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ବାତାବରଣ ।

ବହୁ ମେଧାଶୀ ଓ ଚରିତ୍ରବାନ ଗୁପ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ପ୍ରମୁର୍ତ୍ତି ହୋଇ ଉଠୁଛି ଗୁଗଳର ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ବେଳାର ଆର୍ତ୍ତ ଶୂଦ୍ରାଣୀ ।

ପଞ୍ଚମ ଆକାଶରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଗତା ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ ହୋଇ ସାରିଲଣି ।

ନିର୍ଜନ ପରିବେଶ ନିର୍ଜନତର ହୋଇ ଉଠିଲଣି । ଝଂଜାବତୀ ବହୁ ଚାଲିଛି ଅବସାନ ବେଗରେ । ରାୟଗଡ଼ର ଭକ୍ତବିର ଶୋଷଣ ପ୍ରକ୍ତ ଝଂଜାବତୀ ନିର୍ବିକାର । ଅମିତାଭର ମନ ପଡ଼ିଗଲା କବି ମାଧୁ-ଆର୍ନଲ୍‌ଡ଼ଙ୍କ ସୋରାବ ଏବଂ ରୂପମର କେତୋଟି ଅମର ପଂକ୍ତି ।

ଅକସ୍ମତ୍ ନିଘାଳରେ ଅଭିମତ ହୋଇଛି ଏକ ମର୍ମନ୍ତୁଦ ଦୃଶ୍ୟ । ବଣ୍ଡା ବିଧ୍ୟାତ ଗାର ରୂପମଙ୍କ ପଦତଳେ ପଡ଼ି ରହିଛି ତରୁଣଯୋଦ୍ଧା ସୋରାବର ଶବ । ରୂପମ ନିଜ ହାତରେ ଲାଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ନିଜର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଭବିଷ୍ୟତକୁ । ପୁଅ ସୋରାବ କାତର କଣ୍ଠରେ ଅନୁରୋଧ କରି ନଥିଲେ ଏତେବେଳକୁ ରୂପମଙ୍କ ତରଫାରୁ ନିଜର ବସଦେଶ ଭେଦ କରିପାରିନାଣି । ନିୟତିର ନିଷ୍ଠୁର ପରିହାସର ଶିକାର ଏଇ ଭବ୍ୟହୀନ ପିତାର ଦୁଃଖ ଥିଲା ସାରର ଭଳି ଗଭୀର ଓ ହିମାଳୟ ଭଳି ବିଶାଳ ।

ଏକ ବସୋଗାଳ ନାଟକର ଅନ୍ତିମ ମନ ମନ୍ଥନକାରୀ ଦୃଶ୍ୟ ଯାହା ଶରରେ ଅଭିମତେ ହଉଛି, ସେହି ଅର୍ଦ୍ଧସ୍ତନୀୟ ନୀରବରେ ଶୁଣିବା ଚାଲି ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ । ମଣିଷର ସୁଖ ଦୁଃଖପ୍ରତି ସେ ସଫୁର୍ତ୍ତ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛି ।

ଅନ୍ତରାଳର ମନ ମନ୍ଥନ ପ୍ରତି ଭ୍ରମେଷ ପ୍ରତି ନ କର ଝଞ୍ଜାବତୀ ବଢ଼ିଗଲା । ଝଞ୍ଜାବତୀକୁ ଦେଖି ସେ ସୋଲୋକୋଭଙ୍କ ଭଳି କହି ପାରିବନି ଝଞ୍ଜାବତୀ ବହେ ଧୀରେ ଧୀରେ । ଝଞ୍ଜାବତୀର ଗତି ପ୍ରଭେଦ ।

ପଶ୍ଚିମାଳାରେ ଲଭି ସାରିଲଣି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଚିତା । ଧୀରେଧୀରେ ଅନ୍ଧାର ଆଗେଇ ଆସୁଛି ଅନ୍ଧାର ରୁଣ୍ଡ ପିଙ୍ଗି ପଙ୍ଗ । ଏଇ ଝଞ୍ଜାବତୀର ଶରରେ ଏକଦା ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ପଲ୍ଲୀଭଳି ବଜେଇଥିବା ସ୍ବପ୍ନର ଆଜି ଏକ ବସନ୍ତ ସହର ।

ସ୍ବପ୍ନର ଅନ୍ତର ନିର୍ମଳ ଆକାଶ ଆଜି ଧୂମ୍ରା । ସ୍ବପ୍ନର ବୁକୁରୁ ଅବରତ କ୍ଷୀର ପାନକର ବସନ୍ତର ଶୁଣିବା ଲୋଡ଼ ଦାନକମାନେ ।

ବହୁ ସମୟା କଣ୍ଠକତ ସହର ସ୍ବପ୍ନର । ସ୍ବପ୍ନର ପ୍ରବେଶକୁ ଲୁଗୁନକରି ଯେଉଁ ଚତୁର ଆଗନ୍ତୁକ ଶିଳ୍ପପତିମାନେ ପ୍ରିତୋଦର ହୋଇଛନ୍ତି, କୋସପୁଟର ମାଟିକୁ ଭଲ ପାଇବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇନା । ସ୍ବପ୍ନର ନିଶିତ ପ୍ରହରରେ ଯେତେବେଳେ ସହରର କୋଳାହଳ ନୀରବ ହୋଇଯାଏ, କାନ୍ଦି ଉଠେ କୋସପୁଟର ଦୁଃଖିନୀ କନ୍ୟା ନାଗାବଳୀ ଚଟିନ ।

ନାଗାବଳୀ କାଗଜକଳ ଦଂଶିତ ବିଷକନ୍ୟା ।

ନାଗାବଳୀର ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ଭରି ଯାଇଛି ଗରଳ । ଏ ନାଗାବଳୀ ଶରର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶ ଆଦିବାସୀ ସୁବକକୁ ଉପହାର ଦେଉଛି ସ୍ବପ୍ନ-ଯନ୍ତ୍ରଣା ଜର୍ଜରିତ ଦେହ ।

ଅରୁଣ ହାତ ଦେବାକୁ ଗୁଣି ଦେଲେ ଦେଖାଲେ ଆଠଅଙ୍କ ଡେଇଁ
ସାରିଲଣି । ନିପ୍ରବୃତ୍ତ ଲେଖକେ ଛୁଡ଼ି କୋଳାହଳମୟ ଦେହକୁ ଫେରିବାର
ଆଗ୍ରହ ତାର ପ୍ରତିତ ହୋଇଯାଏନା । ତଥାପି କାଲୁ ଫେରିବାକୁ
ପଡ଼ିବ । ଅନ୍ଧାର ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ତଥା ଅପେକ୍ଷାକୃତ
ସେକ୍ସପିଆରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ସମାଲୋଚକଙ୍କ ସହ ନିବିଡ଼ ସଂପର୍କ ରଖି
କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଅନିଚ୍ଛୁକ ପଦଦ୍ବୟକୁ ଟାଣି ଟାଣି ସହରଆଡ଼େ ଆଗେଇ
ଗୁଲିଲ ଅରୁଣାଭ ।

ଅଦୂର ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଜନସ୍ତସ୍ଥ୍ୟ ଚଢ଼ଗର ଅଲେକମାଳା
ଦେଖାଯାଉଥିଲା ନିର୍ମୈଦ ଆକାଶର ନକ୍ଷତ୍ରବଳି ଭଳି ଆଉ କିନ୍ତୁ
ଉଦ୍‌ଭସିତ ରସଗତ ଅପେକ୍ଷମାଣ ଥିଲା ଠିକ୍ ଉତ୍ତରାଶ୍ୱିନ ମାସ
ଭଳି । ଅଭ୍ୟସ୍ତ ପାଦ ପୁରୁଣା ସ୍ତ୍ରୀରେ ମଡ଼ି ଗୁଲିଲ ମଧୁସୂର
ଆବେଶାହ୍ଳନ୍ତ ଅବସ୍ଥାପ୍ରତି ଭ୍ରାନ୍ତେ ନବର । ଅରୁଣାଭ ପୁଣି ଫେରି
ଆସିଲା ତାର ସବୁଦିନିଆ ପରିବେଶକୁ ଯେଉଁଠି ଜୀବନ ଗତାନୁଗତକତାର
ବଡ଼େ ଗୁଳାରେ ଗୁଲିବାରେ ଅଟନ୍ତି ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ସାଏନା ।
ସ୍ତ୍ରୀରେ ଗୁଲିଲବେଳେ ସେ ମନେ ପକାଇଲା କାମ୍ୟୁଙ୍କ ଦି ମିଥ୍ ଅଫ୍
ସିସିଫସ୍ (The myth of sisyphus) ର କେତୋଟି ଚିନ୍ତାକୁ ।
ଏଭଳି ଗତାନୁଗତକତାରେ ଭରସା ମଣିଷ ହିଁ ଧନେ ସଚେତନ ହୋଇ
ଉଠେ ଜୀବନର ଉଦ୍‌ଭାବନା ସଫଳରେ ଏବଂ ତା ପରେ ପରେ କଣି
ରୁମ୍‌ରୁମ୍‌ ଜୀବନ ତା ପଛରେ ହୋଇ ଉଠେ ଗରହେଂଂ ବି ଅଧିକ
ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦାୟକ ।

ଅଦୂରରେ ପାହାଡ଼ର ଆକାଶରୁ ସବୁଜିମା । ବର୍ଷାଧାରର
ମିଠା ମିଠା ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଖାଇ ଉଲୁସି ଉଠିବ ଯୌବନବାୟୁ ପାହାଡ଼
ଗୁଡ଼ିକ ।

ମାଳ ଆକାଶଗଳେ ଲେଉଟାୟୁ ପ୍ରକୃତିର ମନ ଚଢ଼ିଲା ଶାଶୁତ
ପ୍ରେମଲୀଳାର ଅକୁଣ୍ଠିତ ଅବରତ ଆନୁସ୍ରବଣ ବର୍ଣ୍ଣ ବଢ଼ିଲା ଗଳି
ଝଞ୍ଜାବଟା ।

ରୂପ ବଦଳି ଯାଇଛି ନାଗାବଳୀନ । ଉନ୍ନତ ଓ ଆବେଗର
ବଶବର୍ତ୍ତୀ ଦୁଇଟି ତନ୍ମୟିକ ସେମାନେ ନାଚନ୍ତି ଥିଏଟର ରଙ୍ଗର ଶାଢ଼ୀ
ବାଛି ନେଇଛନ୍ତି । ପବନରେ ଭିଜି ମାଟିର ମନମତାଣିଆ ରହି ।
ଅଦୂରରେ କଦଳୀ ବନର ବେଣୀକୁ ଟାଣି ଦେଉଛି ଚରଣ ମବନ ।
ଭାସୁଗଡ଼ ସହରର ସବୁ କିଛି କାମ୍ୟ ଓ କମଳୟ । ଅଳ୍ପଶାୟ ହଠାତ୍
ସଚେତନ ହୋଇ ଉଠିଲା ଯେ ତାର ଭାବନାର ପୃଥ୍ବୀ କେବଳ
ଜନ୍ମର ଆଲୋକ ପାଶୁ ପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତିତ୍ବ ଅବଲମ୍ବନ କରିବ । ଜନ୍ମର
ଅନ୍ଧକାର ପାଶୁଟି ତା ପକ୍ଷରେ ହୋଇ ଉଠିବ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ,
ଅନାକାଂକ୍ଷିତ ।

ଅଦୂରରେ ଯେଉଁ ଗୁଳିଦରଟି ଦେଖା ଯାଉଛି ତାର ପାଳେ
ପବନରେ ଉଡ଼ି ଯାଇଛି ।

ଦୁଃଖୀ ପରିବାରଟିର ପିଲାମାନେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ମା'ର
ଚିରାଶାଢ଼ୀ ଗୋଡ଼େଇ ବଣେ ଦାଉଛନ୍ତି ନିଜ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରୁଥିବେ !

କାତରା ନାଟ୍ୟ ନେତା ଅପେକ୍ଷା କେତେକ ମୂଳକଣି ଯାଇଥିବା
ସ୍ତ୍ରୀର ଆଗମନ ପାଇଁ । ସବୁଦିନେ ହୁଏତ ଫୁଲ ମଦକାର ତାର ସ୍ତ୍ରୀ
ଫେରି ଆସିବ ଆଜି ତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନରେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନ କରିବ ।
ଜଗାସରେ ତେଜସ୍ବୀନ ହୋଇଥିବା ତମ୍ଭ ଗୁଡ଼ିକରେ ସହାନୁଭୂତିର ରଙ୍ଗ
ମାଟି ତା ପିଲାମାନେ ତା ଆଡ଼କୁ ଅନାବଦେ ।

ଦୟାଳୁ ଜୀବନ !

କ୍ଷମାର କଷାଦାତ କି ଭୟଙ୍କର ?

ଏଇ ସମୟରେ ସହରରେ କଲ ଯେଉଁ ଚକ୍ରର ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ପଦାର୍ପଣ
କରିଥିଲେ ଶକ୍ତି ହସ୍ତରେ, ଆଜି ସେମାନେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ବରପୁଷ୍ପ । ସେମାନଙ୍କ
ନୟନରୁ କୋଠା ଗୁଡ଼ିକରେ ଫୁଲେଇପୁଷ୍ପର ଦୃଶ୍ୟ ଏବେ ଅନ୍ଧ-
ନିଶ୍ଚାସୀ ହୋଇ ଉଠିବ ।

ସେମାନେ ଉଭୟ ହାତରେ କେବଳ ଫଳିତା ଗୋଟେଇଟି
ଠିକ୍ ପ୍ରକାଶ ସହ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଉପଜାତୀୟ ମଣିମୁକ୍ତା ସଂଗ୍ରାହକ ପିନ୍ଧିବା
ଭଳି । ଅନେକଦିନ ଭଳି ଗୁରୁତ୍ବ ସହରରେ ମାତ୍ର ଯାଇଛନ୍ତି ଏକ
ପରବେଶର ଗୋଷ୍ଠୀ । ତତ୍ତ୍ବ ଅଞ୍ଚଳର ପାସାବର ମାନଙ୍କୁ ଉପଗତ
ସ୍ବଗତ କରିବା, ସ୍ବଗତ କରିବା । ଆଜି ପୀମାନ୍ତର ନୈକତ୍ୟ କୋଟିପାତ୍ରକୁ
ଦୀର୍ଘ ଜୀବନ ଦେଇଛି । ଧନୀ ସୌଦାଗର ମାନେ ହିଁ ବେତେକ ଶ୍ରଦ୍ଧା
ବ୍ୟାପୀ । ଏମାନଙ୍କର ଫୋଡ଼ା ଅର୍ଥକୁ ଅସ୍ବଚ୍ଚର ଦଲଲମାନେ ନିବିଡ଼
ଲଢ଼ନ୍ତି ଓ କିଛି । ଏମାନଙ୍କର ଦୌରାନ୍ତରେ ବନବାସୀର ଅର୍ଥନୈତିକ
ଜୀବନରେ ଉନ୍ନତ ଆସିବା ପକ୍ଷାଦାତର ଅଭିମାନ । ସ୍ବଗତ ସହରରେ
ଦୁଇଟି ସମାଜ ରହିବା ଦେହ ଦସାଦସି ହୋଇ । ଗୋଟିଏ ସମାଜ ଛୋଟ
ଉଠିବା ବ୍ୟବସାୟୀ, ଗଜନାଥ ଓ ଉଚ୍ଚ ଦରମାପ୍ରାପ୍ତ କନ୍ୟା ଦୁର୍ଗାବିହାରୀ
ରୁକ୍ମିଣୀଙ୍କୁ ନେଇ । ଏ ସମାଜରେ ଅର୍ଥ କନ୍ୟା ସମତାର ମାତ୍ରାରେ
ଶ୍ବାଟସ୍ ହୁଏ ନିରୁପିତ । ଏ ସମାଜରେ ସ୍ବର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ବ୍ୟାଲନ୍ସର
ପରିମାଣ ସମ ବୃଦ୍ଧି ପଥରେ ଚଳିବ । ଏ ପାରାପାତ୍ର ସମାଜର
ପ୍ରାୟତଃ ସ୍ବଳିତ ହୁଏତେଲେ ବି ଏମାନେ ଦାସୀ କଲେ ଯେ ଏମାନେ
ସହରର ଲୋକଟ ।

ସହରର ସମସ୍ତ ପୁରୀ ସ୍ବାଜ୍ଞୟ, ବଜାର, ହୋଟେଲ ମୁଖ୍ୟତଃ ଏକ ସଂପ୍ରଦାୟ ପାଇଁ ଅଭିପ୍ରେତ । ଆଜି ଏକ ସମାଜରେ ରହିବନ୍ତି ମନ୍ଦିରର ସମସ୍ତ ଶ୍ରମଜୀବୀ ସଂପ୍ରଦାୟ । ସମାଜର ଏକମାତ୍ର ପୁରୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଶକ୍ତି । ଅଗଣିତ ଆଦିବାସୀ, ହରିଜନ, ରତ୍ନବାଲୀ ନିମ୍ନଶ୍ରେଣୀ କର୍ମଚାରୀ ଏ ସଂପ୍ରଦାୟର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ବିଭିନ୍ନ ଶୋଷଣର ଶିକାର ଏକ ସଂପ୍ରଦାୟଟି । ଖରା, ବର୍ଷାରୁ କିଛି ପରିମାଣରେ ଆଶ୍ରୟ ଦେଉଥିବା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୃଷୀର ଏମାନଙ୍କର ବାସସ୍ଥାନ । ଅନ୍ଧାର ଅନ୍ଧର ଭିତ୍ତି ଭିତ୍ତି ଏକ ଦିଶାସ୍ତ୍ର ଗୋଷ୍ଠିଟିକୁ । ଅନ୍ଧାର ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ବାଲୁକାଶୟୀ ଭିତରେ ଅନ୍ଧ ସଲୀଳା ପଲ୍ଲବିତ୍ତ ଲଳିତ ମାନବଜାତିର ପ୍ରୋତ କେବଳ ଏକ ଶ୍ରେଣୀ ଭିତରେ ହିଁ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି । ଲଭି ପଡ଼ିବ ହସାବ ନେଇ ଏମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଧ୍ୟାପଣତଃ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏନ । ପୁରୁଷ କଳା ଦେଖାଇ ଲେଖି ଫୁଲକୁ କବଳିତ କରିବା ଏକ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟବସାୟିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହୁଏ । ଏକ ଶ୍ରେଣୀର ଜୀବନରେ ଆଜି ହିଁ ସବୁ କିଛି । ଆସନ୍ତାକାଲର ଭବନା ସେମାନଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିତ କରେନା । ସ୍ବାଧୀନତା ପରଠାରୁ ଦେଶର ମେରୁଦଣ୍ଡ ଏକ ଗୋଷ୍ଠି ଜଗତର ଜମାଗତ ପ୍ରହାର କରି ଚାଲିଛି । ସଜାବଳୁବର ଏକ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମାନଙ୍କୁ ଠକ ଓ ଅବହେଳା କରି ଦେଶର ଏକାନ୍ତ ସମାଜ ଉପାତ୍ୟାସୀର ଗର୍ବର ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛି । ଅନ୍ଧାର ଭବନର କେତେ ସମୟ ପାଇଁ ହଜି ଯାଇଥିଲା ।

ବାହାରେ ବର୍ଷାର ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ ଆହୁରି ବନ୍ଦ ହୋଇନାହିଁ । ଅନ୍ଧାର ଆବୃତ୍ତିକଲ ।

Still falls the Rain, At the feet of the starved man, hung upon the cross, Christ, that each day, each night, nails there.

ତଥାପି ବର୍ଷା ପଡ଼ୁଛି ଝରି, କୃଷକର ଜଗାସୀ ଲେଉଟର ପଦେ ; ପ୍ରତିଦିନ, ପ୍ରତିରାତି, ହସ୍ତପଦେ ଲୁହା କଣ୍ଟାମାରି ସୀଶୁଶ୍ରୀଷ୍ଟ ଦେହେ ଦାଉ ସାଧେ ।

ପ୍ରବେଶ କଲେ କ୍ରମେ ଝୁଲୁଚ ଖିନ୍ତି, ପ୍ରତି ପ୍ରହରରେ ତମ ଦେହରୁ ଟୋପା ଟୋପା ରକ୍ତ ଝରି ପଡ଼ିବ ।

ଏ ପୃଥିବୀ କେବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ ଅନ୍ୟାୟ, ଅପମାନ, ନିର୍ଯ୍ୟାତନାର ଅବସାନ ପାଇଁ ?

ସପ୍ତରଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ବଙ୍ଗଳାର ଯେଉଁ ସୂର୍ଯ୍ୟଟି ଦିଗନ୍ତ ରେଖା ଉପରେ ଉଠି ଆସୁଥିଲା, ସେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆଜି ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ।

ପୃଥିବୀରେ ଜ୍ଞାନର ଅଭାବ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଅଭାବ ରହିଯାଇଛି ହୃଦୟର ।

ତେଣୁ ଆରବ କାହାଣୀର ଜନ୍ମାନଙ୍କ ଭଳି ବଙ୍ଗଳା କେବଳ ସେବା କରି ଆସିବ ଧନକୁହେର ମାନଙ୍କର ।

ଅରୁଣାଭ ବିଷାଦଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

‘ଅରୁଣାଭ, ଏଥର ନାଟକୋତ୍ସବର ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ମୁଁ ତମକୁ
ଦେବାକୁ ଚାହେଁ ।’

‘ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ସାର ।’

ପ୍ରଶଂସିତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅରୁଣାଭ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ରହିଲେ ପ୍ରାନ୍ତସପାଳ
ବିଜୟ ମହାପାତ୍ର ।

ବଢ଼ିଲା ଜଞ୍ଜାଳ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀ ମହାପାତ୍ର ହଜାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ପକ୍ଷଲଗା
ବସ୍ତ୍ରସର ବିନ ଗୁଡ଼ିକୁ ।

ଅରୁଣାଭ ଭଲ ସେ ବି ଜଣେ ଆଦର୍ଶବାଦୀ ଥିଲେ ଏକ ସମୟରେ ।

ତାଙ୍କର ମନ ଆକାଶରେ ମଧ୍ୟ ବିନେ ପୁଳା ପୁଳା ସ୍ୱପ୍ନ ଶ୍ରୀ
ଯାଉଥିଲା ତଳ ବଜ୍ରଦମାନଙ୍କ ଭଳି ।

ସେ ପ୍ରଭୁ ସେ ଅବିହସି ଯାଉଛନ୍ତି ।

ସରକାରୀ ଶୁକରାରେ ଅପ୍ପପଡ଼ି ଖାଇ ଖାଇ ସେ ବୁଝିଛନ୍ତି
ମଣିଷ ଜୀବନ କେବଳ ସ୍ୱପ୍ନ ବା ଖିଆଲ ଆଦର୍ଶର ସମାହାର ନୁହେଁ ।

ଅରୁଣାଭକୁ ସେ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ଅରୁଣାଭ ତାଙ୍କୁ
ମନେପକାଇବେ ଅଗତର ସେଇ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାପ୍ନାତବନ ଗୁଡ଼ିକ ସଫର୍କରେ ।

ଅରୁଣାଭ ଭଲ ସେମଧ୍ୟ ଧନେ ସୂର୍ଯ୍ୟକରଣ ଆଶାରେ ସିଧା
ଆକାଶଆଡ଼େ ଉଡ଼ିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ ।

ତାଙ୍କୁ ସେଭଳି ଲୁହବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦିଆ ଗଲନି ।

ସୁଯୋଗ ?

ମନୁବରଃ ଦୁର୍ଦ୍ଦଳତା ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଛୁପି ରହିଥିଲା, ଯାହାକରେ ସେ ମନରୁଟାଁ ଗସ୍ତରେ ଯାଇ ପାରିଲେନି ।

ପଥର ଯେତେବେଳେ ଜଳ ସ୍ରୋତରେ ଗତିକରେ, ସେ ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ତ୍ୱ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟାକରେ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ତାକୁ ଛୋଟ କରୁଥିବା ଆଁ ଗୁଡ଼ିକ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଯାନ୍ତି ।

ତା ପରେ ସେ ହୁଏ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ତ୍ୱ ବିହୀନ ଏକ ବାଲିଗଢ଼ା । ଏଭଳି ଅସଂଖ୍ୟ ବାଲିଗଢ଼ାଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ହୋଇଛି ଭାରତର ବ୍ୟୁରୋକ୍ରାସି । ଜେଲଖାନାର ଦୁରନ୍ତ ଅପରାଧୀକୁ ଡାଇମ୍ ସେସରେ ପତ୍ତରେ ପକାଇଥିବା ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଉପର ହାକିମଙ୍କର ଆଦାତରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୁସ୍ତରେ ଗଢ଼ା ହଉଛନ୍ତି ବ୍ୟୁରୋକ୍ରାଟ୍ମାନେ ।

ଫଳରେ ଏକତା ଶକ୍ତିମାନ ସ୍ୱାଧୀନତେଜା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବେଶରେ ଶୁଣା ଯାଉଛି କେବଳ ମୋ-ସାହେବ ମାନଙ୍କର ମେଁ ମେଁ ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ମହାପାତ୍ର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ଅରୁଣାଭର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦେଖି ।

ଅରୁଣାଭ ଏକ ଅଗ୍ନିକଣ୍ଠ ।

ସେ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଫୋନ୍ କରି କହିଥିଲେ,—

‘Can’ you check that bloody lecturer Arunav ?’

ଏକ ପ୍ରକାଶ ଜନସଭାରେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ ଅରୁଣାଭ ।

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର କାମିନୀ ଏବଂ କାଞ୍ଚନ ପ୍ରୀତିକୁ ଜନସମକ୍ଷରେ ଉଲଙ୍ଘନ କରି ଦେଇଥିଲେ ସେ ।

ଅରୁଣାଭଙ୍କୁ ଡାକ ସର୍କିଟ୍ ଭରି ଦେଇଥିଲେ ଶ୍ରୀ ମହାପାତ୍ର ।

ବେସାଲିପ୍ ସ୍ୱରରେ ଅରୁଣାଭ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ,

‘ମିଥ୍ୟାକୁ ମିଥ୍ୟାବୋଲି କହିବାର ସାହସ ମୁଁ ଯେଉଁଦିନ ହସିବେ, ସେହିଦିନ ମୋର ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠର କାମ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯିବ ସାର୍ ।’ ‘ତୁମେ ଶୁଲିଯାଉଛ ଅରୁଣାଭ ତମେ ଜଣେ ଶୁକରିଆ ।’ ‘ଜାଣେ । କେବଳ ମୋର ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ମୁଁ ସରକାରୀ ଶୁକରିର ପ୍ରଲେଭନ ଡ୍ୟାଗ କରି ଏ କଲେଜରେ ଯୋଗ ଦେଇଛି ।

ଅରୁଣାଭ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୃତୀ ଛାତ୍ର । ପ୍ରଗଲ୍ଭ ବକ୍ତା ଓ ସୁଲେଖକ ।

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରେରଣା ପାଇ ଗୁପ୍ତପୁନିପୁନଃ ନେତାମାନେ ଅରୁଣାଭ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦରଖାସ୍ତ ଦେଇଥିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କର ଦରଖାସ୍ତରେ ଲେଖାଥିଲା —

‘ଅରୁଣାଭ ସାର୍ ମାର୍କସ, ଲେନିନ୍, ମାର୍ଡିନେଂସ୍ ଓ ଚେରୁଆସଙ୍କ ଉତ୍କୃଷ୍ଟତା ଗୁପ୍ତମାନଙ୍କୁ ସରକାର ବିଦ୍ରୋହୀ ହେବାକୁ ଉପକାଉଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆ ଟେଲିଗା ସଂପ୍ରଦାୟ ଭିତରେ ଭେଦଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି । ସହରର ଧନୀ, ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ସମାଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି । ଆଦିବାସୀ ଲୋକଙ୍କ ଗାଁକୁ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ବିମୁଗ୍ଧ ପଥରେ ଶୁଳିବା ପାଇଁ ଉତ୍ସାହିତ କରୁଛନ୍ତି । ଅରୁଣାଭ ସାର୍ଙ୍କ ଗଜମାତ ଯୋଗୁଁ ଗୁପ୍ତ ସମାଜ ଭାଗ ଭାଗ ହୋଇ ଯାଇଛି ।’

ଗୁପ୍ତନେତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଅରୁଣାଭ ଥିଲା ପ୍ରବଳ ସମାଲୋଚକ । ଗୁପ୍ତ ପୁନିପୁନଃ ନେତାମାନଙ୍କୁ ସେ ମୁହେଁ ମୁହେଁ ଶୁଣାଇ ଦେଇଥିଲା, ‘ତମେମାନେ ପୁନିପୁନଃ ଫଣ୍ଡର ଅସତ୍ୟବ୍ୟବହାର କର । ମଦଖାଇ ମନ୍ତ୍ରୀର ପୁତ୍ରଗାନ କରିବାଛଡ଼ା ତମେ କଲେଜଛାଡ଼ି ପାଇଁ କିଛି କାମ କରିନ । ତମେମାନେ ଏ ଦେଶର କଳଙ୍କ’ । ଅରୁଣାଭ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ଥିଲା ଅସଫଳ ।

ସେଦିନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଗୁପ୍ତପୁନିପୁନଃ ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଉତ୍ସବରେ ପ୍ରଧାନ ନାୟକ ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଥିଲେ, ‘ଏ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଗଜମାତ

କରୁଥିବା ଅଧ୍ୟାପକ ରହିଛନ୍ତି । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ କାପୁରୁଷ କହିବି, କାରଣ
ମିଥା ଚାନ୍ଦୋଳ ସେସବୁ କରଣ କରି ନେବାର ସାହାସ ସେମାନଙ୍କର
ନାହିଁ ।’

‘ ଚାନ୍ଦୋଳ’ ଅରୁଣାଭର ଅପରାଧେଷୁ କଣ୍ଠର ଦେମାନେ ଏକ
ଜନସଭାରେ ଶରଦାଳି ଗଳ୍ପ କରୁଥିଲେ, ଆମର ଭୋଟ ବଳରେ ଗାନ୍ଧି
ପାଳିଥିବା ଯଦିଓ ଚାନ୍ଦୋଳିଜ୍ଞମାନେ ସମତାର ଦୁର୍ଘଟଯୋଗ କରି ଏ
ଦେଶକୁ ଧ୍ବଂସ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଭୁଲିଯାଇଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ
ସମାଲୋଚନା କରିବାର ମୌଳିକ ରାଜନୈତିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତ୍ୟେକ
ନାଗରୀକକୁ ସମ୍ପାଦିତ ଦେଇଛି ।’

ଅରୁଣାଭର ଚାନ୍ଦୋଳି ଗୋଷ୍ଠୀର ଲଙ୍ଘନର ଲମ୍ବ ଦିନକୁ ଦିନ
ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ଶିଳ୍ପଗତି, ବ୍ୟବସାୟୀ ବଢ଼ିଲେ ରାଜନୈତିକ ଦଳ,
ଦଲ୍ଲଟଗଣ ଓ ଦାଦଗିରି କରୁଥିବା ଗୁମନେତା ସମସ୍ତେ ଅରୁଣାଭକୁ
ସମାଲୋଚନାର ଶରଦ୍ୟ କରିଛନ୍ତି, ତଥାପି ଅରୁଣାଭ ବଚଳିତ ହୋଇନି,
କିମ୍ବା ପ୍ରଲେଭନର ଅର୍ଚ୍ଚିତ ଭିତରେବେଳ ପୂରାଇ ଦେଇନା ।

ପ୍ରିୟସ୍ଥାଲ ଶ୍ରୀ ମହାପାତ୍ର ମନେ ମନେ କହିଛନ୍ତି, ‘ତମ ରାଜ୍
ଶାଳଗଛଭଳି ଅନମୟସୁ ରହୁ ଅରୁଣାଭ । ତମର ଭିତରେ ଏ ଦେଶରେ
ଆତ୍ମା ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରୁ । ମୋର ସାଧ୍ୟମତେ ମୁଁ ତମ ଉପରେ ସୁରକ୍ଷାର
ଛତ ଟେକି ଧରିବି ।

ନାଟକୋତ୍ସବ ହସ୍ତକ୍ତ ପାଇଁ ସରଗରମ ହୋଇ ଉଠିଛି
କଲେଜ ବାତାବରଣ ।

ଆନ୍ତଃଶ୍ରେଣୀ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଉତ୍ସବର କାୟୁମଣ୍ଡଳ ମୃଦୁ
ହୋଇଛି ମହାବଦ୍ୟାଳୟରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରେଣୀର ଗୁମନାମକ ମଧ୍ୟରେ
ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି ଶ୍ରବଣ ଉନ୍ନାଦନା । ଦଳେ ତରୁଣ ଅଧ୍ୟାପକସହ
ଅରୁଣାଭ ଦିନରାତି ପଶ୍ଚେମ କରୁଛି । ଦୁଇଟି ପାଣ୍ଡୁଲପି ଏବଂ ଦୁଇଟି
ଛପାବହି ନିବାରଣ ହେଲେପରେ ଅନବରତ ରହୁଥାନ୍ତୁ ଲୁଚିଛି ଅଭିନେତା
ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ।

ଦ୍ରାମାଟିକ୍ ସମିତି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି ପ୍ରଥମେ ଓଡ଼ିଆ ନାଟକ ଓ ତା ପରେ ଚେଲୁଗୁ ନାଟକ ଅଭିନୀତ ହେବ ।

ହଠାତ୍ ଅଶାନ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା ମହାବଦ୍ୟାଳୟର କାତାବରଣ । ଦ୍ଵିତୀୟ ବାର୍ଦ୍ଧକ ଶ୍ରେଣୀର ଦଳେ ଚେଲୁଗୁ ଛୁପି ଜିଦ୍ଦି କରି ଦେଖିଲେ ପ୍ରଥମେ ଚେଲୁଗୁ ନାଟକ ମଞ୍ଚସ୍ଥ କରିବା ପାଇଁ । ସେମାନଙ୍କର ଏ ଦାବୀକୁ ବିରୋଧ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଓଡ଼ିଆ ଛୁପିମାନେ ।

ଅରୁଣାତ୍ତ ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ସେ ଚେଲୁଗୁ ଛୁପି ନେତା ମାନଙ୍କୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲ ।

ଅରୁଣାତ୍ତ ଓ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଅଧ୍ୟାପକ ତଥା ପାଞ୍ଚଜଣ ଛୁପିନେତାଙ୍କୁ ନେଇ ଇଂରାଜୀରେ ଆଲୋଚନା ବୁଲିଲା ନାଟକୋତ୍ସବ ସମ୍ପର୍କରେ ।

ତମେମାନେ କ'ଣ ଆଶା ରଖିଛନ୍ତି? ପ୍ରଶ୍ନକଲ ଅରୁଣାତ୍ତ । ‘ନାସାର୍’, ଆମେ ସବୁବର୍ଗର କାପିତା, ଛୁପିନେତା ସଦୃଶ ରାଜା ଲାଗିଛୁ ।

‘ଦେଖ ସଦୃଶ । ଓଡ଼ିଶାର କାପିତାଙ୍କୁ କେବଳ ତମର ଓଡ଼ିଆଭାଷା ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧାବୋଧ ରହିବା ଦରକାର ।’

‘ଚେଲୁଗୁ ଆମର ମାତୃଭାଷା ସାର୍!’

‘ମାତୃଭାଷା ପ୍ରତି ତମର ଆଦର ରହିବ ଶୁଣି ମୁଁ ଖୁସିହେଲି । ଏଭଳି ଆଗ୍ରହ ତମର ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵର ପରିବର୍ତ୍ତନ ନିଶ୍ଚୟ । ଅଜ୍ଞା, ତମେ ଓଡ଼ିଶାରେ କେତେବର୍ଷ ହେଲ ରହିବ ?’

‘ମୋରଜନ୍ମ ସବୁବର୍ଗରେ ।’

‘ଓଡ଼ିଶାର ପାଣି ପବନରେ ତମେ ମଣିଷ । ଓଡ଼ିଶା ମା’ର ଶୀର ଖାଇ ତମେ ସମର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵର ଅଧିକାରୀ । ତେଣୁ ତମ ମାତୃଭାଷା ପ୍ରତି ସେତକ ଶ୍ରଦ୍ଧା ରହିଛି, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ସେତକ ଶ୍ରଦ୍ଧା ରହିବା ଦରକାର ।’

‘ମୁଁ ଓଡ଼ିଶାକୁ ବିରୋଧ କରୁନି ସାର୍!’

‘ତମେ ଓଡ଼ିଆରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ପାରୁଛ ?’

‘ନା ସାର୍ ।’

‘ମୁଁ ଶୁଣୁଛି ତମ କେତେ ପୁରୁଷ ହେଲା ଓଡ଼ିଶାରେ ରହିଲଣି, ଅଥଚ ତମେ ଓଡ଼ିଆ ଶିଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭବ କରି ପାରିଲନି ।’

ଜଣେ ଗୁପ୍ତ ହଠାତ୍ ଚେଲୁଗୁରେ କହି ଉଠିଲା, ‘ଆମେ ଓଡ଼ିଆ ନୋହୁ । ଆମେ ଚେଲୁରୁ । ଚେଲୁଗୁଣ୍ଡା ଏକ ମହାନ ଗୁଣ୍ଡା’ ।

‘ଚେଲୁଗୁଣ୍ଡା ନିଶ୍ଚିତ ସ୍ବର୍ଗରେ ଏକ ମହାନ ଗୁଣ୍ଡା । କେବଳ ଚେଲୁଗୁ କାହିଁକି ମଣିଷର ଗୁଣଗୁଣର ମାଧ୍ୟମ ସବୁ ଗୁଣ୍ଡା ମହାନ, କାରଣ ମଣିଷର ହସ କାନ୍ଦ, ପ୍ରଶଂସା ମନ୍ଦଣ ସବୁ କେବଳ ଗୁଣ୍ଡା ଦେଇ ଦେଇ ହିଁ ମହାଶୟର ରୁଦ୍ଧ କୋଠରୀ ତ୍ୟାଗ କରିଥାଏ ।’

‘ତେବେ ଚେଲୁରୁ ଗୁଣ୍ଡାକୁ ଏ ନାଟକୋପକରେ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯିବନି କାହିଁକି ?’

ପ୍ରଶ୍ନ ଗୁଣ୍ଡାରେ ଅନୁଶାସିତ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

‘ଗୁରୁତ ବର୍ଷରେ ବହୁତଗୁଣ୍ଡା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୁଣ୍ଡାର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ପାଇଁ ସ୍ଥିତିକୁତ ହୋଇଛି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭୂଖଣ୍ଡ । ଆଜିରେ ଚେଲୁରୁ, ବେଙ୍ଗାଲରେ ବଙ୍ଗଳା, ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ହିନ୍ଦୀ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାରେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନର ଅଧିକାରୀ ହେବ ନିଶ୍ଚୟ । ଅବଶ୍ୟ ଗୁପ୍ତମାନଙ୍କର ପରସ୍ପର ବୁଝାମଣାରେ ଯଦି ଚେଲୁରୁ ନାଟକକୁ ପ୍ରଥମେ ଅଭିନୀତ ହେବାକୁ ସୁଯୋଗ ମିଳେ, ତେବେ ମୁଁ ଖୁସିହେବି’ ।

‘ଓଡ଼ିଆ ଗୁପ୍ତମାନେ ଆମକୁ ବିଶେଷ କରୁଛନ୍ତି ସାର୍’ କଲେଜର କାତାବରଣ ଅଗାଧ ହୋଇ ଉଠିଛି । ମୁଁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି ତମେ ଅନର୍ଥକ ଜର୍ଦ୍ଦ ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ନାଟକୋପକରେ ଅତିକ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରନାହିଁ ।

ରକ୍ତ ଦେଇ ପରାଧୀନ ଗୁରୁତର ଶର ପୁଷ୍ପମାନେ ଜାଣିବୁ ଏକତାର ଯେଉଁ ମହଲ ତିଆରି କରିଥିଲେ; ଧୀରେ ଧୀରେ ତାର

ପଞ୍ଚନରୁ ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ପଥର ଖସିଯିବୁ ସ୍ବାଧୀନ ଭାରତର ଗାବକମାନେ । ବଂଶ ଗଢ଼ାଢ଼ୀର ଅଣୀ ଦଶକରେ ବଜମାତ ବଞ୍ଚିଦେବା ଆକାଶରେ ନ୍ୟାୟ ହଜିଯାଇଛି ଏକ ଭରଳ ସ୍ବେଦିତ ପୁଅର ବହୁଜଟିଏ ଭଳି । ଆଜିର ଭାରତରେ ଡିଡ଼ିଶାଭଳି ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କର ସ୍ବର ଚାପା ପଡ଼ି ଯାଇଛି ବଙ୍ଗ, ବହାର, ଆନ୍ଧ୍ର ବାସୀଙ୍କର କଳରବରେ । ସଙ୍ଗବାଦୀର ଚେକିପାନ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ବଦାୟ ପରଠୁ ଓଡ଼ିଶାର ପୌରାଣ୍ୟ ପ୍ରଗପ ଲୁଚି ଯାଇଛି ଗଡ଼ନ ଚମିରର ସୁଡ଼ଙ୍ଗରେ । ଏ ଦେଶ ସ୍ବାଧୀନତାର ଜନ୍ମଦାତା ବାପୁଜୀ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଦେଶର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ସ୍ବାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ଓ ବୈରସ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ମନୁଷ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ, If I bring Gujarati manners in to Bengal, I would expect the Bengalis to expel me.

ମୁଁ ଯଦି ଗୁଜରାଟି ଚଳଣୀ ବଙ୍ଗଳାକୁ ଆମଦାନୀ କରେ, ମୋର ଧାରଣା ବଙ୍ଗାଳୀମାନେ ମତେ ବଙ୍ଗଳାରୁ ଚଢ଼ିଦେବେ ।

ଭାରତର କୌଣସି ପ୍ରଦେଶର ଭାଷା ବା ସଂସ୍କୃତି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ପଡ଼ୋଶୀ ପ୍ରଦେଶରେ ସଂସ୍କୃତି ବା ଭାଷାଦ୍ବାରା ଆକ୍ରମଣ ହେବା ଏକ ଅବାଂଛୁକ କ୍ୟାପାର । ଭାଷା କିମ୍ବା ଧର୍ମକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଚିନ୍ତାକରିବା ଅରୁଣର ଲଜ୍ଜାଜନକ ମନେ କରୁଥିଲା । ଅତଳପୁରୀ ଶୋଷଣ ମଧ୍ୟରେ ତଳେ ତଳେ ପିଣ୍ଡ ହେଉଥିବା ଅଗଣିତ ସବହରର ଏକତାକୁ ଦଶଭ୍ରାନ୍ତ କରିବାପାଇଁ ଧର୍ମ, ଭାଷା ବା ଜାତିର ଘୋରାନ ଯେ ଶୋଷକ ଶ୍ରେଣୀର ଏଜେଣ୍ଡା ମାନଙ୍କର ଏକ ବ୍ରହ୍ମସ୍ପ, ଏହା ସେ ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଉପଲବ୍ଧ କରିଥିଲା ।

ଆନ୍ଧ୍ରବାସୀଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ସମ୍ମାନ ଥିଲା ଅରୁଣର । ଏକଦା ନବିତ ଜଙ୍ଗଲଭୟ ବନ୍ୟାରେ କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପର ମଶାଲ ଧରି ଯେଉଁ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଓ ଶ୍ରମପରାୟଣ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଅବଜ୍ଞର ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବା ଅରୁଣର ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନଥିଲା ।

ଶ୍ରମଜୀବୀର ବନ୍ଧୁକର ରକ୍ତସରଣ ଫଳରେ ଶୈଳ୍ପିକ ସଭ୍ୟତାର ତଣାଳ ଚନ୍ଦ୍ରର ଦର୍ଶଣ-ହୀନ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ସ୍ବାକିବାଦୀ ଇତିହାସର ଏକ ସୁପରିଚିତ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଥ ଶତାହା ଚଳେ ଯେଉଁ ଶକ୍ତିମାନ ଆତ୍ମବାସୀମାନେ
ରାୟଗଡ଼ର ଦଗଳରେ ଶିଳ୍ପାଲେଖ ଝଲିପାଇ ଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କର
ଇସ୍ତାଫା ପ୍ରାଦତ୍ତଙ୍କ ଗୁପ୍ତି ହୋଇଗଲା ଅସଫଳ ବନବାସୀ ପରିବାରର
ମୌନ, ବେଦନାଭରଣ ଖାବନ ।

ରାୟଗଡ଼ର ପ୍ରଚୁର ଭୂସଂପଦ କୃଷୀଗତ କଲ ପରେ ମଧ୍ୟ
ସେମାନେ ରହିଗଲେ ଏ ମାଟିରେ ଆଗନ୍ତୁକ । ପ୍ରତିଭା ଓ ଅର୍ଥର
ବ୍ୟବହାର କରି ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦମେଶରେ ସଫଳ ନାୟକ
ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ସେମାନେ ରହିଗଲେ ମନ ଓ ପ୍ରାଣରେ ଆତ୍ମବାସୀ ।
ଏକଦା ଶାଶ ମାଛ ମୂଲ୍ୟରେ ଆତ୍ମବାସୀଙ୍କ ଠାରୁ ଲାଭ କରିଥିବା
ପ୍ରଚୁର ଭୂସଂପଦ ଓ ସୁଦୃଶ୍ୟ ମହାର୍ଘ ପ୍ରାସାଦଗୁଡ଼ିକୁ ବିହସ୍ତକରି କୋଟି
କୋଟି ଟଙ୍କାସହ ଓଡ଼ିଶାରୁ ବିଦାୟ ନେଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ।

କଟକ ଜୟା ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ଆଗତ କ୍ଳାନ୍ତ ବସ୍ ଯେତେବେଳେ
ରାୟଗଡ଼ର ଉପକଣ୍ଠରେ ପ୍ରାପ୍ତିତ ପେଟ୍ରୋଲ ପମ୍ପଠାରେ ଉତ୍ତାପ ନଏ,
ବସ୍ତୁ ବହୁରାଗତ ଯାତ୍ରୀର ଚକ୍ଷୁ ନବର ହୁଏ, ଓଡ଼ିଶାର ଭୂତପୂର୍ବ ମନ୍ତ୍ରୀ
ରାମଶେଷାପୁଙ୍କ ସୁରମ୍ୟ ଅଞ୍ଜଳି ଓ ତାର ସମ୍ମୁଖରେ ଉଦ୍ୟାନ
ଉପରେ ।

ନୂତନ ମାଡ଼ ସରାଫା ବିହରାଉଳ ଆଜି ରାମଶେଷାପୁଙ୍କ
ଦାୟାଦମାନେ ରାୟଗଡ଼କୁ ବିଦାୟ ନେଇ ସାରିଛନ୍ତି ।

୧୯୩୫ରେ ରାୟଗଡ଼ରେ ଯେତେବେଳେ ଗନ୍ଧକଳ ପ୍ରାପ୍ତିତ
ହେଲା, କୁଶଳୀ ଇଂଜିନିୟର ସୁବ୍ରତାଚାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନରେ ନିର୍ମାଣ
କଲେ ତାଙ୍କ ସୁଦୃଶ୍ୟ ପ୍ରାସାଦ । ଏ ପ୍ରାସାଦ ତତ୍କାଳୀନରେ ଶତ ଶତ
ଏକର ଜମି ନେଇ ଗଢ଼ି ଉଠିଲା ତାଙ୍କର କୃତ୍ତିତ୍ୱ । ଉନ୍ନତବର୍ଣ୍ଣମାନ
ରାୟଗଡ଼ ସହରର ହୃଦୟରେ ରହିଥିବା ସୁବ୍ରତାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରାମ୍ନିକ ଜମି
ଗୁଡ଼ିକ ଧୀରେ ଧୀରେ ବିକ୍ରୟ ହୋଇ ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥ ଜମାହେଲା ଆତ୍ମର
ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ।

ଓଡ଼ିଶାର ଭାଷା କିମ୍ବା ସାହିତ୍ୟ ସହ କୌଣସି ସଫଳ ରାଶି ନଥିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟମାନେ ଆନ୍ଧ୍ରକୁ ସୁଲୁକନା ଉଡ଼ି ଯିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଗତ ଏକ ଦଶନ୍ଧି ଧରି । ଗଂଧାର୍ବମନ୍ଦର ସୁଲଭତା ଓ ଆନ୍ଧ୍ର ସାହିତ୍ୟର ଅସଂଖ୍ୟ ଗଳ୍ପ ଫଳରେ ବିପୁଳ ସଂଖ୍ୟକ ଗୁଜର ପ୍ରାଣୀ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇଛନ୍ତି ରାୟଗଡ଼ପୁର । ରାୟଗଡ଼ର ବହୁ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଆ କର୍ମଶୃଙ୍ଖଳ ସଂଖ୍ୟା ଗଚକଡ଼ା ଶୂନ୍ୟ ।

ରାୟଗଡ଼ରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଓଡ଼ିଆ ଓ ଆଦିବାସୀ ନେତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ମୁଣ୍ଡିମେସ୍ ବ୍ୟକ୍ତି ‘ଓଡ଼ିଆଇଁ’ ଓ ‘ଆଦିବାସୀଇଁ’ କୁ ସୁଂଜକର ରାଜନୀତିର ଅଙ୍ଗନରେ ନନୋପଲି ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି, ତାକୁ ଅର୍ଥ ଓ ଶମତା-ଲକ୍ଷ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆର ସ୍ୱାର୍ଥପ୍ରତି ମିର କାଫର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଦେଇଛି ।

ଅରୁଣାଭ ନନ୍ଦିଘବରେ ଆବେଦନ ଜଣାଇଛି, ‘ଆପଣମାନେ ନିଜ ମାତୃଭାଷା ତେଲୁଗୁ ସହିତ ଓଡ଼ିଆକୁ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଭାଷାରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଅନ୍ତୁ ।’

ଧୀରେ ଧୀରେ ଏକ ଗୁପ୍ତା ଗୁଂଜନ ରାୟଗଡ଼ର ସହର, ବଜାର, ଅଫିସ୍ ସବୁଠି ତାର କାୟା ବିସ୍ତାର କରିଛି, ‘ଅରୁଣାଭ ଏକ ଅବାଂଛିତ ବ୍ୟକ୍ତି । ଅଧ୍ୟାପନାର ପରିସର ଲଘନ କରି ସେ ଓଡ଼ିଆଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ଗୁରୁଣ ସାଜବାର ଅନ୍ତମଣିୟୁ ଅପରାଧ କରିଛି । ତାକୁ ସଜାଡ଼ି ଦିଆଯିବ ।’

ଅରୁଣାଭର କରୁମାନେ ଆକୈଚ ହୋଇ କହିଛନ୍ତି, ‘ତମେ ରାଣୀରେ ବାହାରକୁ ବାହାରବନି ଅରୁଣାଭ । ତମବରୁଦ୍ଧରେ ଶତ୍ରୁଯନ୍ତ୍ର କୁହେଲି ଘମ୍ଭୂତ ହୋଇ ସାରିଲଣି ।’

ଅରୁଣାଭ ହସିଲା ।

ଭାରତର ମୁକ୍ତିଦାତା କହିଥିଲେ ‘ଭୟ କରନାହିଁ । ସେ ଭୟାନ୍ତ୍ର, ସେ ସତ୍ୟର ସାଧକ ହୋଇ ପାରିବନି ।’

ସ୍ବାଧୀନତାପର ରକ୍ତମ୍ଳ ଦିନଗୁଡ଼ିକରେ ହିଂସାରେ ନୀଳ ମଣିଷର ଅନ୍ୟତମରେ ପ୍ରେମର ପାରିଜାତ ପୁଷାକବାକୁ ଉଦ୍ୟମକରି ଦିଲ୍ଲୀର ମାଟିରେ ଅକାଳରେ ଚରଦିନ ପାଇ ଦଳିଗଲେ ସେ ।

ଅନ୍ୟ ଏକର ନୀର ଭାବରେ ମନ୍ଦୀପାଳିତ ଯୁବବାହିନୀ ପକ୍ଷରୁ ବାରମ୍ବାର ଚଢ଼ଢ଼ଙ୍କାର ଶୁଣାଯାଉଛି ଭିନ୍ନମତର ସ୍ବରକୁ ନଃଶେଷ କରିଦେବା ପାଇଁ ।

ଅରୁଣାଭର ସ୍ବର ପଥରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହେଲ ଏକ ବଦାୟୀ ଦିନର ଅଭିଳାଷିଣୀ ।

ଖୋଲ ମୈଦାନରେ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଦୁର୍ନୀତିକୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସମକ୍ଷରେ ଉଲଙ୍ଘନ କରି ଅରୁଣାଭ ଯେଉଁ ଅସମର୍ଥୀୟ ଅପରାଧ କରୁଥିଲା, ସେଥିରେ ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ରାଜନୀତି ଦଳର ପୋଷା ସଞ୍ଚାଳକ ବସୁବନ୍ତ ଯୁବକମାନେ ।

ଅରେ ଗୋଟିଏ ସଭାଠାରେ ଅରୁଣାଭକୁ ଘେରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ କହିଥିଲେ, ‘ସାବଧାନ ଅଧ୍ୟାପକ ଅରୁଣାଭ ! ତମଭଳି ଯେଉଁ ବହୁଗତମାନେ ଏ ମାଟିର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷିତ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ସମାଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ଶ୍ବପ୍ନଗଡ଼ରେ ନାହିଁ ।’

ପ୍ରବଳ ଅଟ୍ଟହାସରେ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ି ଅରୁଣାଭ ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲା, ‘ତମେ କାହାକୁ ମାଟିର ସନ୍ତାନ, କହୁଛ ଯୁବ ବନ୍ଧୁଗଣ ? ମାଟିରେ ଯେତେଦିନ ରହିଲେମଧ୍ୟ ପାରାସାଇଟ୍ କଣ କେବେ ଭୂମିପୁଂଜ ଭାବେ କରପାରେ ?’

ଉଦ୍ବିଗ୍ନ ଅର୍ଥଲଳସାୟୁକ୍ତ ରାଜନୈତିକ ସମ୍ମାରୁଡ଼ିକରେ ସଲସଲ ହେଉଛନ୍ତି ପାତାଲପିସ୍ତର ଅସଂଖ୍ୟ ଖାଦୀ ।

ରେଡ଼ିଓ, ଖବରକାଗଜ ଘୋଷଣା କରୁଛି ମୁଖ୍ୟତାସକଳ ବିପ୍ଳାବପ୍ରବଳ ବହୁତକୁ ।

‘ଆସ ପାପୀ ତାପୀ ଝୁଆ ଭୂଷା ପ୍ରତୀତିତ ଦେଶର ନରନାରୀ ! ମୋ ପତାକା ତଳେ ସମବେତ ହୁଅ । ଏ ଦେଶକୁ ଭୂପୃଷ୍ଠରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ

ଦେଶର କରବାର ମନ୍ତ୍ର କେବଳ ମୁଁ ଜାଣିଛି । ଯେଉଁମାନେ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ସେମାନଙ୍କୁ ସତ୍ତାର କରବାର ଚେଷ୍ଟା କରିବି ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ନେଇଛି । ପୋଲିସ୍, ସି. ଆର୍. ପି, ମିଲିଟାରୀ, ନିର୍ବାପଣ ଆଇନ୍ ଓ ଆଇନକାନ୍ଦ-ବିରୋଧ ଆଇନ, ଭାରତରଷା ଅଢ଼ିନାନ୍ଦ ସବୁକିଛି ଅସ୍ତ୍ର ମୋ ତୁଣିରରେ ଚନ୍ ଚନ୍ କରୁଛି ।

ଦେଶର କୋଣେ କୋଣେ ମାତି ଯାଉଛି ଉପୁର ଗୋଟିଆମୁହାଁ ଜୀବାଣୁ ବୁଡ଼ିବ ।

ତମେ ବ୍ୟବସାୟୀ ? ସାବଧାନ ! ଟାକ୍ସ ଆଦାୟ ବିଭାଗ ଓ ଖାଦ୍ୟ ଅପମିଶ୍ରଣ ବିଭାଗ କବଳରୁ ତମେ ଉଦ୍ଧାର ପାଇ ପାରିବନି । ଆସ, ଏଇ ପତାକା ତଳକୁ ଆସ !

ତମେ କର୍ମଚାରୀ ? ତମକୁ ବଦଳ କରାଯିବ । ଉପର ଅଫିସରଙ୍କ ଜଗିଆରେ ତମର ସି ସି ଆର୍ ନଷ୍ଟକରି ଦିଆଯିବ । ତମେ ଖେଳାଳୀ ? ତମକୁ ଶାସନ କରବାର ସହଜ ଉପାୟ ଆମ ହାତରେ ଅଛି ।

ଗାଅ ଏକ ସ୍ତରରେ, ଏକ ମନରେ, ଏକ ପ୍ରାଣରେ ସେହି ମହାଶକ୍ତିର ଜୟ ।

‘ ନମସ୍ତସ୍ୟେ ନମସ୍ତସ୍ୟେ ନମସ୍ତସ୍ୟେ ନମୋ ନମଃ ’ ।

ଓ ତମେ କହବାକୁ ବୁଝ ତମେ କରପତ୍ର । ଏ ମାଟିରେ ଅପରାଧର କେବଳ ଗୋଟିଏ ସଜ୍ଜା ରହିଛି । ତା ହେଉଛି ଶାସକର ଆଜ୍ଞାକୁ ଅବଜ୍ଞା କରିବା ଓ ଶାସକର ନୀତି ଓ ବାସ୍ତବିକତାପର ସମାଲୋଚନା କରିବା ।

ଦୁର୍ନୀତି ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ । ତେଣୁ ‘ ଦୁର୍ନୀତି, ଦୁର୍ନୀତି ’ ଚିତ୍କାର କରି ତମେ କେବଳ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତ କରୁଛ । ଦେଶର ବିକାଶୋନ୍ମୁଖୀ ଉତ୍ସାହ ଓ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ କରୁଛ । ତମେ ଅପରାଧୀ । ପରାଧୀନ ଭାରତରେ ନିର୍ଭୀକତାର ଅନ୍ୟସ୍ରୋତ ଥିଲା ପ୍ରବଳ । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଉପୁର ହେମାଳ ପବନ ମାଡ଼ି ଆସୁଛି ବଲ୍ଲୀ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ।

ତମେ କାହାକୁ ଶ୍ରେୟବଜାଣ କହୁଛ ? ତମେ କାହାକୁ ଗୁଣୀ କହୁଛ ? ତମେ କାହାକୁ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ଅର୍ଥସର କହୁଛ ?

ଦେଖି ପାହୁନ ସେହି ଝଟକ୍ରେମାନ୍, ସବୁ ସତେଜନ ଶକ୍ତିର ବୈରାଗ୍ୟଧର୍ମୀ ପ୍ରଜାଶକୁ ।

‘ସବୁ ଧର୍ମାନ୍ ପଟ୍ଟେଲ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂଗ୍ରଜଂ ବିଦ୍ୟାୟେ ତମେ ପାଇବ । ତେଣୁ ତମେ ଦେଖି ପାରୁନ ସେହି କଳାବଜାଣ, ଗୁଣୀ, ଛତା, ନାଶହରଣକାରୀ ଅର୍ଥସରକୁ ଅମାପ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଉଥିବା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବିଜୟୀ ମୋତେ; ଏ ଭୂମିର ଶାସକକୁ ।

ତମେ ଯେଉଁଠି ଯାହାକୁ ସମାଲୋଚନା କରନା କାହିଁକି, ସେ ସମାଲୋଚନା ମାଡ଼ି ଆସୁଛି ମୋ ଉପରେକୁ ।

ସୃଷ୍ଟିର ସେଇ ଆଦମ ଯୁଗରେ ପ୍ରଜ୍ଜାଦକୁ ପରୁଷଥିଲ ବୃକ୍ଷାଣ୍ୟ-କଣ୍ୟାୟ ।

‘କୃତ, ଏ ସ୍ତମ୍ଭ ମଧ୍ୟରେ କ’ଣ ବିଷ୍ଣୁ ରହିଛନ୍ତି ?’

‘ହଁ;’ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲ ବିଷ୍ଣୁବ୍ରତ ଶ୍ରଦ୍ଧାଦ ।

ତମେ ସେ କାହାଣୀ କ’ଣ ପଢ଼ିନାହଁ ଅରୁଣାଭ ?

ତମେ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ କରିବାର ସାହାସ କରୁଛ ଶ୍ରେୟବଜାଣକୁ, ଗୁଣୀକୁ, ଦଲ୍ଲି ଗୁପ୍ତନେତାକୁ ! ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୋର ବିରୁଦ୍ଧ ରହିଛି । ସେମାନଙ୍କୁ ତମେ ଭାଷଣରେ କିମ୍ବା କଲମରେ ଆଘାତ ଦିଅ, ମୁଁ କାହାରି ଆସିବ ନରସିଂହ ରୂପଧର ଆଉ ତାପରେ ମୋର ସେହି ଭକ୍ତ ପ୍ରଜ୍ଜାଦର ମାନରକ୍ଷା ପାଇଁ ମୁଁ ତମକୁ ବିଦାରଣ କରିବାକୁ ପଛାଇବି ନାହିଁ ।

ଖାଅ, ପିଅ, ମଉଜକର । ଉନ୍ନୀତବ୍ୟ ଦେହସ୍ୟ ପୁନଃଗମନଂ କୃତଃ ?

ତମେ ସାହିତ୍ୟିକ ଅରୁଣାଭ ! ତମ କଲମରେ ଧାର ଅଛି, ତମେ ବକତା ଲେଖ, ଗଳ୍ପ ଲେଖ; ଆମେ ତମକୁ ପୁରସ୍କାର ଦବୁ ।

ସମାଜସେବା କର । ଉନ୍ନତ୍ତ୍ୱ ନିମନ୍ତେ କାମରେ ସହଯୋଗ ଦିଅ ।
ନେଉଁଟି କୁଅଁଟିଏ ହେବ, କେଉଁଠି ବରଟିଏ ହେବ, ଏ ବିଷୟ ଚିନ୍ତା
କର । ବନ୍ୟା, ବାଢ଼ା ସମୟରେ କିଛି ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ କର । ଆମେ
ତମକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବୁ ।

ଗାନ୍ଧୀଜୀ ତନୁ ମର୍ଦ୍ଦିତ କାହାଣୀ ତମେ ଶୁଣିଥିବ ନିଶ୍ଚୟ । ଖରାପ
କାମ ଦେଖିନାହିଁ, ଖରାପ କଥା ଶୁଣିନାହିଁ, ଖରାପ ଇଷା କହିନାହିଁ ।

ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକେ ଦୁର୍ନୀତି କରୁଛନ୍ତି । ତମେ ତାଙ୍କର ଦୁର୍ନୀତି
ଦେଖି ସେ ବିଷୟ କହି ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶର ଅବମାନନା କରୁଛ ।

‘ହରେନାମ ହରେନାମ ହରେନାମୌକ ବେବଳ’
ତଳୌ ନାସ୍ତ୍ୟେକ ନାସ୍ତ୍ୟେକ ନାସ୍ତ୍ୟେକ ଗତିରନ୍ୟଥା ।’
ହରିନାମ କର । ଠିକ୍‌ଭାବେ ନମାଜ ପଢ଼ । ବାଇବେଲ୍‌ର କୋଟେସନ୍
ମୁଣ୍ଡେକର ।

ସାରା ପୃଥିବୀ କର୍ମଚକ୍ରର ଅଧିନ । ଯେ ଅନ୍ୟାୟ କରୁଛି ଭଗବାନ
ତା ପାଇଁ ସଜା ରଖିଛନ୍ତି ।

‘କରି କରୁଥାଏ ମୁହିଁ, ମୋ ବିନୁ ଅନ୍ୟ ଗତିନାହିଁ ।’

ବର୍ତ୍ତମାନସମୟରେ ଗୁଣ୍ଡାମାନେ ଧର୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ନାଶ୍ଟିଏ
ଟେକି ନିଜତନ୍ତ୍ର, ମାରକରେ ଗୁଳିଆସ । ଭଗବାନଙ୍କ ଅସାଧ୍ୟ କିଛିନାହିଁ ।
ସେ ଅଜ୍ଞାତ ଯୁଗରେ ପାଞ୍ଚାଳୀର ମାନ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର
ବିନାଶମତରେ ପ୍ରସଙ୍ଗି ମଧ୍ୟ ହୁଲି ପାରିବ ନାହିଁ । ତମେ ତାଙ୍କ ଉପରେ
ସବୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଛାଡ଼ିଦିଅ ।

ପୂର୍ବ ଜନ୍ମରେ ସେ ନାଶ୍ଟି ହୁଏତ ସେଇ ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ବଳବଳ
କରିଥିଲ । ତେଣୁ ଏ ଜନ୍ମରେ ଧର୍ଷଣ ତାର ଶରୀରରେ ରହିଛି ।

ଏକଶତ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ତରମ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଲ୍‌ମାର୍କସ
ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଲଣ୍ଡନ ସହରରେ ତପସ୍ୟା କରୁଥିଲେ ମଣିଷର
ଜୀବନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଶତ୍ରୁତ୍ୱ କରୁଥିବା ଧର୍ମ ଧାରଣା; ମଣିଷର ଲୁହ ଲହୁକୁ

ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଧରି ଶୋଷଣ କରୁଥିବା ସ୍ୱର୍ଜବାଦୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ତାଙ୍କର ସ୍ନେହଶୃଙ୍ଖଳା ମାନସର ଆଲୋଚନା କେନ୍ଦ୍ରିତ ଭାବେ ମରଣର ଘେଟ ଦେବା ପାଇଁ ।

ସେ ଦୃଷ୍ଟି କରିବା ଚିନ୍ତାପ୍ରକାଶ ମାଡ଼ିଲେ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଶକ୍ତିନିର୍ଗମ । ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ମଣିଷକୁ ନୌ ସଜାଡ଼ିବା ପ୍ରଚଳିତ ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ଓ ଚଳିତ ଚିନ୍ତାର ମହଲଗୁଡ଼ିକ ।

ତା ପରେ ? ତାପରେ ସାମ୍ୟବାଦୀ ସମାଜ ଦୁରାତ୍ମ ତାର ଶୈଶବକାଳୀନ ସାରାଧ୍ୟ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା । ତେଣୁ ହିମାଳୟ ଆରପାର ଦେଶର ପୁରୁଷସିଂହ ମା ଓ ଜେଦୁର ରମ୍ପାର ସ୍ୱର ପୃଥିବୀର ଅକାଶରେ କାରମ୍ବାସ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା, ‘ବମ୍ବର ଗୋଟିଏ ଥରରେ ଶେଷ ହୋଇ ଯାଏନି, କରଣ ଆଜିର ବମ୍ବର କାଲର ପ୍ରତି-ବମ୍ବର ହୁଏ ଅଗ୍ରଦୂତ । ବମ୍ବର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିବନି ।’

ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ଜନ୍ମଭୂମିବୋଲି ଭବ କରୁଥିବା ଦେଶର ଦୁର୍ନୀତି ଓ ଅପମିଶ୍ରଣ ସୀମା ଲଙ୍ଘନ କରିଛି । ଧର୍ମ ଓ ଗଜନୀତି ବ୍ୟବସାୟୀର ପଦତଳେ ଭୁଲୁଣ୍ଡିତ ହୋଇଛି । ଭାଗ୍ୟବାଦୀ ଏକ ବିଶାଳ ଜନସମୂହ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରୂପରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଶାସନାୟୁ ଅନ୍ୟାୟକୁ ମସ୍ତକ ନତକରି ସବୁ ନେଇଛି ।

ଚତୁର ଅପରାଧୀମାନେ ମନ୍ତ୍ରୀଗାଦିକୁ କୁଣ୍ଡଳୀକୃତ ନାରାତ୍ମକ ମାଡ଼ି ବସିଛନ୍ତି ଦଶନ୍ଧୀ ଦଶନ୍ଧୀ ଧରି । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ମୂଲ୍ୟବୋଧକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳ ଦେଇଥିବା ଏଇ ରାଜନୀତିଜ୍ଞମାନେ ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସଂପ୍ରଦାୟ । ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ କଥା ଦୂରର ଆଉ, ସାହିତ୍ୟିକ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କ ସହ ସମିତି ମଧ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାଟକ କିମ୍ବା ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ରୂପେ କୌଣସି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପଦଧୂଳିର ସ୍ପର୍ଶ ନ ପାଇଲେ ପୃଷ୍ଠାଙ୍ଗ ବଦେଇ ଫେରିବ ।

ଭାରତୀୟ ଜନତାର ମାନସିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିକୁ ଅସହାୟ କରି ଦେବାପାଇଁ ସୃଷ୍ଟିହେଲା ଭାଗ୍ୟବାଦ । ‘କର୍ମ ଆଦର ସହେ ଦୁଃଖ, କେବେହେଁ ନୋହୁବ ବିମୁଖ ।’ ଭାଗ୍ୟବାଦ ଚିନ୍ତାଧାରା ପଥାଦାଳପ୍ରସ୍ତ କରାଇ ଦେଲା

ପାଞ୍ଚ ସମାଜକୁ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଅନ୍ୟାୟ, ଅବିଚାରକୁ ମୁଣ୍ଡପାତ ସହ
ନେବାପାଇଁ ଭାଗ୍ୟବତୀ ଜନତା! ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲା ।

ଭବନରେ ଭାବେନ୍ତୁ ହୋଇ ନିଜ ଅନୁଶାସନ ମଣ୍ଡଳ ।
ପଣ୍ଡିତ ବିଶ୍ଵକବିର ବିଦାୟୀ ପୂର୍ଣ୍ଣକୁ ଶୁଣି ସେ କହିଲା, ‘ଯୁଗ ଯୁଗଧର
ଭାରତର ମଙ୍ଗଳମାନେ ତମକୁ ଆବାହନ କରିବନ୍ତୁ ପ୍ରଜ୍ଞାତ ପୁରଣ ପାଇଁ
ତମେ ମୋତେ ତମସାରୁ ଜ୍ୟୋତି ପଥକୁ ନିଅ — ମହାଦ୍ଵାରା ବଦଳ ।’

ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ବହୁତ ଆଲୋକର ଉଦ୍ଭବ
କଲାସ ।

ଖୋଲ ପ୍ରେଷାଳୟରେ ଅଗଣିତ ନରନାରୀଙ୍କ ଉଲ୍ଲାସ ଚରଣାବଳୀ ।
ବେଳେ ବେଳେ କୌଣସି ବରକୁ ଯୁବକର ହୃଦୟକୁ ଧରି ପ୍ରେଷାଳୟକୁ
ତମକାଇ ବସୁଗଡ଼ର ନରଭ୍ରା ଆକାଶ ଦେହରେ ମିଶି ଯାଉଛି ।

ନାଟକୋତ୍ସବର ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିବସରେ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚର ଦାୟିତ୍ଵ
ନେଇଥିଲେ ତତ୍ତ୍ଵ ବର୍ଣ୍ଣର ଗୁପ୍ତମାନେ ।

ବହୁ ପ୍ରଶାସିତ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଫୁଲଲେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଘଣ୍ଟା ଧୂନର
ଅନୁଧାବନ କରି । ଜଳାର ପ୍ରସବ ନିମେଷ ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ଉତ୍ସୁକ ନୟନ
ଓ ଲମ୍ଫମାନ ଗ୍ରୀବାମାନେ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ସ୍ତରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଚେତନ ହେଲେ ।

ନୈମ୍ୟାଦର ଗ୍ରୀନ୍‌ରୁମ୍ ଜାନ୍ତରେ ଦୁମାଳ ପଡ଼ିଲା । ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ
ରୂପସୀ ନର୍ତ୍ତକୀର ମନଚଢ଼ଲ ଠାଣୀ ।

ବହୁ ଯୁଗ ତଳର କୋଶାଳ ନର୍ତ୍ତକୀ ଅତ୍ୟୁତ ଭୃଷାବଳୀ ଫେରି
ଆସିବ ଧରଣୀ ତଳକୁ ।

ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ତାର ଫୁଟି ଉଠିଲା ଲବାଣ୍ୟର ସ୍ଵପ୍ନ । ଅମର ସୁଖରେ
ଦେବତାର ଅର୍ଚ୍ଚନା କରି କରି ସେ ହୋଇ ଉଠିଲା ଜ୍ଵାଳା ।

ଅମୃତପାଣୀ ଦେବକୂଳରେ ସବୁ କିଛି ଶାଶ୍ଵତ । ସେଠାରେ
ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏକ ଅବାନ୍ତର ବ୍ୟପାର ।

ଅବହୁଳ ଆନନ୍ଦ ମନୋହର ମୃଷ୍ଟିକରିତ ଦେବଦାସୀ ଜୀବନରେ,
ସେ ଶୃଙ୍ଗିତ ପୁଣିଥରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ପୁଣ ଦୁଃଖ, ପାପ ପୁଣ୍ୟ, ଭଲ ମନ୍ଦର
ବୈରବ୍ୟଭବ ନିପିତପଳ ରୁଷିବାକୁ । ତାରଣେଷ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଅନୁସାସୀ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର
ଏକ ଉଦାସୀ ଶିଳ୍ପୀର ମାନସୀରୂପ ସେ ଅବତରଣ କରିଛି ସମୁଦ୍ରର
ବେଳାଭୂମି ଉପରେ ।’ ଅମରବେଶର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନର୍ତ୍ତକୀ ଫେର ଯାଇଛି
ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଲୋକକୁ ? ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ‘ବିଷାଦ ଓ ହୋଧର ଲହରୀମାନେ ମିଶ୍ରିତ
ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି ଦେବସଜ୍ଜକ ମନରେ । ତାଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ି ଯାଇଛି
ଅଜ୍ଞାତର ଏକ ଦୃଶ୍ୟ, ଯେତେବେଳେ ଉଦ୍ୟାନୀ ପୁରୁରବା ପ୍ରେମରେ ଅନ୍ଧ
ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

ଅପମାନିତ ସ୍ୱର୍ଗ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ ଉଲ୍‌କା ଭଳି ଛୁଟି ଆସିଛି
ଅଭିଶାପର ବୁଲେଟ୍ ।

ନର୍ତ୍ତକୀ ଭୁଲୁଣ୍ଡିତ ହୋଇଛି । ଅନ୍ତମ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତା ମୁଖରେ
ଯେଉଁ ଚକ୍ରପୁନୀର ହସ ବସା ବାନ୍ଧିଛି, ସ୍ୱପ୍ନ ଦେବସଜ୍ଜକ ପକ୍ଷରେ
ମଧ୍ୟ ତା ହୋଇ ଉଠିଛି ଦୁଃଖାଧ୍ୟ ।

ନୃତ୍ୟ ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଅଭିଭୂତ କରିଛି । ନୃତ୍ୟ ପରେ ପରେ ଆରମ୍ଭ
ହୋଇ ଯାଇଛି କୋରସ୍ ।

ପାଞ୍ଚଜଣ ଗୁପ୍ତ ଓ ପାଞ୍ଚଜଣ ଗୁପ୍ତୀଙ୍କ ସମ୍ମିଳିତ କଣ୍ଠରେ ଘୋଷିତ
ହେଲା ତାରୁଣ୍ୟର ଜ୍ୟୋତିରାଳ ।

ସେମାନେ ଦୁବାର । ସେମାନେ ଅଜେୟ । ଝୁଲୁଥିବା ସେମାନେ
ବନ୍ଧିଯିବେ । ବନ୍ୟାଭଳି ସେମାନେ ମାଡ଼ିଯିବେ । ସେମାନେ ଦୃଷ୍ଟିର
ରୁଗଣ । ସେମାନେ ଆନନ୍ଦର ଡିଗର । ସେମାନଙ୍କ ପଦତଳେ ଚିତ୍କାର
କରି ଉଠିବ ଅନାର୍ତ୍ତ, ଅବିରୁଦ୍ଧ । ସେମାନେ ଏକ ନୂତନ ସୃଷ୍ଟିର
ଆବାଦକ, କୋରସ୍ ପରେ ନାଟକ । କୁଶଳୀ ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କ
ହାତରେ ନାଟକ ପରିବେଷଣ ମୋହକ ପରିବେଷ ସୃଷ୍ଟି କଲା ।

ବନ୍ୟା ଆସିଛି ଏକ ପୁଣି ପରିବାର ପାଇଁ ସଦନାରେ ବାର୍ତ୍ତା
ବହନ କରି । ପରିବାରର ରୂପବନ୍ତ ଶୋଭଣୀ ବନ୍ୟାକୁ ଜୀବନ ପଣ କରି

ଉଦାରକରିତ ଯେଉଁ ଯୁବକ ଜଣେ, ତାର ପରିଚୟ ହଜି ଯାଇଛି, ଅଜ୍ଞାତ ।

ମାଟିକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଚିତ୍ତବ୍ୟାଧିକରେ ପ୍ରଥମସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ଝିଅଟି ଆସିବ କଟକ ସହରକୁ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜର ଛାତ୍ରୀ ଭାବରେ । ଝିଅଟିଙ୍କ ମନରେ ଯୁବକେବେ ଅନୁଗ୍ରହପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଲାଗୁଛି ଅଜ୍ଞାତ ଯୁବକର ପରିଚୟ ଆବିଷ୍କାର କରିବା ଲାଗି ।

ରୂପ ଆଉ ଗୁଣରେ ଅତୁଳମାୟା ନାୟଟିକୁ ଶୃଙ୍ଖଳାମୟ ଆଖିବା ପାଇଁ ଅନେକ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନାଳୀ ପରିବାର ଉତ୍ସୁକ ହୋଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଝିଅଟି ନମ୍ରଭାବରେ ସମସ୍ତ ଆହ୍ୱାନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରୁଛି ।

ଦର୍ଶକମଣ୍ଡଳୀ ବସୁଳ ଉତ୍ସାହ ଓ ଉତ୍ତେଜଣା ସହକାରେ ଦୃଷ୍ଟି କେନ୍ଦ୍ରିତ କରିଛନ୍ତି ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଉପରେ । ହାତୀର ବସୁନ୍ଦର ସରବତ୍ତ୍ୱ ବନ୍ଦ ହେବା ଫଳରେ ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟ ଓ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ବୁଡ଼ିଗଲା ଅନ୍ଧକାରରେ । ଜନତା ଥିଲା ନିଶ୍ଚିନ୍ତ । ଦର୍ଶକମାନଙ୍କର ଆଶାଥିଲା ଦଶ ପନ୍ଦର ମିନିଟ୍ ପରେ ଆଲୋକରେ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ଉଠିବ ଅଭିନୟ ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ।

ଦଶ ମିନିଟ୍ ପରେ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଉପରେ ଆବର୍ତ୍ତକ ହେଲା ଅଧ୍ୟାପକ ଅରୁଣାଭଙ୍କର । ହାତଯୋଡ଼ି ସେ ଜଣାଇଲେ ଯେ ସହରର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସୁନ୍ଦର ଥିବାସତ୍ତ୍ୱେ କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟର ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ମହାବ୍ୟାଧିକୁ ବସୁନ୍ଦର ଆଲୋକ ଆଖିବା ଅନ୍ତତଃ ଆସନ୍ତା ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ ।

ବାକ୍ୟାନ୍ତୋଳିତ ସାଗରଭଳି ଅଶାନ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା ଜନସମୂହ ।

‘କିଏ ସେ ଦୁର୍ଘଟ?’ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଦାତ୍ତ ହେଲା ସହସ୍ର ମୁଖରେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଜନଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଉଠିଲା ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ, ଆନନ୍ଦଭର ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟ ।

ପରଦିନ ନାଟକ ପ୍ରସ୍ତୁତର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷିକ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ରମାନେ । ପ୍ରଥମ ଦିବସର ଅଭୁତପୂର୍ବ ସାଫଲ୍ୟ ବହୁମୁଖରେ ପ୍ରଶଂସିତ ହେବା ଫଳରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିବସରେ ଜନସମାଗମ ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦର୍ଶନୀୟ ।

ପର୍ବ ଉତ୍ସବରେ ପରେ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ଦେଖାଦେଲେ ଭରବତୀ
ଶୈବ ପଦ୍ମାସନ । କରତ ହସ୍ତର ଅଭୟ ମୁଦ୍ରା ଚଳେ ଆରୁମ୍ଭ ପ୍ରତି
ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ ଦୁଇଦଳ ଭକ୍ତି ଛଳ ଛଳ ନୟନ ନର୍ତ୍ତକ ଓ ନର୍ତ୍ତକୀ ।

ଶୈବ ଆଚଳ ଝୁଲି କରୁଛି ଆଶବତ ଅସୁର ବସୁନତା ।
ଧୂସ ମୁଣ୍ଡେ ଦୁଇବଡ଼ରେ ଆଗେଇ ଶୁଭର ଚନ୍ଦ୍ର ଶତାବ୍ଦୀର ଚରଣ
ଶୈଳ୍ପିକ ସଜ୍ଜା ।

‘ଭରବାନ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ମାରିବାକୁ ଶୁଭାନ୍ତ, ସେମାନେ ପାଗଳ
ହୋଇ ପାଆନ୍ତି,’ ଭକ୍ତିର ସାର୍ଥକତା ପ୍ରତିପାଦନ କରି ଶୈବ ଜନ-
ନାୟକମାନେ ଅନ୍ତ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କରୁଛନ୍ତି ନୁଆ ନୁଆ ମଣିଷମତ୍ତ
ଅସୁର ଆସ୍ତ୍ରର ପାଇଁ । ଦେଶୀ ଗଣାପାଣି କୃପାକଲେ ମଣିଷର
ଦୁର୍ବଳତା ଅବସାନ ହୋଇ ଏ ଶୈବକୁ ସ୍ୱର୍ଗରାଜ୍ୟ ଓଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆସିବ ।

ଧୂସର ଝେଟିକା ଓ ସୂଜନର ଗୌରବ ଫୁଟି ଉଠିଲା ନୃତ୍ୟର
ସ୍ତର ସ୍ତରେ । ଭକ୍ତିର ଆକୁଳ ଆହୂତି ପ୍ରତିକଳ ଦେଖାଇ ସାଗର
ଭୂର ଅନ୍ତରକୁ । ଦେଖାଇ ହସ୍ତରୁ ଝଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ଗୋଲପ ଗୁଚ୍ଛଟି ।

ନୃତ୍ୟ ପରେ ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା କୋରସ୍ । ଆମେ
ଭରବତୀ ! ଆମର ରହିଛି ମହାନ ପରମ୍ପରା । ଆମେ ଉଦାର, ଆମେ
ଦୁର୍ବାର । ଆମେ ସତ୍ୟ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପୂଜାର୍ଥ । ଆମେ ବାସୁଙ୍କର ଦାୟାଦ ।
ଆମେ ଅନ୍ୟାୟ ସହିବୁନି, ଆମେ ଅବିଚାର ମାନବୁନି । ସୁନାର ଦେଶରେ
ଆମେ ଭେଦଭାବର ମରଣ ଘଣ୍ଟି ବଜାଇବୁ । ଆମେ ଶୈବକୁ ବାର୍ତ୍ତାଦେବୁ
ଶାନ୍ତି ଓ ମୈତ୍ରୀର କୋରସ ପରେ ଧରେ ଆମେ ହୋଇଗଲା ନାଟକ ।

ମଣିଷ କଣ ଚିରଦିନ ଅଭିମୁଖ ? ନିଶିତ ପ୍ରଳୟେ ଯେତେ ଜାତି
କ’ଣ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ହସତ ବସିବ ପାବଡ଼ାଇସବୁ ?

ଦେଶସାରା ଶୁଭର ଅନ୍ୟାୟର ଅଶ୍ରୁ ବଜଇ । ଗାଥା ବସାଇଲି
ନିରାଶ୍ର ଅସଂଖ୍ୟ ନରନାରୀ ହୋଇ ଉଠିଛନ୍ତି ଶତପଥର ଶିକାର ।

ବନ୍ଧୋଡ଼ୀ ହୋଇ ଉଠିବ ଶୁଭକାନ୍ତ । ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ
ପ୍ରାଗଠନକଶକ୍ତିକୁ ସେ ବଳିଯୋଗ କରିବ ସତ୍ତ୍ୱେ ଗାନ୍ଧ୍ୟବଳିବା ପାଇଁ ।

ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ମନକୁରୁ କହିବା ପାଇଁ ଆଗେଇ ଯାଉ ଯାଏ ଏକ
ନୂତନ ଆବିଷ୍କାର କରି ଶିହର ଉଠିବ ଶୁଭକାନ୍ତ । ସମ୍ଭାରେ ଶୃଙ୍ଖଳା
ଓ ନିଷ୍ଠାର ପୃଷ୍ଠସମାପନକା କରିବୁ ଯେଉଁମାନେ, ସେମାନଙ୍କ ଠାରେ ସେ
ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକସ୍ୱରୂପ ଝଲିଲ । କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖର ଅନୁଗତ
କାହିଁକି ହୋଇରେ ସେମାନେ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଜ୍ଞାନ କରି ପାରନ୍ତି
କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ମସ୍ତିଷ୍କର ସମସ୍ତ କାଳାପୁର ରୁଦ୍ଧ ଅବା ପ୍ରମୋଦେ
ସେମାନେ ହୋଇ ଉଠିଛନ୍ତି ସେବେଧର୍ମୀ ମଣିଷ । ନାଜିବାଦ, ପ୍ରାସିଷ୍ଟ-
ବାଦ କିମ୍ବା ପ୍ରାଣସମ୍ପାଦନମ୍ବର ନାବକୁ ଅନୁକୂଳ ସ୍ତୋତ ଯୋଗାଇ
ଥାନ୍ତି ଠିକ ଏଇ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ଶ୍ରେଣୀଠାରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ରହିବ ବିନିମିତ୍ତ ।
ସେମାନେ ସମ୍ମାନ ଗୃହାନ୍ତି, ଅର୍ଥ ଗୃହାନ୍ତି ଏବଂ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଚରମ
ଜ୍ଞାନ ନକରି ଜ୍ଞାନୀର ଖୋଲ ପିନ୍ଧିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ବଳପୂର୍ବକ
ଶରତ ଧନରେ ବସିବାକୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରବଳ ସ୍ପୃହା । ସେମାନେ
ଚମତ୍କାର କଥା କହି ଅନ୍ୟକୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ପଛରେ
ରହି ଅନ୍ୟକୁ ଶତ୍ରୁତା ଦେବାକୁ ଧ୍ୱେଷିତ କରନ୍ତି ଏବଂ ଶତ୍ରୁତା
ମୁହ୍ୟପରେ ତାର ଗୁଣ ଗାନକରି ଆପଣାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ପ୍ରକାଶକରି
ବଢ଼ାଇ ଚାହୁଁନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ତମନଲୀଳା ଧ୍ୱନିରେ ଯାଏ ଓ ବଳୁକ
ସଫଳ ଦେବାର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପଡ଼ିଥାଏ, ସେମାନେ ପଟାପଟ ବଳିଷ୍ଠର ସାଜ
ପିନ୍ଧି ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀର ସହ ରାଜ୍ୟସଭାରେ ଦେଖାଦେଇଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ସାଧାରଣ ଶାନ୍ତି
କୁଟିଳ ପ୍ରକୃତିର ଓ ଭେଦ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଓସ୍ତାଦ୍ ।

ଶୁଭକାନ୍ତ ଏଇ ଦୁଇଟି ଶ୍ରେଣୀର ଅସ୍ତବ ବୃଦ୍ଧି କରାଇବାକୁ
ପ୍ରୟତ୍ନ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏ ଦୁଇ ଶ୍ରେଣୀ ବ୍ୟଞ୍ଜିତ ଦଳରେ ଯେଉଁ ଖୋଲ
ମସ୍ତିଷ୍କ ଉଦାରବାଦୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଥିଲେ ସେମାନେ ପରସ୍ପର ସହିତ
କାହାକୁବାଦରେ ଲିପ୍ତଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ସଫଳତା
ଦୋର ଅସ୍ତବ ରହିଥିଲା ।

ବିଲୁଗା ମାନଙ୍କର ଶକ୍ତି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଘଟରେ ବୁଦ୍ଧି ପାଉଥିଲା । ତଥାପି ଦେଶର ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଟତା କଥା ଘର ଶୁଭକାନ୍ତ ବିକ୍ରମ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ।

କୌଣିକବାଣୀ ବହନ କରୁଥିବା ସଞ୍ଜେ ନାଟକଟିର ସାବଲୀଳ ସ୍ୱଳାପ ଓ କଳଷ୍ଟ ଚରଣ ଜନତାକୁ ମନ୍ଦମୁଗ୍ଧ କରି ଦେଇଥିଲା । ନାଟକଟିର ପରିଣତ ସ୍ୱପର୍ବରେ ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଟା କେବଳ ସାଧାରଣ ଜନତାର ନୃତ୍ୟ, ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଶ୍ରେଣୀର ମଧ୍ୟ ପ୍ରବୃତ୍ତ ରହିଥିଲା ।

ପୂର୍ବ ଦିବସର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଦ୍ରାଟ ଧୋରୁଁ ଛୁସମାନେ ଓ ଅଧ୍ୟାପକ ଗୋଷ୍ଠି ସମସ୍ତ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପ୍ରତିରୋଧମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ ।

ହଠାତ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଲବ୍ଧ ସୃଷ୍ଟିକରି ଆଲୋକମାଳା ଅନ୍ଧାର ଠାରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କଲେ । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଛୁସସମାଜ ଏକ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଜ୍ୱାଳା ଭଳି ମଡ଼ି ଚାଲିଲା ଏବଂ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ବିରାଜେ ।

ଅବଚେତନର ପଶୁଶକ୍ତି ଜାଗ୍ରତ ହୋଇ ତାର ଶିଫ, ଚାନ୍ଦ ଓ ନଟକୁ ଧରି ପ୍ରଳୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହୋଇଥିଲା । ଅତନ ମାନ୍ୟତା ନନ୍ଦ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଛୁସ ସମାଜ ନିମେଷମାତ୍ରରେ ରକ୍ତପିତାସୁ ଆତତାପୀରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇ ସାରିଥିଲା ।

ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ଓ ଅଧ୍ୟାପକମାନେ କଂକର୍ଷିତ୍ୟବିମୁକ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ।

ଆବେଗର ବିଜୟ ହୋଇଥିଲା । ଯୁକ୍ତିନିଷ୍ଠ ମନ ହର ପକ୍ଷର ସୈନିକ ଭଳି ପଳାୟନ କରି ସାରିଥିଲା ।

ଏହା ଥିଲା ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତ, ଯେତେବେଳେ ସବୁଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଯାଇ ସର୍ବନାଶର ବାଜ୍ୟା ବଜୁଆସେ । ବିରୁଦ୍ଧଜଣ ମତାନ୍ତ ତେଲୁଗୁ ଛୁସ ଫିମାନ୍‌ସୁରେ ଦୁଇଦିନ ଧରି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଦ୍ରାଟ କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ବିରୁଦ୍ଧ ବିବର୍ଜିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ରଙ୍କ ଆବେଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରି ପ୍ରବଳ ନେଇ ସାରିଥିଲା ।

ରୁଚିନୀ ଅପରାଧୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଚିନ୍ତନ ପଳାୟନ କରିଥିଲେ ।
କେବଳ ଜଣେ ପଳାୟନର ସୁଯୋଗ ନଥାଇ ପଶ୍ଚାତ୍ତାପନକାରୀ ପୁତ୍ରଙ୍କ
ନିକଟରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଥିଲା ।

ଏ ଦେଶର ଇତିହାସ ଓ ସାହିତ୍ୟର ବହୁ ଉପାଖ୍ୟାନ ଧର୍ମୀୟ ଓ
ପ୍ରାକୃତିକ ଭେଦଭାବର ଶାଳ ପୋତିଦେଇ ତୋମଳ ମସ୍ତୁଷ୍ଟର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ
ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ।

ସତ୍ୟତାକୁ ଲୁଚାଇ ଓ ଲୁଚାଇ କରିଛନ୍ତି ଯେଉଁ ନୃଶଂସ ଶକ୍ତିଶାଳୀ
ରାଜନ୍ୟଗୋଷ୍ଠି ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ବର୍ଣ୍ଣନାହିଁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି
ଇତିହାସ ।

ଦରମାପ୍ରାପ୍ତ ଦରବାରମାନେ ପୃଷ୍ଠପୋଷକର କନ୍ୟା ତାଙ୍କର
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀର ଅବଶେଷକୁ ଗର୍ଭିତ ବର୍ଣ୍ଣନାକୁ ଯେଉଁଭଳି
ଇତିହାସ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଥିଲେ, ସେଇ ଧାରାକୁ ଏବେମଧ୍ୟ ଐତିହାସିକ
ବିସର୍ଜିତ କରିନାହିଁ ।

ଖ୍ୟାତନାମା ତେଲୁଗୁ କବି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଲେଖିଥିଲେ ଏଦେଶ ଚଣ୍ଡେରେ
ମୁଁ କେଉଁଠି ଗର୍ବର କାରଣ ଦେଖି ପାରୁନି । ଏ ଦେଶର ଇତିହାସରେ
ରହିଛି କେବଳ ଲୁଣ୍ଠନ, ପରପୀଡ଼ନ । ହିନ୍ଦୁ ସନ୍ତାନ ଇତିହାସ ପଢ଼ି
ଭାବେ, ଭାରତର ସାବିତ୍ରୀ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା କେବଳ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ।
ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁମାନେ ହିନ୍ଦୁନାରୀର ଇଚ୍ଛା ନେଉଥିଲେ, ହିନ୍ଦୁ
ଉପରେ ଜଳପ୍ରସାର ବସାଉଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର
ଲୋକର ବର୍ଣ୍ଣନା ହିନ୍ଦୁ ସନ୍ତାନର ଅବଚେତନାରେ ସୃଷ୍ଟିକରେ ମୁସଲମାନ
ପ୍ରତି ଦୃଶ୍ୟ ।

ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସ ପାଠ କରୁଥିବା ଓଡ଼ିଆ ଯୁବକ ଭାବେ ସମଗ୍ର
ପୃଥିବୀରେ ଓଡ଼ିଆ ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ଗାର ଜାତି । ଜଣେ କପିଳେନ୍ଦ୍ର,
ଜଣେ ଶାରବେଳ କନ୍ୟା ପୁରୁଷୋତ୍ତମର ଦରବରୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରତି
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଏବଂ ସନ୍ତାନରେ ଆଛନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ତାର ମାନସ ।

ତେଲଙ୍ଗା ଗୁପ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥେ ଆତ୍ମର ସବୁକିଛି ସୁନ୍ଦର, ଶୁଭ୍ର ଓ
କଲ୍ୟାଣ ପ୍ରଦ । ଆତ୍ମର ପ୍ରକାଶଶାଳୀ ଶାସକ କୃଷ୍ଣ ଦେବଦୟାଙ୍କ ହସ୍ତରେ
ବହୁ ପ୍ରତାପଶାଳୀ ସମ୍ରାଟ ପରସ୍ତ ହୋଇ ଥିବାର ଉପାଧ୍ୟାନ ବାବୁମ୍ଭାର
ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ମଧ୍ୟ ସେ ଜ୍ଞାନୀ ଅନୁଭବ କରେନ ।

ମୁଖ୍ୟମେୟ ଗୋରାଙ୍କ ପଦତଳେ କରୁଣା ଭିକ୍ଷା କରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ
ପ୍ରାନ୍ତର ନିର୍ବାସିତ ଶାସକଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପ ସଂପର୍କରେ ମାରବ ରହିଛି
ପ୍ରାକ୍ତିୟ ଇତିହାସ ରୂପେ ।

ଭୁଲ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଲେଖା ଯାଉଥିବା ଇତିହାସ ପୃଷ୍ଠିକରେ
ମତାର ମଣିଷ, ବହୁ ମତାର ମଣିଷର ସାମୟିକ ଦୃଷ୍ଟିରୀତ୍ୟା ବିପଦଗ୍ରସ୍ତ
କରାଏ ସମାଜର ଶୁଦ୍ଧତାର ଧାରଣା ସମୁଦକୁ ଓ ଜୀବନଧର୍ମୀ ପ୍ରବୃତ୍ତି
ସମୁଦକୁ ।

ନିଷ୍ପ୍ରୀତିଆ ସେଗଗ୍ରସ୍ତ ମଣିଷ ଦୃଷ୍ଟି ଝଡ଼ିବ ଅବସାନ ହେଲେବଳକୁ
ଏକ ସମୃଦ୍ଧ ପୁରୀ ଜନପଦ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇ ଥାଏ ଶୂନ୍ୟରେ ।

ରାଜର ଉଲଙ୍ଗ ନୃତ୍ୟପରେ ସୁପ୍ରନାଗରିକ ଶୁଣିଥିବୁ ଧ୍ରୁବ ପ୍ରସ୍ତରେ
ଶଯ୍ୟାନ୍ତାଗ କରି ଆପଣାର କୃତ୍ୟ ଦେଖି ଶିହରି ଉଠେ, ଅନୁତାପ
କରେ ।

ସୁସଜ୍ଜିତା ଜନନୀ, ପତିହରା ରମଣୀ, ଲୁଣ୍ଠିତ ଶୋଭିଣୀ,
ବିକଳାଙ୍ଗ ପୁରୁଷ ଓ ଭଗ୍ନ ମହଲର ପ୍ରେତ ତାର ମଣିଷ ପଣିଆକୁ ଧିକ୍କାର
କରେ ।

ସେ ଦିନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଶୁଭ୍ରଧିଲ କଳକଳା ରବ
ଓ ପ୍ରାନ୍ତର ସାରା ନାଚୁଥିଲେ ରକ୍ତମୁଖା କାଳସୀମାନେ ।

ରୁରିଶହ ହାର ଉପରକୁ ଉଠୁଥିଲ ଜଣେ ଅପରାଧୀ ଗୁପ୍ତକୁ
ଆଦାତ ଦେବା ଲାଗି । ଅସହାୟ ଅଧର ଓ ଅଧାପକଙ୍କ ଗୋଷ୍ଠିଠେଲ
ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ଦୁରକୁ ମଣିଷସୃଷ୍ଟି ଦୁଆରରେ ।

ଅରୁଣାଭ ଦୂରଗତରେ ଆଗେଇଗଲା ଝଡ଼ର ସେହି ନିଭି ଛଳକୁ ।
ସେ କଳ୍ପନା କରି ପାରୁଥିଲା ସେହି ବିଶ୍ୱାସିବାମୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଯେତେ-
ବେଳେ ମହାବଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ପଡ଼ି ରହିଥିବ ଏକ ବାଳକର ଶବ
ଆଉ ସହରର ଚଉନ୍ଦ୍ର ମହଲ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବ ଏକ କ୍ଳେମ୍ବୀତ
ଅଗ୍ନିଧିବର ।

ଅରୁଣାଭ ଆଖିରୁଜ ଦେଇଥିଲା ଓ ଠେଲିହୋଇ ଠିକ୍ କେନ୍ଦ୍ର
ସ୍ଥାନକୁ ଆସିଯାଇ ଥିଲା ।

ଆଃ ! ସେମାନେ ସହରକୁ ରକ୍ଷାକରିଦେଲେ ଏକ ମାଗନ୍ତବ୍ୟ
ସାପ୍ତାହୀକ ଦଙ୍ଗା କବଳରୁ ।

ଦୁଇଜଣ ବୟସ୍କ ଯୁବକ ଓ ଦୁଇଜଣ ଲ୍ୟାବରେଟରୀ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ
ବଡ଼ ହାତର ପ୍ରହାରକୁ ଅମ୍ଳାନ ବଦନରେ ଗ୍ରହଣ କରି ସୂରକାର ଛତି
ଟେକି ଧରିଥିଲେ ଅପରାଧୀ ଉପରେ ।

ଅରୁଣାଭ ଭୂରନ୍ତ ସେମାନଙ୍କ ଦଳରେ ଯୋଗ ଦେଲା ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରେମାତ୍ମକ ଆବେଶର ପ୍ରଭାବ ମାନ ହେବାକୁ
କହିଲା । କେତେଜଣ ବୟସ୍କବାନ, ଛୁଟି ଆଗକୁ ଯାଇ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ
ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ।

କୌଣସି ଜଣେ ବୟସ୍କବାନ ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ଭବତଃ ପୋଲିସକୁ ଖବର
ଦେଇଥିଲେ । ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ଯୁକ୍ତିତର୍କ ଚାଲିଥିଲାବେଳେ ଏ ଏସ୍ ପି
ସଦଳକଲେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ସମସ୍ତ ସମ୍ଭାବ ଶୁଣି ଏ ଏସ୍ ପି
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅପରାଧୀ ଛୁଟିବ ଠିକଣା ନେଇ ସେମାନଙ୍କ ଦରକୁ ଗୋଟିଏ
ଗୋଟିଏ ତଳ ପୋଲିସ୍ ପଠାଇଲେ ।

ସମସ୍ତ ବୟସ୍କର ସୃଙ୍ଖଳାକୁ ଚଢ଼ି ପରେ ଅପରାଧୀ ଗୁରୁଜଣଙ୍କୁ
ଜବରଦସ୍ତି ଟି ସି ଦିଆଯାଇ କଲେଜରୁ ବଦାଚରି ଦିଆଗଲା ।

ହୋଲି, କାରୁଣ୍ୟର, ଆନନ୍ଦର ମିଠା ମିଠା ଲହଡ଼ି ଗୁଡ଼ିଏ ମାଡ଼ି ଯାଉଛି ।

କାମିକା ମଣିଷ, ଚନ୍ଦ୍ରୀର ମଣିଷ, ସମୟର ଦାସର ସ୍ତ୍ରୀକାର କରୁଥିବା ମଣିଷ, ସହଜ ହୋଇ ଯାଉଛି, ସ୍ବାଗତକ ହୋଇ ଯାଉଛି । କାହାରେ ବୁଡ଼ି ଟିଏ ନାଉଛି । ମୁହଁରେ ବିଭିନ୍ନ ରକମ ଭଙ୍ଗ, ମୁଣ୍ଡରେ ଅଦ୍ଭୁତ ଧରଣର ଟୋପି, ପିଠି ପଛପଟରେ କଦଳୀ ପଟୁକାର ଲଙ୍ଗୁଳ; ବୁଢ଼ାଟି ନିଜକୁ ସଜାଇଛି ମଣିଷର ଆସ୍ବପୁରୁଷ ଭଳି ।

ବୟସର କୋଝ ମୁଣ୍ଡରୁ ଧିରେ ପଡ଼ୁଛି, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପିଲଟିଏ ଭଳି ବୁଢ଼ା ଦାନ୍ତ ଦେଖାଉଛି, ଖଲ୍ ଖଲ୍ ହସି ଦେଉଛି ଆଉ ବୁରୁପଟେ ଲଙ୍ଗୁଳ ବୁଲାଇ ଆଣୁଛି ଅରକୃପର ।

ବୁଢ଼ା ଗୁରୁପଟରେ ପଲେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ । ସାହରେ ଯେଉଁମାନେ ରକେଟ୍ରୀ ମୁଣ୍ଡିଏର ବେଳେ ବେଳେ ନାରୁଥାନ୍ତି, ପାଟିରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ରୁଷକଥା ସବୁବେଳେ ଘରକରି ରହିଥାଏ, ଆଜି ସେମାନେ କେତେ ନିରାହ, କେତେଶାନ୍ତ ଜଣାପଡ଼ୁଛନ୍ତି ।

ବୁଢ଼ାକୁ ସେମାନେ ଖତେଇ ଦେଉଛନ୍ତି, ବୁଢ଼ାର ଲଙ୍ଗୁଡ଼ ଟାଣି ଦେଉଛନ୍ତି, ବୁଢ଼ାର ହାତମୋଡ଼ ଦେଉଛନ୍ତି । ବୁଢ଼ା ବଧା ଉଆଇ ଆଖି ଚାହିଁ ସେମାନଙ୍କ ପଛରେ ମାଡ଼ି ଯାଉଛି ।

ପିଲାମାନେ ପିଟକାଣ୍ଡରେ ରଙ୍ଗ ଭର୍ତ୍ତିକରି ବୁଢ଼ା ଉପରକୁ ଛୁଡ଼ୁଛନ୍ତି ।

ସମସ୍ତଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ତେଲଜାରେ ।

ଅରୁଣାଭ କେତେଶବ ବୁଝିଛି, କେତେ ଶବ ବୁଝିପାରୁନି ।

‘ ନମସ୍କାରଣୀ ’ ବୁଢ଼ାଟି ଅରୁଣାଭକୁ ଦେଖି ହାତ ଯୋଡ଼ିଲା ।
ପ୍ରଭୁ୍ୟାଶ୍ରମରେ ଆପେ ଆପେ ଯୋଡ଼ି ହୋଇଗଲା ଅରୁଣାଭର ପାଦୁକା
ଦୁଇଟି ।

ମଢ଼ଣା ବରର ତେଲଙ୍ଗା ବୁଢ଼ାଟି ସନ୍ତତ ସେହିଥିଲା ପ୍ରଥମ
ମାଷାତ ଅରୁଣାଭର ।

କେତେକେଳେ ସେ ପଣି ଆସୁଥିଲା ଅରୁଣାଭର ଘର ଭିତରକୁ ।
ନେଲଙ୍ଗାରେ ସେ ପରୁର ବସୁଥିଲା ଅନେକ କଥା ।

ଅରୁଣାଭ କେଳେ କେଳେ କିଛି ବୁଝି ନ ପାରୁଥିଲେ ବି ହସି
ଦଉଥିଲା ବା ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରି ଦଉଥିଲା ।

ଥରେ ଅରୁଣାଭକୁ ଜ୍ୱର ହେଲା । ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ଉପବାସ
କଲେ ଚାନ୍ଦ ଗୁଡ଼ିପିବ ବୋଲି ଅରୁଣାଭ ଭାବିଲା । କିନ୍ତୁ ଜ୍ୱରତ ବହୁଦିନ
ଧରି ଗୁଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।

ମୁଗ୍ଧା ଶୁଷ ଓ ସହକର୍ମୀମାନେ ଡାକ୍ରର ଡାକ ଆଣିଲେ ।
ଡାକ୍ରର ଯିବାପରର ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଆସିଲା ତେଲଙ୍ଗା ବୁଢ଼ାଜଣକ ।
ହାତରେ ତାର ଦୁଇଟି ଆପଲ୍ ଓ କିଛି ଅଙ୍କୁର ।

ବୁଢ଼ାଟି ପତେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ବୁଝୁ ନ ଥିଲା ।

ଅରୁଣାଭ ସନ୍ତତ ତାର କଥାବାର୍ତ୍ତା କେଳେ କେଳେ ଠାରରେ
ଗୁଲୁଥିଲା ।

ତଥାପି ସେ ପ୍ରତିଦିନ ଆସୁଥିଲା ଓ ଅରୁଣାଭ ତାକୁତାତାୟାଗାରୁ
ଡାକ ଥଟ୍ଟା ତାମସା କରୁଥିଲା ।

ଥରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କହିଥିଲେ, ‘ପୃଥିବୀରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ
ଭାଷା ରହିବ । ସେ ହେଉଛି ହୃଦୟର ଭାଷା ।’

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତରେ ଅକୃଷିମ ଉକ୍ତ ଅରୁଣାଭର
ସବୁଠାରୁ ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲା ସେହି ତେଲଙ୍ଗା ବୃତ୍ତଟି । ଥରେ ଏକ ଜନ
ସଭାରେ ଭାଷଣ ଦେଇ ଓଡ଼ିଆ ସମସ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ନିଜର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର
ଚିତ୍ରଣ କରିବା ଦେଇଥିଲା ଅରୁଣାଭ ।

‘ଆମେ ଚିକ୍ତିଲ୍ଲତାବାଦୀ କୋଡ଼ୁ, ଆମେ ସମନ୍ୱୟବାଦୀ ।

ଆଦିବାସୀ ମାଟିରେ ଠିଆହୋଇ ଆମେ କେବେ ସାହସ କରିବୁନି
ଏକଥା ନିଜବା ପାଇଁ ଏଠାରେ ଥିବା ତେଲଙ୍ଗାମାନେ ଓଡ଼ିଶା ଗୁଡ଼ି
ରୁଲି ଯାଆନ୍ତୁ ।

ତେଲଙ୍ଗାମାନେ ସମ୍ବରଣକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି । କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପ
ଉଦୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କର ଅବଦାନକୁ କୌଣସି ବିରୁଦ୍ଧବାଦ ବ୍ୟକ୍ତି
ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ଆମେ ଅନୁଭବ କରୁଛୁ ଏଠାକାର ତେଲଙ୍ଗାମାନେ ଏମାଟି,
ପାଣି ଓ ପବନକୁ ନିଜର ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିପାରିନାହାନ୍ତି । ଏ ମାଟିର
ଭାଷାକୁ ସେମାନେ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ମନେ କରିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ସଜନିତଳ
ଜୀବନ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଜୀବନର ମୂଳସ୍ରୋତରୁ, ସମ୍ବରଣର ବହୁ
ସଂଖ୍ୟକ ବ୍ୟକ୍ତି ଚିକ୍ତିଲ୍ଲ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।’

ଅରୁଣାଭ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ ଯେ କେତେବେଳେ ଜଳଚନ୍ଦ୍ର ସଂଗଠନର
କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦେଖି ।

ଜଳଚନ୍ଦ୍ରର ନେତା ଓ କର୍ମୀ ଅପାର ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ଡ୍ରମ୍ପଟ
ଓଡ଼ିଆର ସ୍ୱାଧିରାଷ୍ଟ୍ର ପାଇଁ ।

ଶିଳ୍ପପଟେ ଉନ୍ନତି କିମ୍ବା ପ୍ରଲୋଭନ ପଥଦ୍ରଷ୍ଟ କରିପାରିନି
ଜଳଚନ୍ଦ୍ରର ନେତା କିମ୍ବା କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ।

ସମ୍ବରଣ ମାଟିରେ ଓଡ଼ିଆର ଲୁଚିତ ରକ୍ଷାପାଇଁ ଜୀବନଦାନ
କରିଥିଲା ଜଳଚନ୍ଦ୍ରର କର୍ମୀ ରମାକାନ୍ତ ଦାଶିକ ।

ମଳଚନ୍ଦ୍ର ସହ ସ୍ୱର ମିଳାଇ ଅରୁଣାଭ ପ୍ରଶ୍ନକରେ, 'ଶିଳ୍ପପତିଙ୍କ ଦାମୀ ଅଟେ' ମହଲରେ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଓଡ଼ିଶାର ଟିଣନେତାମାନେ କେବେ ଏ ବିଷୟରେ ସଚେତନ ହେବେ ଯେ ଜଳକେୟରର କାଗଜକଳରେ ଓଡ଼ିଆ କର୍ମଶୃଙ୍ଖଳ ସଂଖ୍ୟା ଶତକଡ଼ା ଟେକି ବି ଦୁହେଁ ଏବଂ ସ୍ୱୟଗତ ଚିନ୍ତକେ ତଥା ଫେରସ୍ତମେଜାନଙ୍କ କାରଖାନାରେ ଓଡ଼ିଆ କର୍ମଶୃଙ୍ଖଳ ସଂଖ୍ୟା ଶତକଡ଼ା ଶୂନ୍ୟ ।'

ଭାରତର ଦଇବାରରେ ଓଡ଼ିଆ ଅବହେଳିତ ।

ଓଡ଼ିଶାର କଳକାରଖାନାରେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ।

ଆଦିବାସୀର ଜନ୍ମମାଟିରେ ଆଦିବାସୀ ଅପାଂହେୟ ।

ଏକଦା ଶିଶୁ ମନାଇକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇଥିବା ଉତ୍କଳ ଜନମାନ ସୁଗୁରୁପରି ଦଲଲ୍ ପ୍ରସବିବାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିନାହାନ୍ତି । ଅନ୍ଧକାରମୟ ସୁଡ଼ଙ୍ଗର ଚମତଟିଆମାନଙ୍କ ଭଳି ଏମାନେ ଡ଼େଣ ପିଟିପିଟି ସବୁବଳେ ଆଲୋକକୁ ଲିଭାଇଦେବାର ଚେଷ୍ଟାକରି ଆସିଛନ୍ତି ।

ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଅଧୁନା ଶଙ୍ଖ-କସରତ-ରତ ଉଦ୍‌ବାହୁ ବାମନ ନେତାମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ କିଏ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିବ ମଧୁ, ଗୋପବନ୍ଧୁ, ଗୋଦାବରୀଶଙ୍କ ଭଳି ଅତିକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏ ମାଟିରେ ଡିନେ ବିଚାରଣ କରୁଥିଲେ ବୋଲି ।

ପ୍ରାଗୌତ୍ତରାସିକ ସୁଗରୁ ଡିନାସାର୍‌ମାନଙ୍କ ଭଳି ସ୍ୱାଧୀନାତ୍ତର ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧୁ, ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ବଣ ପ୍ରାୟ ଲେପ ହୋଇଯାଇଛି ।

କୋରପୁଟକୁ ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଭଲପାଇ ଆସିଥିଲେ ଯେଉଁ
ବନବାସୀମାନେ, ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଚିତ୍ରକଳାରେ ସରଳ ଦେଖିଥିଲ
ସଦନାଶର ମେଘ ।

ଜଙ୍ଗଲ ଥିଲା ସେମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ଭଣ୍ଡାର । ଗୋଷ୍ଠୀଜୀବନ ଥିଲା
ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଆନନ୍ଦ, ଉଚ୍ଛ୍ୱାସର ଗଙ୍ଗୋତ୍ରୀ ।

ଜଙ୍ଗଲ ବନ୍ଧନ ଓ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରଙ୍କ ମିଳିତ ପର୍ବଣ ଫଳରେ
ଜଙ୍ଗଲର ପ୍ରାଣରୁ ଶୁଖିଯାଉଥିଲା ଜୀବନ ଦାୟିତ୍ୱ ଶୀର ।

ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ମାଟିରୁ ରସ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟକରଣରୁ ଖାଦ୍ୟ ଆହରଣ
କରି ଅଳେ ମନ୍ତ୍ରମାରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ରହିଥିଲେ ଯେଉଁ ବନଜିତମାନେ,
ସେମାନଙ୍କର ଶବ୍ଦକୁ ବ୍ୟବହୃତ କରି ଚାଲିଥିଲେ ସହରର ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକାଶ
କରତ କଳମାନେ ।

ମହାବଳର ଦେଖାଇ ଯେଉଁ ବନରେ ଭୟର ଲହଡ଼ି ସୃଷ୍ଟି କରି
ଆସିଥିଲା ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି, ସେହି ବନରୁ ମିଳିବ କେବଳ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶୁଦ୍ଧ
ବ୍ୟଙ୍ଗୀୟ ଆଉ କିଛି ନଥିଲା ।

ଅତି ନିକଟ ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ଟ୍ରକ୍ ବାନପଟା ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ
ମିଳୁଥିଲା ଓ ଅତି ନିର୍ଜନ ସନ୍ତାପନକ ମଧ୍ୟ ଅସଂଖ୍ୟ ଭାରବାହୀ ଟ୍ରକ୍
ମଦ୍ୟାଦିରେ ଶତାନ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ ।

କୋରପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ବଡ଼ ବଡ଼ ସହରରେ ଦେଖାଦେଇଥିଲେ
ଯାଯାବର ବନବାସୀଦଳ । ସ୍ୱାଗତର ବସ୍ତ୍ରାଣ୍ଡରେ ଗୋଲଗାଲ ବସ୍ତ୍ର ଓ
ଲଲ୍ ଲଲ୍ ଚର୍ମପାଞ୍ଚ ନେତା ଯେତେବେଳେ ଦରଦର ପାଇଁ ତାଙ୍କ
ଦଳ କି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନେଇଛି, ତାର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଉଚ୍ଚ

କଣ୍ଠରେ ନୟାନ କରୁଥିଲେ, ଚନ୍ଦ୍ରସିଲଦାରଙ୍କ ଅଫିସ୍‌ହଟାର ଆମ୍ବୁଗ୍ରେ-ମୁଲେ କୌଣସି ନାଶ ପ୍ରସବନବେଳାରେ କୁହାଉଥିଲା ।

କାଶୀପୁର ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିର ଟା ପରେ ଟା ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଧାଣ୍ଡାରତ୍ନୁଚତୁରା ଓ ଧାନ୍ଡର ଲହରୀଆ ଗୀତ ଆଉ ଗାଁର ବାତାବରଣକୁ ସ୍ନିହ ଓ ସନ୍ତେଜ କରୁନଥିଲା । ଜଂଗଲ ଧ୍ବଂସ ସଂଗେ ସଂଗେ ଝରଗୁଡ଼ିକ ଶୁଖିଯାଇଥିଲା ।

‘ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ନି ଅରୁଣାଭ ବାବୁ ! ଏଇ କୁଲିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେଜଣଙ୍କର ଗୁଳିଣ ପରୁଣ ଏକର ଜମି ମଧ୍ୟ ରହିଛି । କେବଳ ଆଳସ୍ୟ ଯୋଗୁ ଏମାନେ ଗାଁ ଗୁଡ଼ି ସହରକୁ ଗୁଳି ଆସିଛନ୍ତି ।’ କହିଲେ ଜଣେ ବଣିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତି ।

ଅରୁଣାଭର ଚଣ୍ଡି ଅଠାଅଠା ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏତେ ବଡ଼ ସତ୍ୟର ଅପଳାପକୁ ସହ୍ୟ କରିବାକୁ ସେ ଡ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲା ।

‘ଆପଣ ଯାଇଛନ୍ତି କେବେ କାଶୀପୁରର ସେହି ଅଗମ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯେଉଁଠି ମଣିଷ ତାର ଶିଶୁ ଜନ୍ମାକୁ ବନ୍ଦିକରି ପାଥେୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ବ୍ୟୁତ୍ତ ଆସିବାକୁ ? ଯଦି ନ ଯାଆନ୍ତି, ତେବେ ଲୋକ ରହନ୍ତୁ । ମିଥ୍ୟାର ଅବତାରଣା କରି ଏକ କର୍ମଠ ସଫଳତାପୂର୍ବକ ରେସ ଉପରେ ଅନୁଗତ ଆକ୍ଷେପ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।’

ସାମାନ୍ୟ ସମୟ ଲୋକ ରହି ଅରୁଣାଭ କହିଥିଲା, ‘ମାଟି ଓ ଗଛ ସହିତ ସପର୍କ ଯେଉଁ ବନବାସୀକୁ ଦିଏ ସମୃଦ୍ଧି ଓ ତୃପ୍ତି, କି ଉତ୍ପାଦନ ଅସତ୍ୟତାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ସେ ଡାଗ କରେ ନିଜର ଜନ୍ମମାଟିକୁ, ତା ଆପଣ ହୃଦୟଂଗମ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

‘ଗୁଳିଣ ପରୁଣ ଏକର ଜମିର ମାଲିକ କାହିଁକି ତାର ଜମି ଡାଗ କରି ସହରକୁ ଆସେ, ତା ମୋର ବୁଦ୍ଧିର ଗୋଚରର ବାହାରେ ।’ କାଶୀପୁରର ପରିବେଶ ସହ ଆପଣଙ୍କର ସାମାନ୍ୟତମ ସପର୍କ ନଥିବାରୁ ଆପଣ ସେଠାକାର ସମସ୍ତ ସମସ୍ୟାକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି ।

ରୁକ୍ଷ ପରୁଷ ଏକର ଜମିର ମାଲିକ ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଅଞ୍ଚଳର କୃଷି ଅର୍ଥୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ।’

‘କେମିତି ?’

‘କାଶୀପୁର ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିକାଂଶ ଜମି ତାଲୁ । ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ସମତଳ ଜମି ରହିଛି, ସେ ସବୁ ଜମିର ମାଲିକ ହେଉଛନ୍ତି ସାହୁକାର ନୋହୁଁ ।’

ପଟ୍ଟର ପାଦ ଦେଶରେ ଥିବା ତାଲୁ ଜମି ଅଞ୍ଚଳରେ ତାର ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ରକ୍ଷା କରିପାରୁଥିଲା ପଟ୍ଟରେ ଥିବା ଦଳ ଜଙ୍ଗଲ ଯୋଗୁଁ । ଜଙ୍ଗଲର ବନସ୍ତ କର୍ମିତ ସତ୍ତାପସ ସମୃଦ୍ଧ ମାଟି ବର୍ଷାଜଳ ସହିତ ବୋହି ଆସୁଥିଲା ତାଲୁଜମିକୁ । ଫଳରେ ତାଲୁଜମିରେ କୃଷି ଥିଲା ଲଭଜନକ ।’

‘ଆଉ ଏବେ ?’

‘ଏବେ ତାଲୁଜମିକୁ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ କରିବାକୁ ଟାଙ୍ଗର ପାହାଡ଼ର ସାମର୍ଥ୍ୟ ନାହିଁ । ଏଣେ ବର୍ଷ ପରେ ବର୍ଷ ରୁଷ କରିବା ଫଳରେ ଉପରର ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ମୃତ୍ତିକା ସମାଗତ କ୍ଷୟର ମନ୍ଦ୍ରଣ ହେଇଛି । ଆଜି ଏ ମାଟିରେ ଫସଲ କରି ରୁଷି ତାର ଢେଇ ଉଠାଇବାର ସମ୍ଭାବନା ମଧ୍ୟ ଶୀଘ୍ର ହୋଇ ଉଠିବ ।’

ଖୁଧା ! ଖୁଧା ହିଁ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ମଣିଷକୁ ଭରଣ ଦାୟାବର ।

ଅଞ୍ଚଳର ସେଇ କେଉଁ ଏକ ଇତିହାସ-ଆଲୋକ କର୍ମିତ ଯୁଗରେ ଦଳ ଦଳ ଯାଯାବର ଗୋପାଳକ ରୁଲି ଆସିଥିଲେ ମଧ୍ୟ-ଏସିଆରୁ ଭାରତ ବର୍ଷକୁ ।

ସୁଜଳା, ସୁଫଳା, ଶସ୍ୟଶ୍ୟାମଳା ଏଇ ଭାରତ ଦେଶରେ ସେମାନେ ପୃଷ୍ଠି କରିଥିଲେ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକାଶ ଶସ୍ୟସେସ ।

ଖୁଧାର ତାଡ଼ନା କାଶୀପୁରର ଅନେକ ଟାକୁ କରିବା ଜନନେୟ । ସହରରେ ଶସ୍ତ୍ରା ମୂଲ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିଛନ୍ତି କାଶୀପୁରରୁ ଦଳ ଧରେ ଦଳ ଆଗତ ବନବାସୀମାନେ ।

ଯେଉଁ ପ୍ରତିପା ଲକ୍ଷ ଚମ୍ପା ଓ ଦିଅ ଦୁଧର ଦେଶ କାଶୀପୁରକୁ ଅମଦାପୁରା ଓ ଦାଗନ୍ଧ୍ୟର ଆବର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟକୁ ଠେଲି ଦେଲେ, ସେହି ପ୍ରତିପାର ପୁନରବୃତ୍ତି ବୁଲିବ କୋରପୁଟ ଓ କଳାହାଣ୍ଡିର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ।

ଜନଶୂନ୍ୟ ଓ ଉନ୍ନତୃତପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାମ ଓ ଶୋଷଣର ଚରତୁର ଜନ-ବହୁଳ ସହର ବୋଧହୁଏ କୋରପୁଟ ଓ କଳାହାଣ୍ଡିର ଉପସ୍ୟଳ ।

ଗୋଟିଏ ଛେଳି, ଗୋଟିଏ କୁକୁଡ଼ା କିମ୍ବା ବ୍ୟାଙ୍କରୁ କିଛି ରଖିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ନିଜକୁ କୃତକୃତ୍ୟ ମନେ କରୁଛନ୍ତି ଯେଉଁ ଆଦିବାସୀ ମନ୍ତ୍ରୀ କିମ୍ବା ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ ମାନେ, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଶୋଷଣ ଯନ୍ତ୍ରର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଚକମାଟ ।

ଗ୍ରାହକବାଦ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଏକ ପଚନଶୀଳ ସ୍ୱସ୍ୱତ୍ୱକୁ ଏକ ସୁସ୍ଥ ସ୍ୱସ୍ୱତ୍ୱ ଉପରେ ଆଶ୍ରୟ କରି ଭାରତର ଯୋଜନା କର୍ତ୍ତାମାନେ ଧୂସ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ଏକ ସୁଖୀ, ସମୃଦ୍ଧ ଜନଗୋଷ୍ଠୀକୁ ।

ଚଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଭାରତରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଏକାଦଶ ବ୍ରତ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ପ୍ରଧାନ ସ୍ଥାନ ମିଳିଥିଲା ‘ଅସଗ୍ରହ’କୁ ।

ଆସନ୍ତାକାଲିର ଚନ୍ଦ୍ରାକର ବ୍ୟାକୁଳ ହେବା ଆଦିବାସୀ ଚରିତ୍ରର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନୁହେଁ । ତତ୍କାଳିନ ଜୀବନକୁ ଉପସ୍ତେଗ କରି ଆଦିବାସୀ ସନ୍ତୋଷ ଲଭି ଚରିଆଏ ।

ଆଦିବାସୀର ଗୋଷ୍ଠୀଜୀବନ, ଆଦିବାସୀ ସମାଜରେ ସ୍ତ୍ରୀର ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ; ଏ ସମସ୍ତ ଆମର ଭୋଗବିଭୋଗ ସ୍ୱସ୍ୱତ୍ୱଠାରୁ ଆଶା କରାଯାଇ ପାରେନା ।

ଅର୍ଥର ପ୍ରଲୋଭନ ଓ ବହୁଳ ମୂଳ ବଳରେ ଭାରତୀୟ ସମାଜକୁ ଦିନେ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସ୍ୱସ୍ୱତ୍ୱକୁ ନିଜସ୍ୱ କରିନେବା-ଲାଗି । ସ୍ୱାଧୀନୋତ୍ତର ଭାରତରେ ମଧ୍ୟ ଯୋଜନାବାଦୀଙ୍କ ଭୁଲ୍ ବିରୁଦ୍ଧ

ଫଳରେ ଏକ କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସମାଜ ଉପରେ ଜବରଦସ୍ତ ଆତ୍ମସମ୍ପର୍କ ହୋଇଗଲା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି କୈନ୍ଦ୍ରିକ ଶୈଳିକ ସମାଜ ।

ବହୁବର୍ଣ୍ଣର ଯୋଜନା ଏକ ସ୍ବାଭିମାନ ସପନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ପରିଣତ କରି ଦେଇଛି ଭିକ୍ଷୁକ ଶ୍ରେଣୀରେ ।

ନିଜ ଶ୍ରେଣୀ ତ୍ୟାଗ କରିଥିବା ଆଦିବାସୀ ନେତା ଓ ଏମ୍ ଏଲ୍ ଏ ମାନେ ଆଦିବାସୀର ସ୍ବାଭିମାନକୁ ଧ୍ବଂସ କରିବାଦିଗରେ ପ୍ରମୁଖ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଅରୁଣାଭର ମାନସିକ ବିଚ୍ଚଳପୁରେ ଭାସି ଉଠିଲା ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ଯୁଗର ଗଭୀର ସିଲ୍ ଦହ । ସେହିନ ଅରୁଣାଭ ସହୃଦ ଆଲୋଚନାରେ ମରୁଥୁଲ ସ୍ବପ୍ନଗତ ଗୋଲମ୍ ବାହୁଲ୍ୟ ସଂବୋଧିତରୁ ।

ଭାରତର ଶାଶକର୍ତ୍ତା ଶ୍ରୀମତୀ ଇନ୍ଦିରାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆଗମନ ଉପଲକ୍ଷରେ ଅଶାନ୍ତ ହୋଇଉଠିଲା କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା । ଅମାପ ସମତାଧାରୀ ଏ ମହଳକୁ ସ୍ବାଗତ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ଶାସନକଳ ସପ୍ତାକଡ଼ରେ ବିରୁଦ୍ଧ ଦେଲେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା । ମାତ୍ର ଦଣ୍ଡାଏ ଦୁଇଦଣ୍ଡା ମହାସ୍ବର୍ଗୀ ନେତ୍ରୀଙ୍କ ପୂର୍ବ ଲଭ କରିବେଲା ବିଷମ କଟକ ଡାକ ବଙ୍ଗଳା ଗାସକୁ ସୁରୁଣାଭିତ୍ତ ଭବଗଳା ବହୁମୁଖ ଆସମତାପୂର୍ବ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଆତ୍ମାଜନ କରି ।

ହାଣ୍ଡିଏ ପାମାୟ ଜଳ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଶତଶର ସାଧାରଣ ନାଶ ପାଞ୍ଚ ଛ' କଲମିଟର ସପ୍ତା ଅବସ୍ଥାନ କରେ, ସେ ଦେଶରେ ତ୍ୟାଗର-ଗୁଡ଼କୁ ଖବରର ଅଙ୍ଗରୁପେ ବରିନେଇଥିବା ଏକ ପରିବାରର କନ୍ୟାର ବଳାସ ପାଇଁ ରଜକୋଷକୁ ରକ୍ତ କରି ଦିଆଯାଏ ।

ବିଷମକଟକ ଆଗମନର କ'ଣ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ ଭାରତର ଜନପ୍ରିୟ ନେତ୍ରୀ ?

ଅଜସ୍ର ଅର୍ଥ ଗ୍ରାସଦେବା ବ୍ୟଞ୍ଜିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦ୍ବିତୀୟ ପରିଶ୍ରାମକୁ ପ୍ରସବ କରିପାରି ନଥିଲା ତାଙ୍କର ଏହି ମହାବ୍ୟର୍ଥ ଗସ୍ତ ।

ଘେରଗୋଟୀଙ୍କ ବତାୟ ପରେ ଗାନ୍ଧୀବାଘା ମୋରାରୀ ଦେଶର ଉଚ୍ଚ ଅମଳରେ ମଧ୍ୟ କାମ୍ବେ ରହିଲେ ସେହି କେବଳ ବହୁଳ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ।

ବିଷମକଟକ ସଭାର ଅନ୍ୟତମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା ଡୋକ୍ଟର-କେଙ୍କୁ ପଢ଼ା ପଢ଼ାନ୍ । ଶୁଣିକଣା ଲେଲପ୍ରେ, ସ୍ପେଷନ୍ଦ୍ର ଅନଳ ଦୂରରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ଥିଲା ନିୟମଗିରି ।

ବୃଷ ସ୍ତବ୍ଧ, ଶାଳଭୂଜ ଡୋକ୍ଟର କରର ଜନ୍ମଭୂମି ନିୟମଗିରିର ଚନ୍ଦ୍ରରେ ମନଲୋଭା ଶୋଭାର ଜନପୁରୀ ଥିଲା ଅସଂଖ୍ୟ କଦଳୀ, କମଳା ଓ ପଣସର ଉଦ୍ୟାନ ।

ଶୋଷଣର ଚରତୁର ନିୟମଗିରି ଅଞ୍ଚଳରେ ଦେବଦୂତ ଭଳି ଦିନେ ଆବତୁର ହୋଇଥିଲେ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଔପନ୍ୟାସିକ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଦରଦା ହୃଦୟ ଓ ଏମ୍. ଡି. ଓ କ୍ଷମତାର ମିଳନ ଶୁଭକର ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା ଡୋକ୍ଟର କର ପକ୍ଷରେ । ଧୀମାନ୍ୟ ଶୋଷଣକୁ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଗତି ଧକ୍କା ଦିଆଯାଇପାରିଥିଲା କେଳେ ତାଙ୍କର ଅନଳସ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯୋଗୁଁ ।

ଓଡ଼ିଶାର ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ ଏବେ ବି ମନେ ପଡ଼ାନ୍ତି ନେହେରୁ ଯୁଗର ଆଦିବାସୀ ନେତାମାନେ । ରାମାୟଣ ଯୁଗର ଶବ୍ଦସଂପର୍କ ଭାଷକ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ମୃତ ଉଦ୍ରେକ କରାଇ ଦିଏ ନବବାବୁଙ୍କ ଡୋକ୍ଟରକରର ଗ୍ରାମରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଆଧ୍ୟେ ଗ୍ରହଣ । ଡୋକ୍ଟରକରର ସନ୍ତତି ଉପାୟନ ଗିଲାସେ ଅପରୈୟାର ସଲପରସକୁ ଡଳ ଡଳ କରି ପିଇଲାବେଳେ ଅବାକ୍ ବହୁସ୍ତରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ କରି ଲାଗିଥିଲେ ଅଫିସର ଓ ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ ଗୋଷ୍ଠୀ । ବାହୁଡ଼ା ଯାହା-ବେଳେ ନିର୍ଭୋଜୀ ଗାନ୍ଧୀ ତେଲା ନବବାବୁ କହିଥିଲେ, ‘ତାର ଛଳଛଳ ନୟନରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ଆଗ୍ରହର କମଳାୟ ରୂପ ଦେଖିଲି ତାହା ମୋ ମନର ସମସ୍ତ ବାଧା ବନ୍ଧନକୁ ରୂପାର କରିଦେଲା ।’ ସେ ଥିଲା ଅନ୍ୟ ଏକ ଯୁଗର ଅନ୍ୟ ଏକ ଭାବ ।

ବିଷମକଟକ ସଭାର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ଆସନ ଦଖଲ କଲେ ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ମହିଳା । ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଲେ ଅନୁଗତ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅତିଥିଗୁଡ଼ିକ ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଡାଏସ୍‌ର ଅନତି ଦୂରରେ ଅଭିମତ ଦେଉଥିଲା ଏକ ଦ୍ଵାସ୍ୟକର ନାଟକ । ସାଧାରଣ ଲୋକ ଯେଉଁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅତିଥିଗୁଡ଼ିକ ସହ ସଂଘାତ ପାଇଁ ଦିନପରେ ଦିନ ଅପେକ୍ଷା କରି ସମୟକୁ ପାଣିପରି କେଁ କଥାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଏକ ବୃତ୍ତର ଗୋଷ୍ଠୀର ଆକୃତି ଅନୁଭବକୁ କୃତ ଗୁଡ଼ାଣରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ପଛକୁ ଠେଲି ନେଉଥିଲେ କେତେଜଣ ଲଗୁଡ଼ିତସ୍ତ୍ର କନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟ୍ । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସାଲ୍‌ସାରେ ଏକ ଫଟୋ ଉଠାଇବା ଲିମ୍‌ସା ନେଇ ସେମାନେ ଖୋସା-ମୋଡ଼ କରି ଚାଲିଥାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଦରମାର ଏକ ଦଶମାଂଶ ଦରମା ବି ପାଉନଥିବା ସେହି କନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟ୍‌ମାନଙ୍କୁ ।

ସଭାସ୍ଥଳର ଅନ୍ୟ ଏକ ଅଙ୍ଗନରେ ଅଭିମତ ଦେଉଥିବା ନାଟକର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୃଶ୍ୟ । ରାଜ୍ୟସ୍ତ୍ର ଠାଣିରେ ସେଠାରେ ଚଣ୍ଡାସୁମାନ ଥାଆନ୍ତି କେତେଜଣ ଡୋଙ୍ଗର କରି । ସେମାନଙ୍କର ସ୍ତନରେ ବିରାଜମାନ କରୁଥାଏ ଶଶିତ କୁଠାର ।

ପ୍ରାଦେଶିକ ସ୍ତରର କେତେଜଣ ଅତିଥିରୁ ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି ସେଇ ଡୋଙ୍ଗର କରିକୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସମକ୍ଷକୁ ଯାଇ ପଟାଆଣିବା ଲାଗି କାରଣ ପଟାଶ୍ଵେନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆସନ୍ତୁ ହୋଇ ଉଠୁଥାଏ ।

ବେପନଶାସ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ଜଣେ ଟାଙ୍ଗିଆଧାରୀ ଡୋଙ୍ଗର କରି ଉଠିବ ଦେଲା, ‘ହଁ, ମୁଁ ପିତା ।’

ଅତିଥିରୁ କହିଲେ, ‘ମାଟି ଏ ଟାଙ୍ଗିଆ ତୁ ନେଇପାରିବୁ ନାହିଁ ।’

କରି କହିଲା, ‘ଏ ଟାଙ୍ଗିଆକୁ ମୁଁ ଗୁଡ଼ିପାରିବି ନାହିଁ ।’

‘ତାହେଲେ ତୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଭେଟି ପାରିବୁ ନାହିଁ ।’

‘ମୋର ତାକୁ ଭେଟିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।’

‘ଆରେ, ତୁ ପସ ତାଙ୍କ ହାତରେ ଜମିର ପଟା ପାଇବୁ ।’

‘ମୋର ଜମି ପଟା ଦରକାର ନାହିଁ ।’

ଅଫିସରଙ୍କ ମୁହଁ ଓ ଦେହଯାକ ଭଣ୍ଡି ହୋଇଗଲା ଟିପିଟିପି ଝାଲ ହେଲା । ହୃଦିନ୍ତର ଫୁଲ ବଢ଼ିଗଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୂର ବେଗରେ ।

ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଅଫିସରଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ଓ ଆବେଦନ ପରେ ଦୟା ପରବଶ କରି ଟାଙ୍ଗିଆଟି ଜଣେ ଭୁଜ ଅଫିସରଙ୍କ ହାତରେ ଦେଇ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, ‘ମୁଁ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ଟାଙ୍ଗିଆ ଧରି ତୁ ଏଇଠି ଠିଆ ହେଇ-ଥିବୁ । ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଯିବୁନି ।’

କୃତଜ୍ଞତାରେ ଆଖି ଛଲ ଛଲ ହୋଇ ଆସିଲା ପ୍ରାଦେଶିକ ସ୍ତରର ଅଫିସରଙ୍କର ।

ମହାଯନ୍ତ୍ରଯୁକ୍ତ ମଞ୍ଚକୁ ଅର୍ଜୁନ ଉଠିଲାଭଲ ଧୀର ପଦତଳପରେ ମଞ୍ଚ ଉପରକୁ ଯାଇ ଇନ୍ଦ୍ରଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ହାତରୁ ପଟା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା ସେହି ଡୋକରକରି ଜଣକ ।

ଆଦିବାସୀର ସ୍ବାଭିମାନ, ଯାହା ତା ଚରିତ୍ରର ସବୁଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ, ଧୀରେ ଧୀରେ ଛପୁ ପଥରେ ନେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି ମନ୍ଥା ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ ମାନେ । ଏକ ଅଭିହମୟୁକ୍ତ ବୀର ସଂପ୍ରଦାୟକୁ ଭିକାରୀ ସଜାଇପାରିଲେ ସତେ ଯେମିତି ସେମାନଙ୍କ ଅଭିଯାନର ଅବସାନ ହେବ କାରଣ ସେଭଳି ଦଃିପାରିଲେ ଅସଦୁପାୟରେ ଅର୍ଜିତ ଅମାପ ଅର୍ଥର କପୁତଂଶ ବନିଯୋଗ କରି ସେମାନେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଣି-ନେବେ ।

ଜୟା ନାଈତୁ ।

ସ୍ବାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଜେଲ୍ରେ ଦେହପାତ କରିଥିବା ପିତାଙ୍କ
ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ଜୟା ।

କଳା ମତମତ ସୁଠାମ ଦେହ ଓ ବୁଦ୍ଧିଦୀପ୍ତ ଉତ୍କଳ ଗୃହୀଣୀର
ମାଲିକ ଏଇ ଝିଅଟିର ଶୁଭକ୍ଷେତ୍ର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଥିଲା ଏକ ଅନମୟ
ରୁଚିତା ।

ଭାର୍ତ୍ତୃ କପୋତ ଭଳି ଅସହାୟ ମାଆଙ୍କ ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ଜୟାକୁ
ନେଇ ମାଆଙ୍କ ଚିନ୍ତାର ଶିଅ ଲମ୍ବି ଲମ୍ବି ଯାଏ ଦୁଇରୁ ଦୁଇକୁ ।

ତୃଣସ୍ଥ ବାସିକ ଶ୍ରେଣୀର ଛୁଟି ଏଇ ଝିଅଟି ଟିକ୍‌ସନ୍ କରି
ଯୋଗାଡ଼ କରେ ମାପାରି ଓ ତାପାରି ପାଥେୟ । ଶେଷବେଳେ ମନ୍ଦ୍ରୀ ଓ
ନେତାମାନେ ବହୁକାର ଏଇ ଦରିଦ୍ର ପରିବାରର ହାତଛୁଡ଼େ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ନିବିଡ଼ ଜଙ୍ଗଲ ଘେର ଆଦିବାସୀ ପଲ୍ଲୀରେ ଏବେ ବି ଆଦିବାସୀ
ରେ ଜୟା ନାଈତୁର ପିତା ବସୁନ୍ତକୁ । ଅର୍ଥର ପ୍ରଲୋଭନ ଶେଷ
ରଣାଙ୍ଗନରେ ଉତ୍ତମତ କରାଇପାରି ନପାକୁ କନ୍ୟା ତାର ମାଆକୁ ।
ଜୟା ଅନନ୍ୟା ।

ବଲ୍ଲୀ କବି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଶଙ୍କର ଅକୃଷିମ ଭକ୍ତ ଜୟା

ଆବେଗଭର କଣ୍ଠରେ ସେ ଗାଏ

ଡାକେ, ବାଉଁଶର ଡାକେ ଆଉ ଏକ ଚମତ୍କାର ଦୁନିଆ ।
ଆସ, ଆସ, ଆଗେଇଯିବା ।

‘ମାଗ୍ନେସିଅମ୍ ମାଗ୍ନେସିଅମ୍ ମାଗ୍ନେସିଅମ୍ ପିଲ୍‌ଦେ
ପାଦାଣ୍ଡି, ମୁନ୍‌କୁ, ପାଦାଣ୍ଡି ଖୋସୁକୁ, ଖୋଦାଂ ଖୋଦାଂ ଝିଝିକା’

ଜୟାର ଗଳାରେ ନାଟିଙ୍ଗେଲ୍‌ର ଆବାଜ । ମହାଦେଘ୍ୟକପୁର
ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସବରେ ଗୀତ ଗାଇବାପାଇଁ ଜୟା ଠିଆ ନିଃସଂଲ ଉତ୍ସବ
ଅନୁଷ୍ଠାନ କରାଉଥିଲେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା! ଚାରିଟାବେଳେ ଜୟା ମହିଳା କମନ୍‌ ହୁମ୍‌ରୁ ଦରକୁ
ଯିବାପାଇଁ ଗୋଡ଼ କାଟିଛି, ହଠାତ୍ ତାର ଦେଖା ହୋଇଗଲା ତରଙ୍ଗଣୀ
ସହଚର ।

‘ଶୁଣିଲୁଣି, ଅରୁଣେ ପାର୍ବତୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାଲି ପ୍ରେମମାନଙ୍କର
ମିଟିଂ ହେଉଛି ।’

‘କାହିଁକି, ସେ କ’ଣ ପତ୍ନୀ କଲେ କି?’

‘ସେ କଥା ମୁଁ କହିପାରିବନି । ମିଟିଂରେ ତୁ ଯୋଗ ଦେବୁ କି?’

‘ନିଶ୍ଚୟ ଯୋଗ ଦେବି । ତୁ ଯୋଗ ଦେବୁ କି?’

‘ମୁଁ ବାପାଙ୍କୁ ପଚାରି ଠିକ୍ କରିବି ।’

ସେ ସତ ଥିଲା ସତରଂ ଏକ କୋଳାହଳ ମୁଖର ଗୁଣୀ ।
ସମତାନ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧିତକ ଦଳର ଗୁମ୍ଫା ପ୍ରେମନେତାମାନେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ
ନେଇଥିଲେ ସେମାନେ ଅରୁଣେଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବେ ।

ସମ୍ବନ୍ଧିତକ ସମ୍ବନ୍ଧିତକ ଦଳର ପକ୍ଷରେ ଅରୁଣେ ଥିଲା ଏକ
ଦୁଷ୍ଟ ଗୁଣ । ସେମାନଙ୍କର ନୀତିଗୁଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଆବରଣ ଅପସାରଣ
କରିବାଲାଗି ସେ ଯେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିର ସୁଯୋଗ ନେବାକୁ ଭୁଲୁ ନ
ଥିଲା । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର କଟକଟାସିଦ୍ଧି ସତ୍ତ୍ୱେ, ସ୍ୱାର୍ଥପର ଓ ନୀତିଗୁଣ
ସମ୍ବନ୍ଧିତକ ଦଳମାନଙ୍କର ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ରୂପେ କାମ କରିବାକୁ, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦଳୀୟ
ରଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଚେତନା ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ସମ୍ବନ୍ଧିତକରେ ସୃଷ୍ଟି
କରିବା ଥିଲା, ତାର ତରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ଜନତାର ଅର୍ଥ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ ଲୁଣ୍ଠନ କରି ଯେଉଁମାନେ
ସମାଗତ ସ୍ତରରେ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅରୁଣେ

ଥିଲା ଏକ ଆତଙ୍କ, ଏକ ଧୂମ୍ରକେତୁ । ସେମାନଙ୍କର ଏକ ଅଲିଖିତ ରୁକ୍ଷ ଅନୁପାତ୍ନୀ ଶାସକବଳର ବନ୍ଦେଇ ଗୁପ୍ତନେତାମାନେ ଅରୁଣାଭକୁ ଜବତ କରିବା ଲାଗି ଏକ ଯୋଜନା କରିଥିଲେ ।

ଗର୍ବର ନିର୍ଜନତାକୁ ଉପହାସ କରି ଚିତେଣୀ ମଦ ଦୋକାନ ଆଗର ଗୁପ୍ତନେତା ଓ କଲେଜ ଦତ୍ତାମାନଙ୍କର କୋଳାହଳ ପ୍ରଭୃତ ବୁଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଓ ଆଲକାତର ଟିକି ଧରିପଂ ହେଁ ଲୋକ ସହରର କାନ୍ଥବାଡ଼ର ଶକ୍ତି ଭଙ୍ଗ କରିବାକୁ ସେ ଚିତ୍ତ୍ରୀର ଶପଥ ନେଇଥିଲେ ।

ଶରତର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସକାଳଟି ଅସିଲ ରାୟଗଡ଼ ସହରରେ ପ୍ରବଳ ଉତ୍ତେଜନାର ଡେଇଁ ଫୁଟୁଛି କରି ।

ସହରର କାନ୍ଥବାଡ଼ ରହିଯାଇଥିଲା ଅଧାପକ ଅରୁଣାଭଙ୍କ ଚିତ୍ତେଧୀ ମୋଗାନ୍ଦରେ । ସେ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଟି ପ୍ରଧାନ ମୋଗାନ୍ଦ ଥିଲା । ‘ବିଜୟାବତ୍ତେରୁ ଅଧାପକ ଅରୁଣାଭକୁ ବିଚାଡ଼ିତ କର ।’ ‘ଅଧାପକ ଅରୁଣାଭ ମହାବଦ୍ୟାଳୟର କଳଙ୍କ ।’

ପୂର୍ବାହ୍ନ ଏଗାରଟା ସମୟରେ ଶ୍ରେଣୀ ଗୁଡ଼ିଆସିଲେ ଅଧିକାଂଶ ଗୁପ୍ତଗୁପ୍ତୀ । ଯେଉଁ ମୁଣ୍ଡମେୟ ଗୁପ୍ତଗୁପ୍ତୀ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ଡାକର ଏଡ଼ିବାର ଦୁଃସାହସ କରିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଦତ୍ତାମାନେ ନାଲି ଆଖି ଦେଖାଇ ଟାଣି ଆଣିଲେ ବାହାରକୁ ।

ଅଧାପକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅରୁଣାଭଙ୍କ ବିଷୟ ନେଇ ଦୁଇଜଣ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅରୁଣାଭଙ୍କ ଅନମନସ୍ତତା ଏକ ବୃଦ୍ଧ ଅଧାପକ ଗୋଷ୍ଠୀପାଇଁ ବିକଳର ଧସିତ ଶାଳା ଥିଲା ।

କମନ୍‌ରୁମ୍ ଆଲୋନୋରେ ସରଗେମ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । କମର୍ସ ଅଧାପକ ଦଣ୍ଡସେନା ଉତ୍ତେଜିତ ସ୍ତରରେ ହାତ ହଲାଇ କହୁଥିଲେ, ‘ଲୋକଟାତ ମଣିଷ ନୁହେଁ, ଗୋଟାଏ ପଥର, ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ପଥର । ମୋ ଭାଇର ପରୀକ୍ଷା ଖାତା ଗତ ବର୍ଷ ସେ ପାଇଥିଲା । ମୁଁ କେବଳ ନୁହେଁ ମୋ ପାଇଁ ତ ଜଣ ଅଧାପକ ଅନୁସୂଚିତ ଜଣାଇଲେ । ତଥାପି ପଥର

ଭରଲିଲା ନାହିଁ । ଏଥର ଉଦ୍‌ଗ୍ରାସକ ବୁଝନ୍ତୁ ଗୋଠ ଶଣ୍ଢି ଆ ହେଲେ
କି ଅସୁବିଧା ଶ୍ରେଷ୍ଠକରିବାକୁ ପଡ଼େ ।’

ଅଧ୍ୟାପକ ମିଃ ଆରୁର୍ଯ୍ୟ କହିଲେ, ‘ରୁଷମାନଙ୍କର ଏଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ
ଜଳାପର ପ୍ରତିରୋଧ ହେବା ଦରକାର । ଆଜି ସେମାନେ ଅରୁଣାଭଙ୍କ
ବରୁଦରେ ମାତିଛନ୍ତି, କାଲି—’

‘ଆମ ବରୁଦରେ ମାତିଯାଉନୁ । ତେଣୁ ଆମେ ନରକ ରହିବା
ସୁରପାଇତଲ ହବ ।’ କହିଲେ ମିଃ ପଟ୍ଟନାୟକ ।

‘ବେଶି ନୁହେଁ, ମାଟ ଦଶୋଟି ମାର୍କ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଆମେ
ସମସ୍ତେ କହିଲୁ ।’ କହିଲେ ମିଃ ଚଣ୍ଡସେନା । ଗଣିତ ଅଧ୍ୟାପକ ମିଃ
ଚୌଧୁରୀ କହିଲେ, ‘ଆମକୁ ଅରୁଣାଭ କହିଥିଲେ ‘କୌଣସି ଅଧ୍ୟାପକର
ଭାଇ ବୋଲି, କୌଣସି ମନ୍ତ୍ରୀର ରୂପରୁ ବୋଲି, କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀର
କୁଳନନ୍ଦନ ବୋଲି ମୁଁ ଯଦି କେତେକ ଛୁଟିକୁ ଅଧିକ ନମ୍ବର ଦେବି,
ତେବେ ମୁଁ ଭରବାନଙ୍କ ଦରବାରରେ ଅପରାଧୀ ବିବେଚିତ ହେବିନି କି ?

ବର୍ତ୍ତମାନ ମିଷ୍ଟର ଅରୁଣାଭ ନିଜ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ନିଜେ
କରନ୍ତୁ ।”

ରୁଷସଭା ଓ କମନ୍‌ସ୍‌ର ଗରମାଗରମ ଆଲୋଚନାର ଯେ
ନାୟକ ଥିଲେ, ସେ ସେତେବେଳକୁ ଏକ ନିଜ୍ଜନ କୋଠାରେ ଆବୃତ୍ତି କଣ
ବୁଲିଥିଲେ କି ସ୍ପେଟ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ କବିତା

For, being honour-bred
How can you compite with one
Who, were it proved he lies
were neither shamed in his own
Nor in his neighbour's eyes ?

ସମ୍ମାନରେ ତମର ଜନ୍ମ ଆଉ ଲଳନ ପାଳନ
ତମେ କେମିତି ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିପାରିବ

ସେଇମାନଙ୍କ ସହ,
 ଯେଉଁମାନେ ‘ମିଥ୍ୟାବାଦୀ’ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲେ
 ସେମାନଙ୍କର କନ୍ୟା ସେମାନଙ୍କର ପଡ଼ୋଶୀମାନଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରେ
 ଲଜ୍ଜା ଫୁଟି ଉଠେ ନାହିଁ ।

ଛୁଟି ସକ୍ଷରେ ଶ୍ରବଣର ଗରମାଗରମ ବସ ଶ୍ରୋତାମାନେ
 ଟପାଟପ୍ ଗିଳି ଚାଲିଥିଲେ । ମହାଶ୍ୱରତ ଯୁଦ୍ଧର ଫାଲ୍‌ଗୁନିଙ୍କ ଭଳି
 ବକ୍ରାପରେ ବକ୍ରା ଓଜସ୍ବିତ ଶ୍ରବଣ ଧନୁ ବ୍ୟବହାର କରି ନିନ୍ଦାର ଶବ୍ଦ
 ବୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଅଧ୍ୟାପକ ଅରୁଣାକ୍ଷଙ୍କ ଉପରେ । ଫଳରେ
 କରତାଳି ଧ୍ବନି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ବାରମ୍ବାର ଶବ୍ଦାୟିତ
 କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ସାତଜଣ ବକ୍ରାଙ୍କ ଗର୍ଜନଶୀଳ ଲୁଷଣ ପରେ ଯେତେବେଳେ
 ଦେଖାଗଲା କୁମାରୀ ଜୟା ନାଲିଠୁ ଶ୍ରବଣ ମଞ୍ଚ ଉପରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ
 ରହିଛନ୍ତି, ସକ୍ଷପ୍ତକରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରବତା ଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

ତେଲୁଗୁ ସାହିତ୍ୟ ସକ୍ଷର ଜୟା ନାଲିଠୁ ଥିଲେ ଜଣେ ସମ୍ମାନିତ
 ପୁଷ୍ପା । ମିନି ଚତ୍ରତା ଘଟନାରେ ସେଥିଲେ ପୁରସ୍କୃତ କବୟିତ୍ରୀ । ବିଭିନ୍ନ
 ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ତାଙ୍କ ରଚନାକୁ ଆଗ୍ରହରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାଫଳରେ
 ସ୍ବୟଂଚ୍ଛର ତେଲୁଗୁ ସମାଜର ବିପ୍ଳବ ଶ୍ରବାର ପାତ୍ରୀ ଥିଲେ କୁମାରୀ
 ଜୟା ।

ଇଂରାଜୀ ଓ ତେଲୁଗୁ ଉଭୟ ଭାଷାର ଦକ୍ଷ ଚାକିର ଜୟା ନାଲିଠୁ
 ଯେତେବେଳେ ପରିଷ୍କାର ଓଡ଼ିଆରେ ସମ୍ବୋଧନ କଲେ, ‘ଭାଇ ଓ
 ଭଉଣୀମାନେ,’ ଆନନ୍ଦ ଓ ଆଗ୍ରହର ଏକ ପ୍ରକାଶ ଲହରୀ ସକ୍ଷପ୍ତକକୁ
 ମ୍ଳାବିତ କରିଦେଲା । ଆବେଶାତ୍ମକତାରେ କେତେଜଣ ଓଡ଼ିଆ ଗୁପ୍ତ ଚିନ୍ତା
 ହୋଇଯାଇ ହାତ ହଲାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

‘ଏ ପୃଥିବୀର ଇତିହାସ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଚିତ୍ର ବହୁଗୁଣ । ମଣିଷ
 ସମାଜକୁ ଉନ୍ନତ କରିବାକୁ ଯେଉଁମାନେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ସାଧନା କରିଛନ୍ତି,

ସେଇମାନଙ୍କୁ ହିଁ ସବୁବେଳେ ଗୋଷ୍ଠୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାର ଶିକାର ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।’

ଜୟା ନାଇଡ଼ୁଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଭବସମ୍ପଦଭରଣ ଶୁଦ୍ଧ ଓଡ଼ିଆ ଗ୍ରନ୍ଥର ବ୍ୟବହାର ଏକ ଅବିଶ୍ଵାସ୍ୟ, ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଓ ଅଭାବମୟ ଦୃଶ୍ୟ ଥିଲା । ଫର୍ମୁଲ୍ଡ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳୀର ବିନ୍ଦୁ ସୀମା ଲଙ୍ଘନ କରି ଯାଇଥିଲା ।

ସବୁଗତର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଝିଅ କଥାହୋଲାଲର ଜଳସିନ୍ଧି ଭଳି ଜୟା ନାଇଡ଼ୁଙ୍କ କଣ୍ଠରୁ ଅସଂଖ୍ୟ ଶବ୍ଦ ନିର୍ଗମନ ହୋଇ ଶ୍ରୋତୃବର୍ଗକୁ ଆକର୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ଚରି ଦେଇଥିଲେ ।

‘ନିରଳସଭାରେ ସତ୍ୟର ଅନବଚ୍ଛିନ୍ନ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁଥିବା ଅକୃଷିମ ଦାର୍ଶନିକ ସହେଚ୍ଚିପ୍ପଙ୍କ ଚରୁତରେ ଗ୍ରୀଷ୍ମଦେଶର ନାରସିଂହଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ଥିଲା । ‘ସେ ଚରୁତସମାଜକୁ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ କରୁଛନ୍ତି ।’

ଚଣ୍ଡର ସବୁଠାରୁ ଦରିଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଯାର ଚଷ୍ଟ ସଦାସବଦା ଅବୃଥଜଳ ଥିଲା, ସେହି ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କୁ ଅକୁଣ୍ଠ ଚିତ୍ତରେ କୃଷ୍ଣ ଉପରେ ଡୋଲିଦେଲେ ତାଙ୍କର ନିଜର ଦେଶବାସୀମାନେ ।’

ଟିକିଏ ରହି ଜୟା ପୁଣି କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏଥର ଚଣ୍ଡ ତାଙ୍କର ଥିଲା ଅଗ୍ନି ଗର୍ଭକ ।

‘ମଣିଷକୁ ଫେଣ୍ଟା କରିଦେବା ପାଇଁ, ମଣିଷର ଯୁକ୍ତିବାଦୀ ‘ଅହଂ’କୁ ମିଥ୍ୟା ମୁନୋଗାନ୍ଦ୍ର କ୍ଲୋବେପର୍ମ ଶୁଦ୍ଧାଇ ଅବଚରନ କରିଦେବାପାଇଁ ନେତା, ପଣ୍ଡିତ ଓ ମୁଖ୍ୟମାନେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଶତଯନ୍ତ୍ର କରିଛନ୍ତି । ଫଳରେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ସତ୍ୟାନ୍ତର ଓ ନ୍ୟାୟବାଦକୁ ବାରମ୍ବାର କଳିଖୁଣ୍ଟରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।’

ଜୟା ନାଇଡ଼ୁର ସ୍ଵରର ଖର୍ଚ୍ଚିତା ସବୁର ଉଦ୍ଦ୍ୟୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଚଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିମୁଦ୍ଧ କରି ଦେଇଥିଲା ।

ଅତିଶ୍ରମ ନେତ୍ରିତ୍ଵ ଏଇ ଅଫାଟାଲେ ବୁଦ୍ଧିବୃଦ୍ଧି ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ସେମାନେ ଶୁଣି ଉପସ୍ଥ କରିଥିଲେ ।

‘ଆମର ଏଇ ପ୍ରିୟ ସହରରେ ଯେ ଦୁର୍ଘଟ ଓ ନାଶନିର୍ଯ୍ୟାତନାର ଦୋକାନ ଖୋଲି ବସିବ, ସେ କିଏ ସେ ଆପଣମାନେ କ’ଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ?

ଏ ଅଞ୍ଚଳର ନର୍ତ୍ତ, ଗ୍ରାମସେବକା, କନ୍ୟାଶ୍ରମର ଛୁପି ଓ ମାଷ୍ଟ୍ରାଣୀକର ଲଢ଼େଇ ନବାକୁ ଯେ ହତମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବ୍ୟଗ୍ର, ତାକୁ କ’ଣ ଆପଣମାନେ ଚିହ୍ନି ନାହାନ୍ତି ?

ଧୃତର ଅର୍ଥ ଓ ନାଶ ଯୋଗାଉଥିବା କେତେକ କଳାକାରବାରୀ ଅଫିସ୍ରେ ଯାହା ଅପାର କୃପା ଲଭି ଲାଗିବା ପଳରେ ବେହେରା ଜନମତକୁ ଭ୍ରଷ୍ଟ କରୁନାହାନ୍ତି; ସେହି ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ଜଣକ କିଏ, ତା’କଣ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଅଜ୍ଞତ ଅଛି ?

ଆପଣଙ୍କ ସହରରେ କେବଳ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ରହିଛି, ଯାହା ଅନେକ କଲମ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଏଇ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରାଜନୀତିଜ୍ଞଙ୍କର ମୁଖା ଖୋଲି ଦଉଛି ।

ଆମ ପ୍ରିୟ ସ୍ବଗତର ଘନାଟିଘନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ ଶୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ବର ଉଠୁଛି ।

ସେହି ଗୋଟିକ ପତା, ସାହାସୀ ମଣିଷର ସ୍ବରକୁ; ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆତ୍ମା ଓ ବିବେକର ସ୍ବରକୁ, ନିବାଜ୍ କରାଯିବାକୁ ସ୍ବଗତରେ ପ୍ରବଣ ଚିତ୍ତହୀନ ଜାଲ ବସ୍ତ୍ରର ଦିଆଯାଉଛି ।

କହନ୍ତୁ, ଆପଣମାନେ କ’ଣ ସେଇମାନଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ବଳିତ ହେବେ, ଯେଉଁମାନେ ବିବେକର ଆବାଜ୍‌କୁ ସମାଧି ଦେଇଦେବାପାଇଁ ବନ୍ଦ ପରିକର ?’

ଦୟାର କଥା, ଯୁକ୍ତି ଓ ସ୍ବରରେ ଯେଉଁ କୁହୁକ ଥିଲା ତାହା ଛାଡ଼ି ମନାଜକୁ ମନ୍ଥମୁଷ୍ଟ କରି ଦେଇଥିଲା । ଜୟାର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ଏକ ପ୍ରବଳ ‘ନା’ର ଝଟକା ସହ ମଞ୍ଚ ଉପରେ ବହୁଗଲା ।

‘ଏ ମାଟିକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବାପାଇଁ, ଏ ଦେଶର ଘନଦୁଃଖୀଙ୍କ ଅଧରରେ ହସର ଗୋଲପ ଫୁଟାଇବା ପାଇଁ ଆମର ଚରୁଣମାନେ ଗୁଳିରେ ଶୁଣିକୁ ଶୁଣୁଣି କରି ଦେଇଥିଲେ, ପାଣି ଖୁଣକୁ ବବାଦମଣ୍ଡପ ଜ୍ଞାନ କରିଥିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କ ଚରମ ଜ୍ୱାର ଆଜି ଶ୍ୱେତଶବ୍ଦରେ ଅପମାନିତ, ଅସମ୍ମାନିତ ।

ସୂଚିତାନୁମାନେ ସଜନୀକୃତ ମୁଖାପିତ୍ତ ଆଜି ଏ ଦେଶକୁ ଶାସନ କରୁଛନ୍ତି । ଏଇ ସମବାସୀନ ଅପସର୍ପୀମାନଙ୍କର ଗୁମରୁମାନେ ସ୍କୁଲ କଲେଜରେ ଆଦର ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି । ମଦ ଦୋକାନର ଆଡ଼୍‌ଡ଼ାରେ ଏମାନେ ଗତିରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି କି ଉପାୟରେ ମାଲିକର ସମାଲୋଚକମାନଙ୍କୁ ଏମାନେ ଜବତ କରି ନେବେ । ଏମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍ସବନାଶରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଶବ ରହିଛି ।

ହଠାତ୍ ସନ୍ତୁଳନରେ କିଏ ଜଣେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ ‘ଦେଶ ଘୋଷା’ ।

ଜୟା ନାଇଡ଼ୁଙ୍କ ମୁହଁରେ ମିଠା ହସ ଦେଖାଦେଇଥିଲା କାରଣ ମିଥ୍ୟାର କଳାପରଦା ଛିନ୍ନ କରି ପୂର୍ବଦିଗରେ ଅରୁଣୋଦୟର ଛଟା ବହୁରିତ ହୋଇ ସାରିଥିଲା ।

ହଠାତ୍ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷର ଜଣେ ଚରୁଣ ଠିଆହୋଇ ଚିତ୍କାର କଲେ, ‘ଅଧ୍ୟାପକ ଅରୁଣାଭ ଏ କଲେଜର ରବ’ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରୁ ।’ ସନ୍ତୁଳନ ଉଦ୍ୟୋଗ୍ରାମାନେ ଜଣକପରେ ଜଣେ ସନ୍ତୁଳନ ଜ୍ୱାର କରି ସାରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ସୁପରିକଳ୍ପିତ ସତ୍ୟରୁ ଜୟା ନାଇଡ଼ୁଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଆଦାବରେ ବୋମା ବିଧ୍ୱସ୍ତ ପ୍ରାସାଦ ଭଳି ଭଗ୍ନସ୍ଥପରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଭୟାବହ, ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ, ଅକ୍ଳାନ୍ତଶୀ ଶୋଷଣ ।
ଶୋଷଣର ପରିଣତ ଦାୟତ୍ଵ, ଶୂନ୍ୟ, ଅଶିଷା, ସେର ।
ଅନ୍ଧାର ଶୋଷଣର ସ୍ଵଳ୍ପ କୋରସୁଟ ଓ କଳାହାଣ୍ଡି ।

ଶୋଷଣର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟାନ୍ତ ଶିଖର କୋରସୁଟ ଓ କଳାହାଣ୍ଡିର
ବନବାସୀ । ଅନ୍ଧାର, ଅନାହାରରେ ବନବାସୀ ଉପୁଜାଏ ଫସଲ ।

ଧାରଣାବଣର ଅନ୍ଧାର ବର୍ଷାରେ ବନବାସୀ ଖଟି ଶୁଳ୍କିଆଏ ତାର
ଜମି ଉପରେ । ଶୁଦ୍ଧର ପାଣିଟର ଡାଉପର ଗଳିଆଏ ତାର କଳା କଳା
ଅବସ୍ଥାବୁଦ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ।

ଶିବ ଲଳିତା ଶୈଳଜାଲ ଶୀତରସରେ ସେ ରହେ ନିରାଶ୍ରୟ,
କାରଣ ତାର ପ୍ରକଳ କୁହାଟ ଶୁଣି ଫସଲ ଲେଖି ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ଲେଖି ଯାଏ
ତାର ଗିରିରୁହାକୁ ।

ଅନବରତ ଅକୁଣ୍ଠିତ ଶ୍ରମ ଅନାନ୍ତ ଦୁଃଖ ବନବାସୀ ପରିବାରର
ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ।

ଚାହାଡ଼ି ଫୁଟା ସୁନାର ଫସଲ ପକେରେ ଦୋଳ ଖେଳେ ।
ବନବାସୀ ମନରେ ଆନନ୍ଦର ଲମ୍ଫ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ । ଏ ଆନନ୍ଦର
ଆୟୁଷ କେତେ ଦିନ ?

ଫସଲ ଦଉମୁହଁ । ନ ଦେଖିଶୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ଶୋଷଣ ।
ଶୁଣି ଠିଆ ହୋଇଯାଏ ମଦଂକ ଦାଉରେ ଧରି । ମଦରେ ମିଶିଆଏ
ପାହାଡ଼ିଆ ଦେହକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିଦେଇଥବା ବିଷକ୍ର ଜନସ ଏମାନଙ୍କୁ
ସଲ୍‌ଫେଟ୍ । ପର୍ବପର୍ବାଣୀରେ ମଦ ଖାଇବା ଆଦିବାସୀର ପରମ୍ପରା ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ବନବାସୀର ସମ୍ପଦ ଗୁଲିଯାଏ ମଦବେପାରୀ ଜବଳନ୍ତି ।
ବନବାସୀ ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପାଆନ୍ତି ବନବାସୀଠୁ, କିନ୍ତୁ
ପରପା ପାଆନ୍ତି ବ୍ୟବସାୟୀଠୁ । ବନବାସୀ ସମାଜର ଶୋଷଣରେ
ଏମାନଙ୍କର ଅଂଶ କିଛି କମ୍ ଦୁହେ ।

ଜାତିରେ ବନବାସୀ ହେଲେ ବି ଏମାନେ ଚଳଣୀ ଓ ଆଚରଣରେ
ଶୋଷକ ଶ୍ରେଣୀର ।

ସୋରିଷ, ଅଳସୀ, କାନ୍ଥୁଲ ଫଳାଉଥିବା ବନବାସୀ ଯାହା ପାଏ,
ତାହା ସେ ବିକ୍ରିକରେ ଶାର, ମାଛ ମୁଲ୍ରେ ବସୁଗଡ଼ର ସାହୁକାରକୁ ।

ସାହୁକାରର ଏସବୁ ଫସଲରେ ଲଭ ଶହେରୁ ଶହେ । ଗ୍ରାହକ
ଯେତେ ଦାମ୍ ଦିଏ, ତାର ଅଧା ନିଏ ସାହୁକାର । ଫଳରେ କେବଳ
ସ୍ୱଂଜ୍. ଶଟାଇ ଏ ହାତକୁ ସେ ହାତ ଜିନିଷ କରୁଥିବା ସାହୁକାର କୋଠା
ପରେ କୋଠା ଡିଭିଲେ ।

ସାହୁକାରର ଘାଁ ଓ କନ୍ୟାର ବେଳ ସୃଷ୍ଟିକାର ବୋହୂରେ
ନଇଁ ଯାଏ । ଏ ଦେଶରେ ଲୁଣ୍ଠିତ ହେଉଛି ଗ୍ରାହକ, ଶୋଷିତ ହେଉଛି
ଉତ୍ପାଦକ, ଲଭକାନ୍ ହେଉଛି ଦଲ୍ଲଲ୍ ଓ ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟୀ ।

କୋଷପୁଟ୍ରେ ଆଦିବାସୀ ଶୋଷଣର ମୁଖ୍ୟ କାରପଟଦାର
ସ୍ୱପ୍ନ ସରକାର ।

ଆଦିବାସୀ ଉନ୍ନୟନ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା କେବଳ ରୁନ ଧବଳକରଣ
ହୁଁ ସାର ହୁଏ । ଆଦିବାସୀର ଭାଗ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରନ୍ତି
କୋଷପୁଟର ଶ୍ୱେଷ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ।

ଆଦିବାସୀ ଉତ୍ପାଦକ ଜିନିଷର ଦର ଅତ୍ୟନ୍ତ କମିଯାଏ
ଏଇମାନଙ୍କର ଚହାନ୍ତ ଯୋଗୁଁ ।

ସରକାରୀ ହାକିମ୍, ପୋଲିସ୍ ପୋଷା ହୋଇଥାନ୍ତି ଏମାନଙ୍କର
ସ୍ୱାର୍ଥ ଜଗିବା ପାଇଁ ।

ଏକମାନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଠିକ୍ ପ୍ରାୟତଃ ମାନ୍ୟତା ହାତରେ ପ୍ରପେଚ୍ଛମାନେ ପରିଚାଳିତ ହେଲେଲି । ଯେଉଁ ସମାଜ ଶ୍ରମର ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ପାଏନି, ସେ ସମାଜ ଚିରଦିନ ଅବହେଳିତ ରହିବ ନିଶ୍ଚୟ ।

ଶ୍ରମର ମୂଲ୍ୟ ଆହବାସୀରୁ ଚଢ଼ାନ୍ତି କରି ଛଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଉଛି ଯୁଗଯୁଗ ଧରି । ଫଳରେ ତାର କୌଶଳିନୀଟି ଲୁଗାର ଆକାର ଧାରଣ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।

ତାର ଛୁଟିଣ ସନ୍ତାନ ପକ୍ଷରେ ଔଷଧ ଟୋପାଏ ସରଫେଳ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଜେଲ୍‌ର ଅତ୍ୟୁତ ହୋଇ ଯେଉଁ ଛାଉଣୀୟ ସନ୍ତାନ ଜଣକ ବିଶ୍ୱନାଗରିକତାର ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲା, ସେହି ଆହ୍ୱାନର ଚମ୍ପୁଣ୍ୟ ଲେଖିଆ କହିଥିଲା ଦରଦାମ୍ଭର ହାତସଫାଇ ଶୋଷଣକୁ ଦିଏ ଆଇନ ସମ୍ମତ ରୂପ ।

ସମାଜବାଦୀ ଛାଉଣୀରେ ଲଭିବ ସୀମା ନରୂପଣ ଏକ ଅପରାଧ କାରଣ ଏ ଦେଶର ଛାଉଣୀତୋଷା ଦେପାଣ୍ଡ ଓ ଶିଳ୍ପପତିଙ୍କ ହାତରେ । ପରିଶ୍ରମ ଅପେକ୍ଷା ଧୂର୍ଜିତା ଏ ଦେଶରେ ଅଧିକ ସମ୍ମାନ ଦାବୀକରେ । ତେଣୁ ସକାଳ ଫଳର ସଜନୀନେ ଆଜ୍ଞାଙ୍କ ମେହେରବାନରେ ସତ୍ୟରେ ଯୋଗଦେଇପାରେ ଲକ୍ଷପତିଙ୍କ ଡୁବ୍‌ରେ ।

ଲୁଣ୍ଠନ, ହିଫୋସାସୀ ଉଦାସୀନତା ବିନୋଟି ଅସରୋଷା ଉପରେ ଗଢ଼ିଲୁଲିଚି ଛାଉଣୀୟ ଜନତାର ଶାବନ ଚଢ଼ି ।

ତଳଶ୍ରେଣୀର ନିଷ୍ଠୁର ଅଞ୍ଜତ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ହେଉଛି ଅପରିସୀମ ଲୁଣ୍ଠନ ।

ଛାଉଣୀୟ ନେତା ସମାଜର ଚେତ୍ର ଉପରେ ଫୁଲ ମୁଦ୍ରାଙ୍କ ଅଙ୍କିତ ରହିଛି ହିଫୋସାସୀର ।

ସାଧାରଣ ଛାଉଣୀୟ ଜନତାକୁ ପ୍ରସାଦାତ-ହସ୍ତ କରାଉଛି ତାର ଚରମ ଉଦାସୀନତା ।

କୌଣସି ଉଦାସୀନ ଜାତି କେବେ ବଳିଷ୍ଠ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପରମ୍ପରାର ଜନକ ହୋଇପାରିବ, ଏକଥା ଇତିହାସ କହେନା । ଆମେ ସତ୍ତ୍ୱେ କିନ୍ତୁ ସ୍ଥାପୁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ଭାରତୀୟ ସମାଜ ଏକ ପରାଜିତ ଜଳ-ଶୟ, ଯେଉଁଠି ଭକ୍ତଶୋଷା ମନକମାନେ ଶୁଦ୍ଧିରେ ଅଶ୍ରୁ ଦେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି ।

ଏକଦା ଆଦିବାସୀ ସମାଜରୁ ଶୋଷଣକୁ ବଢ଼ିଷ୍ଠାର କରିବାକୁ ଯେଉଁମାନେ ବ୍ୟାକୁଳ ଥିଲେ, ସେମାନେ ଯୋଜନା କରିଥିଲେ ବିଭିନ୍ନ ସମବାୟ ସଂସ୍ଥାର । ସମବାୟ ସଂସ୍ଥା ଡୋପାଇଥିଲା ବସୁଳ ଉତ୍ପାଦ ଓ ଉନ୍ନାଦନା ମଧ୍ୟରେ ।

ଆଜି ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ସମବାୟ ସଂସ୍ଥା ପକ୍ଷାଦାନ ଗ୍ରସ୍ତ । ସ୍ୱାର୍ଥପର ରଜନୀତିବାଲା ଓ ଦୁର୍ମାଳି ଗ୍ରସ୍ତ ଅଫିସର ଗ୍ରୀକ୍ ପୁରଣ ଓଡ଼େସି ଦଣ୍ଡିକ ହିଲ ଓ ଚେରିବଡ଼୍ସ ଭଳି ଉଦରସ୍ଥ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳର ସମବାୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ।

ଉପାଦାନର ସହାୟ ପାଇଁ ଡୋପାଇଥିବା ଏହି ସମବାୟ ସଂସ୍ଥା-ଗୁଡ଼ିକ ଆଜି ସାହୁକାର ହାତର ନୀଡ଼ିନକ ।

ଭାରତୀୟ ସମାଜରେ ବ୍ୟାଧିପର ବ୍ୟାଧି ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ଅସୁସ୍ଥ ରଜନୀତିର ରାଣି ରାଣି ଜାଗାଣ । ସମାଜର କୌଣସି ଅଙ୍ଗ ଏ ଜାଗାଣ-ମାନଙ୍କର ଅଛୁଆଁ ରହିଯାଇନା । ଭାରତ ଭଳି ଦରିଦ୍ର ଦେଶରେ ବଙ୍କୀରେ ବାଦଗାଡ଼ ଓ ପ୍ରାଦେଶିକ ରଜଧାନୀମାନଙ୍କରେ ଉଚ୍ଚରମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତ୍ତି ବିଳାସ ଦୃଷ୍ଟିକଟ୍ ହୋଇଉଠିବ । ସ୍ୱାଧୀନତାର ତଳ ଦଶନ୍ଧୀ ମଧ୍ୟରେ ଦରିଦ୍ର ଦରିଦ୍ରତାର ହୋଇଯାଇଛି ।

ଯୋଜନାର ବସୁଳ ସମ୍ବଳ ଏକ ସୁବିଧାସରାଂ ଗୋଷ୍ଠୀର ସମତା ବୃଦ୍ଧିରେ ସହାୟକ ହୋଇଛି ।

ଅନ୍ତଶାସ୍ତ୍ର ବ୍ୟସ୍ତକ ଥିଲା ।

ଆଦିବାସୀ ସମାଜର ଦାରୁଣ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ତାକୁ ଚିନ୍ତାକୂଳ ବସାଇଥିଲା । କୋରାପୁଟରେ ଏକଦା ଗ୍ରାମବାନର ବାଉଁଶ ପ୍ରସ୍ତର କରି ଆଦିବାସୀ ମନରେ ଉନ୍ମାଦନା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ଯେଉଁ ଭୂଦାନ ଗୋଷ୍ଠୀ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ବୁଢ଼ବୁଢ଼ ଭଲ ମିଳାଇ ଯାଇଥିଲେ ।

ଯେଉଁ କେତେକ କର୍ମୀ ମାଟି କାମୁଡ଼ି ପଡ଼ି ରହିଥିଲେ କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ମାୟା ଡାକର, ସେମାନେ ସଞ୍ଚାର ଜଞ୍ଜାଳ ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମସଞ୍ଚାର ହରାଇ ଯାଇଥିଲେ ।

ଭୂଦାନ ଆନ୍ଦୋଳନର ଅଗ୍ନି କେଉଁଠିକୁ ଲାଭ ପ୍ରଭୃତି ପାଇଁ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ଜମା ରହିଥିଲା ।

ପୋଲିସ୍ ଅଫିସରରେ ଭଜେନୁ ନକ୍ସାଲାଇଟ୍‌ମାନେ ଶତ ଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରଲେପ ବୋଲିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦିନେ ସାତୁକାର ମହଲରେ ଆତଙ୍କର ହେମାଳ ପବନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ।

କୋରାପୁଟର ଶୋଷିତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଭାବନେଇଥିଲେ ସେମାନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଦଣ୍ଡି ବାଜିବାକୁ ଆଉ ବଶେଷ ବଳମ୍ବ ନାହିଁ ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ହିଂସାର ଶ୍ରେଣୀଭାବ ଭାବରେ ନିଆଁକୁ ନେଇ ଟେକିଥିବା ନକ୍ସାଲାଇଟ୍‌ମାନେ ନିଃଶେଷ ହୋଇଗଲେ ।

କୋରାପୁଟର ହରବଳସ୍ତରେ ଏବେ କେବଳ ହତାଶାର ଭସା ଭସା ମେଘ । କୋରାପୁଟରୁ ବହୁଦୂର କଟକ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର ସହରରେ କୋରାପୁଟର ଭାଗ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ । ଖାନ୍ସା ପଞ୍ଜାର ଆଦାତରେ କୋରାପୁଟକୁ ଯେଉଁମାନେ ରକ୍ତାକ୍ତ କରିଛନ୍ତି, ସେଇମାନେ ଦେଶାଧିପତି ଓଡ଼ିଶାର ବଜାୟରେ କୋରାପୁଟର ପ୍ରକୃତ ଓ ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ।

ଅରୁଣାକ୍ଷ ସବୁବେଳେ ଭାବେ ଏ ସମାଜ ସୁଧୁରିବ କେମିତି । ସମାଜର ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଶିକ୍ଷା ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଆୟୁଧ, କିନ୍ତୁ

କୋରପୁଟରେ ଶିକ୍ଷା ଏକ ଦୁର୍ଦ୍ଦାଳିଆ ଗାଈ । ଏଠାରେ ପରିଦର୍ଶକ,
ରାଜନୀତିର ସମସ୍ତଙ୍କର ହାତ ସବୁବେଳେ ଚିକ୍‌କଣ ।

ନିବାକ୍ ଆଦିବାସୀର ପିଠିରେ ହାତବୁଲାଇ ସରକାରୀ ଧନ
ହାତରେ କରବା କୋରପୁଟରେ ବାଁ ହାତର ଖେଳ ।

ଅଛୁଣାଇ ଶବୁଥିଲ ଏ ବହୁତ ସନ୍ଧ୍ୟାର ମାଇଲ୍ ମାଇଲ୍ ଅନ୍ଧାର
ଡେଇଁ ଆଲୋକ ରେଖା କ'ଣ କେବେ ଏଠାକୁ ଆସିବ ?

ବେଳେ ବେଳେ ଶବୁଗଡ଼ ସହରରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆଜି ବ୍ୟବସାୟ
ମଧ୍ୟରେ ସୀମାରେଖା ଆବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ଗଲଦ୍‌ଦମ୍ ହୋଇଉଠେ ସେ ।

ବଜାରରେ ସେ ପହଞ୍ଚି ଶୁଣେ ସକାଳେ ଯେଉଁ ଚୁଉଳ କେଜି
ଦୁଇଟିକାରେ ବନ୍ଦି ହେଉଥିଲା, ସେ ଚୁଉଳ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ତିନିଟିକାରେ
ବନ୍ଦି ହେଉଛି । ପୋଲିସ୍ ଆଖି ଆଗରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପାନ୍ ଅଲଭ ଅଏଲ୍
ଶବୁଗଡ଼ ଡକା ମିଶାଯାଏ ଚଣାତେଲ ଓ ସୋରିଷ ତେଲରେ ।

ବ୍ୟବସାୟୀର ମୁନାପାର ଅଙ୍କଟା ବଢ଼ିଗଲେ । ବଢ଼ିଲା
ସରାସମିଳରେ ସେମାନଙ୍କର ପୃଥୁଳ ବସୁମାନେ ଆଗ ଧାଡ଼ିରେ ତେସ୍‌ବାର୍
ମଣ୍ଡନ କରନ୍ତି ।

ସୌଦାଗର ମହଲରେ ବମ୍ବୁବର ରାଜକନ୍ୟା ଶୋଇଯାଇଛି
ନିଦୋଡ଼ ନିଦରେ ।

କେଉଁ ସଜପୁଅ କେବେ ଘୋଡ଼ା ଝିପଟାଇ କଣ୍ଠାବାଡ଼ ଅତିକ୍ରମ
କରି ତାକୁ ଉଠାଇବ ତାହା କେହି କହିପାରିବେନି ।

ଜନତା ଆଗରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ପ୍ରଜାସାର ଅଧରନ୍ତ ପ୍ରଳୟିତ ପଥ ।

ସମସ୍ତ ଉପକରଣ ପ୍ରଚୁରମାତ୍ରାରେ ମହଜୁଦ୍ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ହାନ୍ତ
ଛାଉଳ କର୍ତ୍ତୃକ୍ତ ଫାର୍‌ଦଗ୍ରେ ସୁଦ୍ଧା ପୁରୀ କରିବାକୁ ବୁଣିତ । ହାନ୍ତର
ପ୍ରକ୍ରାମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ଭୁଲ୍ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଯାଉଛି ହିମାଳୟର
ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗର ଏଇ ପୁରାତନ ଦେଶରେ ।

ଅର୍ଦ୍ଧାହାଟେ, ଅନାହାରରେ ମରୁଥିବା ଅଗଣିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରେ ଅରୁଣାଭ ଦେଖିବାକୁ ପାଇନ ସାମାନ୍ୟତମ ଅଗ୍ନିର ଝଲକ । ସେମାନଙ୍କର ବଳଦ ଭଳି ଡିମାଡିମା ଆଖିରେ କେବଳ ଭରି ରହିଛି ଅସୁର ସୁରର ଲାଜ୍ଞ ଓ ଅସହାୟ ଉଦାସୀନତା । ଶିକ୍ଷିତ ବେଳାରୁର ଭିଡ଼ ବଢ଼ି-ରୁଲିଛି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ‘ଆପଣଙ୍କର ବରପୁତ୍ର’ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଘୋଷିତ ଚଳେ ।

ଜ୍ୟାଗି, ଉତ୍ତାପୀୟ ଯୁବାଗୋଷ୍ଠୀ କଣ୍ଠର ଫୋଗାନ୍ କେବଳ ଶ୍ଵାସର ଧର୍ମର କମ୍ପା ଜାଣେ ।

ଅସନ୍ନସ୍ଥ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ହତାଶା ସେମାନଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରୁଛି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ଧାରରେ ସଂଗ୍ରାମର ପାଦ ଧୋଇବା ଲାଗି । ଚପୁରର ସାହନାଭ ଦ୍ରବର ଶ୍ଵରତବର୍ଷରେ ବାଜି ନପାରେ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତି-ବିମୁକ୍ତ ଏମାଟିକୁ’ ଅଣାନ୍ତ କରିବା ଆଜିମୁ ହୋଇ ପାରିଲଣି ।

ଝିଅଟିର ଚକ୍ଷୁରେ ଅଶ୍ରୁର ଅଶାନ୍ତ ।

ଶୁଭ୍ରାଙ୍ଗୀ କନ୍ୟାଟିର ଗୋମଳ ଅଙ୍ଗ ଯଷ୍ଟି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯୌବନର ସ୍ବାଗତ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିନି ।

ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ଶ୍ରେଣୀର ଏ ଛୁଟିଟିର ସନ୍ଧ୍ୟା ମୁଣ୍ଡରେ ବେଦନାର ଗୁପ୍ତ ପାଇଁ ଦାସୀ ନେଉଁ ବିଷମ ପରିସ୍ଥିତି ? ଆହତ ଭୁଜଙ୍ଗୀର ଦୃଢ଼ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ନେଇ ସାଙ୍ଗରେ ତାର ଯେଉଁ ନାଶଟି ଶୁଳ୍ଭଚକ୍ର, ସେ କ'ଣ ଏଇ କନ୍ୟାଟିର ଜନ୍ମଦାଣୀ ?

‘ଟିକିଏ ଶୁଣନ୍ତୁ’ । ଅରୁଣାଙ୍କ ପଥରଭଳି ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ଠିକ୍ ସପ୍ତା ନିପତ୍ତେ ।

‘ଆପଣଙ୍କ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ କାହାର ରୂପସୀ କନ୍ୟା କ’ଣ ଅସ୍ଥିତ ଯୌବନା ରହିପାରିବନି ?’

ଅରୁଣାଙ୍କ ମାରବ ଥିଲା ।

‘ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ବିଜ୍ଞାନର ଛୁଟି ମୋର ଏଇ କନ୍ୟାକୁ କୃତା-ଯାଇଛି ତାର ଚକ୍ଷୁ ଲୁଣ୍ଠିତ ନହେଲେ ସେ ଆଜାମୀ ପରୀକ୍ଷାରେ ପାସ୍ କରିପାରିବନି ?’

ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅନାବୁର ।

ଅରୁଣାଙ୍କ ଅନୁଭବ କଲି ତା ପାତକଳର ମାଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଖସିଯାଇଛି । ଦେଶର ଶାସନକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷର ସବ୍‌ସାଇଡ଼ରେ ସମାଲୋଚନା କରିବାରେ ସେ କାର୍ପଣ୍ୟ କରିନାହିଁ, ଅସ୍ଥିତ ଠିକ୍ ତାର କର୍ମଶାଳାର ଦେହୁଳୀ ଆରପଟେ

ଆପଣ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ କିଛି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇପାରିବେ ?

‘ନିଶ୍ଚୟ, ଆପଣ ମୋତେ ସବୁ ଘଟଣା ଖୋଲି କହନ୍ତୁ ।’

ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନର ଅଧ୍ୟାପକ ମୃତ୍ୟୁମୁଖ ସେନାପତିଙ୍କର କର୍ମଳିଆ
ଝିଅମାନଙ୍କର ମାଂସ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ପ୍ରଭୃତି ।

କଲେ ବଲେ କୌଣସି ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ଶିକାର କଲେ ।

ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ ଗବେଷଣାଗାରକୁ ଲାଗିଥିବା ଗୋଟିଏ ଗୁମ୍ଫାରେ
ସେ ବସିଥାନ୍ତି ଠିକ୍ ଆପତ୍ତିକାର ଜଗିଥିବା ଧ୍ୟାନ ମାତ୍ରାଧୀନ ଭଳି ।

ଏକାକୀ ଝିଅଟିଏ ଖାତାଟିଏ ଧରି ସେ ଭିତରକୁ ସନ୍ତର୍କରେ
ପଶି ଆସେ ।

ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ କଲମ ଉତ୍ତରଖାତାରେ ନାଲିଗାର ଦେଲବେଳେ
ଝିଅଟିର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼େ ଟେବୁଲ୍‌ର କାତରେ ଜଳ ଜଳ ବୁଡ଼ିଥିବା
ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଯୁଗଳ ପଂଟୋରୁଡ଼ିକୁ ।

‘ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଛି, ନୁହେଁ’

ଝିଅଟିର ନାଲି ଓଠରେ ସାମାନ୍ୟ ହସର ସୂଚନା ପାଇଲମାତ୍ରେ
ଅଧ୍ୟାପକ ଉଲ୍ଲସିତ ହୋଇଉଠନ୍ତି ।

‘ଦୁଇଆର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସତ୍ୟ ପ୍ରେମ । ଆମର ଆରାଧ୍ୟ
ଦେବତା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଆମକୁ ଏଇ କଥା ଝିଁ ଶିଖା ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।’

ଝିଅଟି ନରକ ଥାଏ । ଅଧ୍ୟାପକ ସେନାପତି ତଳତଳ ଭାବରେ
ଗୁଣି ରହିଥାନ୍ତି ଝିଅଟିର କର୍ମଳିଆ ମୃତ୍ୟୁଟିକୁ । କୌଣସି ହସ୍ତରେଖା-
ବିଶେଷଜ୍ଞ ଭଳି ସେ ମନେ ମନେ ହସାବ କରୁଥାନ୍ତି ଏ ଝିଅଟିର
ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ପ୍ରକୃତିର ମାତା କେତେ ବେଶୀ ।

‘ଏ ବଡ଼ଟି ସାର୍ ଦେଇଛନ୍ତି । କହିଛନ୍ତି ଏ ବଡ଼ ପଡ଼ିଲେ
ପରାସ୍ତରେ ବେଶୀ ନୟର ମିଳିବ’, ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଜଣେ ପ୍ରିୟ ପୁଅ, ପୁଅ

ଦରେ ଠିକ୍ କୋରେ ପହଞ୍ଚି ବନ୍ଧିବ ତା ହାତକୁ ବନ୍ଦାଇ ଦିଏ । ଅଧ୍ୟାପକ ସେନାପତି ତାଙ୍କର କେତେକେଣ ଅନୁଗତ ସିନିୟର ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଟ୍ରେନ୍ ଦେଇଥାନ୍ତି, ଗୁରୀମାଳଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ କେତେକ ମନମତାଣିଆ ଗୁଜବ ପ୍ରସାର କରିବା ଲାଗି ।

‘ପାଷ୍ଟୁଲାର୍ ! ପାଷ୍ଟୁଲାର୍, ସାର୍‌ଙ୍କ ହାତର ମଳ । ସାର୍‌ ନିଜର ବଜ୍ର ବସ୍ତ୍ରର ସବୁଠୁ ସିନିୟର ଲୋକ । ସୁନାଝିଟିରେ ସାର୍‌ଙ୍କର ଭାରି ନାଁ ରହିଛି । ସାର୍‌ ଗ୍ରେ ନକଲେ କେହି ବଜ୍ରରେ ପାଷ୍ଟୁଲାର୍ ପାଇପାରିବେ ନାହିଁ ।’ ନବୀନର ବାଳିକା ହୃଦରେ ପଡ଼େ । ମନରେ ଜାଗିଉଠେ ପାଷ୍ଟୁଲାର୍ ପାଇବାର ନିଶା ।

‘ଆଉ ସାଲ୍‌ ଯଦି ରାଗିଯିବେନା—’ ଏଇଠି ସ୍ୱର ଅପେକ୍ଷାକୃତ ମନ୍ଦ୍ରସ୍ୱରକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସେ ... ‘ତାହେଲେ ଫେଲ୍‌ ହବାଟା ସୁନିଶ୍ଚିତ ।’

ମେଡ଼ିକଲ୍‌ କମ୍ପା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂର ସ୍ୱମ୍ଭ ଦେଖୁଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ହିଁ ସାଧାରଣତଃ ବଜ୍ରରେ ନାମ ଲେଖାଇଥାନ୍ତି ।

‘ଝିଅ ମାଟ୍ରିକ୍‌ରେ ଭଲ କଲ । ଆଉ, ଏସ୍‌ସିରେ ଭଲ କରିବା ପ୍ରାୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ । ତାପରେ ମୁଁ ତାକୁ ମେଡ଼ିକଲ୍‌କୁ ପଠାଇଦେବି ।’

ଗୌରବବୋଧରେ ଛୁଟି ଫୁଲଇଥିବା ବାପା ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଆଗରେ ଝିଅ ସମ୍ପର୍କରେ ଏ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଲବେଳେ ଝିଅମନରେ ମଧ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତର ଏକ ସୁନେଲି ଚିତ୍ର ଆଙ୍କି ହୋଇଯାଏ ।

ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର କେଉଁ କେଉଁ ଝିଅ ଅନୁସମର୍ପଣର ବେଡ଼ି ପିନ୍ଧିବନ୍ତି, କେଉଁ କେଉଁ ଝିଅ ଆଖିରୁ ଲୁହଗଡ଼ାଇ ବଜ୍ରରୁ ବତାୟୁମେଇ କଳାର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ବିରରଣ କରିବନ୍ତି ତା କଲେଜର ମୂଳ ମୌନ ଗବେଷଣାଗାର ଚକ୍ଷୁକ ।

ବେଳେ ବେଳେ ବନ୍ଧୁମାନେ କହନ୍ତି, ‘ଅରୁଣାର ବାବୁ, ଆପଣଙ୍କର ଅଧ୍ୟାପକ ସମାଜରେ ଗୋଷ୍ଠୀବିବାଦ ରହିଛି ବୋଲି ଆମେ

ଶୁଣୁଛି । ଆପମୋନକ ଭଲ ସମାଜର ଭଲ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକେ ଯଦି
ଗୋଷ୍ଠୀବିବାହରେ ସମସ୍ତ ନଷ୍ଟ ହେବେ, ତାହେଲେ ଅମେ ଉଚ୍ଚସ୍ତରରେ
ଆଦର୍ଶ ଆଶା କରିବୁ କାହାଠାରୁ ?

ଅରୁଣାଭ ଦିଅଁଳ, କହିଲେ, ‘ଅଦର୍ଶର ମଙ୍ଗଳଦେବକୁ ଯଦି
ଗୋଷ୍ଠୀବିବାହର ଅଧ୍ୟାପକ ଦିଅନ୍ତା, ତାହେଲେ ଅମେ ନାଶ୍ବର ।
ଯେକୌଣସି ମୂଲ୍ୟରେ ଏକୋ, ଏକ ମୂଳାଚାର୍ଯ୍ୟେ ଅମେ ଚିନ୍ତାସ
କରୁନା । ଆମର ମୂଳାଚାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି, ‘ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଏକତା ଠାରୁ
ହେଉଛି ।’

ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରେ ପୁରୁଷମାନେ ତତ୍ତ୍ବକୁ ଯାଇ ଅରୁଣାଭ
କହିଥିଲେ, ‘ମନେକରନ୍ତୁ କୌଣସି ଅଧ୍ୟାପକ ଅପରାଧମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟରେ
ଲୁପ୍ତ ରହିଲେ । ଆପଣ ସେ ପରିସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରିବେ ନା
ବିରୋଧ କରନ୍ତେ ?

‘ମୁଁ ଯଦି ଅଧ୍ୟାପକ ସମାଜକୁ ହୋଇଥାଏ, ମରବ ରହିବ ।’
ଅନ୍ୟାୟକୁ ଯେ ମରବରେ ସହ୍ୟ କରନ୍ତା, ସେ ଅନ୍ୟାୟର ଅଂଶିଦାର
ହୋଇଯାଏ ।’

‘ତାହେଲେ ଆପଣଙ୍କର ଅଭିଧାନରେ କ’ଣ ବୃତ୍ତିଗତ
ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବୋଲି କୌଣସି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ ?’

‘ବୃତ୍ତିଗତ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟର ଦ୍ଵାନ୍ଦ୍ବଦେଇ ଯେଉଁମାନେ ଦୁର୍ଗଭ୍ରାତ୍ର
ସହକର୍ମୀକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଦେଶର କ୍ଷତି କରୁଛନ୍ତି ।’

ଅରୁଣାଭ ଚିତ୍ତରେ ଫୁଟାରି ଦେଇ ଅଭିଯୋଗ ଯେ ତାର
କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅଧ୍ୟାପକ ସମାଜର ଏକତା ଉପରେ ଆଠ
ଅଶୁଭ ।

ତାର ବେସାଲସୀ ମନ କୌଣସି ପ୍ରକାର ମାନ୍ୟତା କାର୍ଯ୍ୟକୁ
ପ୍ରଶ୍ନ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲା । ଫଳରେ ଅଧ୍ୟାପକ ସମାଜର ଏକ

ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅରୁଣାଭର କଟାର ସମାଲୋଚନା ଦଳର ନାମ ଲେଖାଇ ପାରିଥିଲେ ।

ବନଶ୍ରୀର କରୁଣ ଓ ଦୟାଳୁ ଅନୁଭୂତି ଶୁଣୁ ଶୁଣୁ ଅରୁଣାଭ ଉତ୍ତରିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ଅଧ୍ୟାପନା ଭଳି ପ୍ରବନ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯୋଗଦେଇ ଯେଉଁ ପାଠାଣ୍ଡ ନିଜର କାମ ପିତାସାର ପ୍ରଶମନ ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ହିଁଅମାନଙ୍କୁ ବ୍ଲାକ୍‌ମଲ୍ କରୁଥିଲା, ତା ପ୍ରତି ଅରୁଣାଭର ମନ ବହୁଶ୍ରୀ ଓ ବସ୍ତାଦରେ ଭରି ଯାଇଥିଲା ।

ଅଙ୍ଗତରେ ହିଁଅମାନଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ବହୁବାର ମହାବତ୍ୟାକପୁର ବାତାବରଣକୁ ଭାବନା କରନ୍ତି । ସେନାପତିଙ୍କ ବରୁ ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କୁ ପ୍ରତିବନ୍ଧ କରି ସବୁଥର ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଶୀଘ୍ର ଭଣ୍ଡାରକୁ ଠେଲି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ନାଗାବଳୀପ୍ତାଭର ପଦ୍ମଚନ୍ଦ୍ରଶ୍ରୀ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ନିଷେଷ କରି ଅରୁଣାଭ ନିଜକୁ ପଚାରିଲା, ‘ମହାବତ୍ୟାକପୁରେ କୁମାରୀ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଅଧ୍ୟାପକ କ’ଣ ପରିସମାପ୍ତି ନାହିଁ ?’

ସେ ଦିନ ରାତି ଆଠଟାବେଳେ କଲେଜ ପରିଚ୍ଛନ୍ନା କମିଟିର ସଭାପତି ଏସ୍. ଡି. ଓଙ୍କ କକ୍ଷରେ ଝିଡ଼ ଭଳି ପ୍ରବେଶ କରି ଅରୁଣାଭ ତାଙ୍କର କଲେଜର ପରିଚ୍ଛନ୍ନା କମିଟି କଲେଜର ସ୍ଥାନ ଓ ଗୁଣନିକର ବାତାବରଣର ଭୁଲ୍ ଅବସ୍ଥାନ ଦେଖାଇ କୁମାରୀମାନଙ୍କର ନିରାପତ୍ତି ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ସଜାଗ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଉ ।

ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଗୋଷ୍ଠୀ ପ୍ରତି ଆଞ୍ଜଳି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥିବା ତରୁଣ ଅଧ୍ୟାପକ ଅରୁଣାଭ ପ୍ରତି ଆଇ. ଏ. ଏସ୍, ଏସ୍. ଡି. ଓଙ୍କ ସମ୍ମାନ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଥିଲା କୁଣ୍ଡାସ୍ଥାନ । ଅରୁଣାଭର ଆବେଗ-ଧର୍ମୀ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ସଫଳରେ ଅତିମାତ୍ରାରେ ସତେଜନ ଥିଲେ ସେ ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ବନଶ୍ରୀର ଅଭିଯୋଗ ସଫଳରେ ଏକ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସେ ସ୍ବ ଚିନ୍ତାବ୍ୟାଧାନରେ କରିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ସେହିନି ଅରୁଣାଭକୁ ଆଶ୍ୱସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏସ୍. ଡି. ଓ ଶ୍ରୀ ମହାନ୍ତି ।

ସେହିନିମନ୍ତେ କଲେଜର ବାତାବରଣରେ ଶୁଷ୍କର ମାସା ଅସମ୍ଭବ ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେନାପତିଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ମହଲ ଦ୍ଵାରା ନିୟୁତ ତଳେ ଗୁପ୍ତ ଅରୁଣାଭାକୁ ଯେଉଁଠି ପଶୁଥିଲେ କଲେଜର ଅବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଜନପଥ ଉପରକୁ ଆଣି ଅଧ୍ୟାପକ ଅରୁଣାଭ କଲେଜର ସୁନାମ ଉପରେ କାଳିମା ଲେପନ କରି ନାହାନ୍ତି ନି ?

ସ୍ଵସ୍ଥକ ସୁଲଭ ଚାନ୍ଦୀର୍ଯ୍ୟ ସହ ଅରୁଣାଭ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ, ‘ସେହିମାନେ ଶ୍ଵେତକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ଲାଗି ଶ୍ଵେତଧର କୌଶଳର ଉଚିତ୍ତ୍ଵ ସଫର୍କରେ ତର୍କ ଉପସ୍ଥାପିତ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କପାଇଁ କୌଣସି କିଛି ମୋର ମସ୍ତିଷ୍କକୋଷର ସଫଳ ନାହିଁ ।’

ଅରୁଣାଭକୁ ପସନ୍ଦ କରୁଥିବା ଏକ ଗୁପ୍ତତମ ବଢ଼ା ମେ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଯିବାରୁ ଯେଉଁଠି କରୁଥିବା ଗୁପ୍ତମାନେ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପରେ ସେ ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ।

ବନଶ୍ରୀର ଅଭ୍ୟାସକୁ ସମର୍ଥନ କରି ଗୁପ୍ତା ମହଲରେ ଅଗ୍ନିର କଣିକା ବହି ଚାଲୁଥିଲା ଜୟା ନାଉଡ଼ୁ । ଫଳରେ ଅଧ୍ୟାପକ ଆସନ ସମ୍ମୁଖରେ ଲମ୍ବିଯାଇଥିବା ଉତ୍ତମା ଗୁପ୍ତାମାନଙ୍କର ଏକ ବିଶାଳ ଧାଡ଼ି କଲେଜ ବରଣକୁ ବଞ୍ଚିବ ଓ ଶବ୍ଦପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦେଇଥିଲା ।

ଯୋଗଦେଲେ ସେନାପତିଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ମହଲଦ୍ଵାରା ଆହୂତ ଏକ ଅଧ୍ୟାପକ ସଭାରେ ସମର୍ଥନ ଜାପକ ପ୍ରତ୍ୟାକ୍ଷ ଧର୍ମ୍ୟ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିଲା, ଅରୁଣାଭ ତାର ଗାତ୍ର ବିରୋଧ କରି କହିଥିଲେ, ‘ଅପରାଧୀକୁ ଯଶୋଦାଢ଼ାଢ଼ାକା ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଭଲ ସମ୍ଭାଷଣ ଅନୁଷ୍ଠାନର କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଅନନ୍ତ ଅର୍ଥର ବନ୍ଧୁଯାଗ, ପରିଶ୍ରମକଳା କମିଟି ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ଉଦାସୀନତା, ରାଜନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତର ଅଧ୍ୟାପକ ସେନାପତିଙ୍କୁ ସେଥର ନ୍ୟାୟବାନୀ ଏସ୍ ଓ ଓକ୍ସ ଦ୍ଵାରରୁ ରକ୍ଷା କରିଦେଇଥିଲା ।

ଏକଦା ସମୂହ କାଶୀପୁର ଆଜ ହତଶ୍ରୀ ।

ସତ୍ୟତା ଓ ଜନ୍ମସ୍ଥାନର ଦଂଶନରେ କାଶୀପୁରର ଜଙ୍ଗଲ
ବୃକ୍ଷଶୂନ୍ୟ ।

କୁଳକୁଞ୍ଜର ହ୍ରାସ ଅଣେଇ କାଶୀପୁରର ସନ୍ତାନ ଅଣ୍ଡପୁ
ଖୋଜିବେଳେ ସମ୍ବେଦନାରେ ସଂପାଦନାରେ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ।

ସମ୍ବେଦନାରେ ଗତ ଏକଶତ ବର୍ଷର ଇତିହାସ କହିବ କିଭଳି
ଆଇନକୁ ଧର୍ଷଣ କରି କପୁଳ ସରକାରୀ ଜମି ହସ୍ତଗତ କରିବେ ଧୂର୍ତ୍ତ ଧନୀ
ବଢ଼ିବଗତମାନେ ।

ଆଦିବାସୀର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ବଂଶୁଣ୍ଡର ସଭାରେ ଅଶ୍ରୁପାତ
କରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଦଳର ନେତାମାନେ ଏ ସଂପର୍କରେ
ନିରାଶ ।

ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟ ନପାଇ ସରକାରୀ ଜମି ଜବ୍-
ଡ଼େସ୍ କରି ସେଥିରେ ଚିରଶାନ୍ତି ଆଦିବାସୀ ପରିବାରକୁ ଗୃହନିର୍ମାଣ
କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିଲା ଅରୁଣା ।

‘ଅରୁଣା ତୋଷା ! ଅରୁଣା ଆଇନ ଭଙ୍ଗ କରିବ ।’ ଚିତ୍କାର
କରି ଉଠିଲେ ଶ୍ରାବ୍ୟବାନ୍ ଲୋକମାନେ ।

‘ବେଆଇନ୍ ଶବ୍ଦରେ ତୋର ସମସ୍ତ ଘର ଶାନ୍ତି ହୋଇଯାଉ,
ପ୍ରସାଦ ଧାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଶ୍ରବ୍ୟ ନଗରପିତା ଦଳ । ସରକାରୀ ଜମି ଉପରେ
ପୂର୍ବରୁ ଲେଲୁପ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଥିବା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖରେ ମାନେ ଗଢ଼ିଉଠିଲେ
ଉଦ୍‌ଘୋଷ ତମ୍ଭ ଭଳି ।

ବହୁଶ୍ରାବ୍ତ ସଭାରେ ବହୁପ ଚେତନ ଅରୁଣେ ‘ଅଜନର
ହାତ ଦେଇ କେତେଦିନ ଆଦିବାସୀକୁ ଲୁଣ୍ଠନ କରି ଶୁଳ୍ଵିତ ଏ ଦେଶର
ବଞ୍ଚିଲେକିମାନେ ? ଆଜି ଆଜନ ବଞ୍ଚିଲେକଙ୍କ ଗେଟ୍ ପାଖରେ ଧକଉଛି
ଆଉ ଗଙ୍ଗବ ଦେଖିଲେ ଶ୍ରେ ଶ୍ରେ କରୁଛି ।

ସତର ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତାଧାରରେ ଯେଉଁ ସୁଦୃଶ୍ୟ ଦିଲେ ହିଲେ
ପ୍ରାସାଦଗୁଡ଼ିକ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି, ସେଗୁଡ଼ିକ ଯେ ଧରକାଶ ଜମି ଉପରେ
ଅବସ୍ଥିତ, ତାହା ଶୁଲ୍ଵାରେନ୍ତ ସୁଯୋଗ୍ୟ ନୟେପିତାମାନେ ।’

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ବାଲ୍ୟର ଉଦ୍ୟମ ହୋଇଛି ଆଦିବାସୀକୁ
ବାସନ୍ତ କରିବାପାଇଁ ।

ନିତ୍ୟଲ୍ଵାର, ମୁଖ୍ୟସିପାଲଟି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଅପିତର ବହୁଥର
ନୋଟିସ୍ ଦେଇଛନ୍ତି ଆଦିବାସୀର ଘର ଗୁଡ଼ିକପାଇଁ, ପ୍ରତିଶେଷ
କରିବ ଅରୁଣ । ବହୋଦ୍ର ଆଦିବାସୀର ପଦ୍ୟରେ ସଚଳ ହୋଇ
ଉଠିବା ସମ୍ଭବତଃ ମୁଖ୍ୟରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ।

ବଚଳତ ହୋଇ ଉଠିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ, ଦୁର୍ଘଟେଷ୍ଟ ପ୍ରଜ୍ଞବଶାଳୀ
ଶଲକମାନେ । ଅରୁଣାଳ ବହୁତରେ ଚନ୍ଦ୍ରାନ୍ତର କୁହେଳି ସାନ୍ତ ହେବାରେ
ଲଗିଛି ।

ଉତ୍ତର ଆକାଶରେ ଧୂମ୍ର ବୃଣ୍ତଳୀ ।

ପରଦାନବର ଚଷାକୁ ନିଶ୍ଚାସ ଅନବରତ ଆଚଳ କରୁଛି ସେ
ଦିଗର ସ୍ବପ୍ନଗଡ଼ର ଶୁଭ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରଶିଖୁ ।

କାଗଜ ତଳ ଇଲ୍ଲବାରେ ଓଡ଼ିଆଭାଷା ଅପ୍ରଧାନ । ଓଡ଼ିଆ ମାଟି
ପ୍ରତି କୃତ୍ୟୁ ନେତା ଓ ଅପ୍ତିସ୍ବରୂପାନେ ରଘୁଜନକ ଦଲ୍ଲୀଂ ନଦୀମାଳର
ସେବା କଲ୍ଲଭଳ ଏ କାଗଜତଳ କାମଧ୍ୟନ୍ବର ସେବା କରି ଆସିଚନ୍ତି ବର୍ଷ
ବର୍ଷ ଧରି ।

ସ୍ବପ୍ନଗଡ଼ର ପଶ୍ଚିମରେ ଚନ୍ଦ୍ରକଳ । ସ୍ବପ୍ନଗଡ଼ କୋସ୍ବପୁଟ ମୁଖ୍ୟ
ସପ୍ତା ଠିକ୍ ଚନ୍ଦ୍ରକଳକୁ ଘଟି ହୋଇ ଗୁଲିଯାଇଛି ଆହୁରି ପଶ୍ଚିମକୁ ।

ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଦିନଠାରୁ ଚନ୍ଦ୍ରକଳର ପ୍ରତିସ୍ଥ ଚଢ଼ରରେ ଓଡ଼ିଆ
ର ରୁଣାଯାଇଛି । ଏଠାର ସମସ୍ତ କର୍ମିଗୁଣ ଆନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶର ।

ଚନ୍ଦ୍ରକଳର ଠିକ୍ ପାଦ ପାଖରେ ଆଜ୍ଞାବଦ୍ଧ ଅନୁଭବ ଭଳି ଦଣ୍ଡାୟ-
ମାନ ଫେରୋ-ମାଙ୍ଗାନିଜ କାରଖାନା । ଏ କାରଖାନାର ପରିସର ମଧ୍ୟ
ଏକ ଦୁଃସ୍ବପ୍ନ ଭଳି ଆରମ୍ଭରୁ ଡାଗ କରି ଆସିଛି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ
ଚଳଣିକୁ ।

ବହୁ ପରିବାର ଆନ୍ତ୍ରରୁ ପାପାବରର ମୁଣିଧରି ସ୍ବପ୍ନଗଡ଼ ଆସି
ସୁଖୀ ଓ ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇପାରିଚନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରକଳର ପ୍ରସାରିତ ହସ୍ତର ଛୁଆଁ ଲାଭ
କରି । ଦୁରଦୃଷ୍ଟିସମୟ ଚନ୍ଦ୍ରକଳର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତାମାନେ ଏକ ବିରାଟ
ଭୂଖଣ୍ଡରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ତରାଇଚନ୍ତି ଆନ୍ତ୍ରରୁ ଆଗତ ଗୁଣୀ ଓ କର୍ମିଗୁଣ-
ମାନଙ୍କୁ ।

ସ୍ୱପ୍ନାବସ୍ଥାରେ ଦର୍ଶିତରେ ଅବସ୍ଥିତ ଦେବ ମହିଷାସୁରାଣାଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଆଉ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ଇନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରି ଆସିବ ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ।

ଦେବ ମହିଷାସୁରାଣୀଙ୍କ ଶମତା ଅସ୍ତ୍ର ଓ ଅସ୍ତ୍ରତତ୍ତ୍ୱ । ମନ୍ଦିରର ଅଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଝର ନିଆଁଖୋଲର ତୀର ଶୁଭ୍ର ଜଳ ଶେଲଡ଼େ, ଗଲେନକୁ ଯୋଗାଇ ଦମ୍ଭିତ୍ର ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକାଶ ବହୁବର୍ଣ୍ଣର ଯନ୍ତ୍ରମାନେ ।

କମ୍ବୁଦନ୍ତୀର ରତ୍ନ ଜଙ୍ଗଲରେ ମହିଷାସୁରାଣୀ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ଜନ୍ମଗାଥା ପଥର । ଅଙ୍ଗର କେଉଁ ଏକ ଶୁଭ୍ର ପ୍ରସ୍ତରେ ଜଣେ ଚଣ୍ଡିକର୍ମୀ ଇଞ୍ଜିନିୟର ଆବିଷ୍କାର କରିନ୍ତି ଏଇ ଦେବୀଙ୍କର ଅଲୌକିକ ମାହାତ୍ମ୍ୟ । ସ୍ୱପ୍ନାବସ୍ଥାରେ ଉତ୍ସୁକତା ଦେଖି ଝାଞ୍ଜିତ ହୋଇଥିବା ଶରତର ଏକ ଅତ୍ୟୁତ ଲେଲଡ଼େ, ଚୁଙ୍ଗର ଜନ୍ମଦାତା ଏଇ ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କର ସମସ୍ତ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନତାର ଅବସାନ ଦେଖି ଦେବୀଙ୍କର କରୁଣା ଲଭି କରି, ଏବଂ ତାପରେ ପରେ ବାତ୍ୟା କନ୍ୟା ବନାଗି ଭଳି ବହୁମୁଖରେ ବିରୁଷତ ହୋଇପଡ଼େ ଏଇ ଦେବୀଙ୍କର ଗୌରବ ଗାଥା ।

ମହିଷାସୁରାଣୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ସଞ୍ଜ କୁଣ୍ଡ କୌଣସି ଏକ ପବିତ୍ର ଅଥଚ ଦୁଃଖ ଦାୟକ ସ୍ଥଳର ଉଦ୍ରେକ ଦେବ । ଅନ୍ୟ ଏକ ଯୁଗର ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ୱପ୍ନାବସ୍ଥା, ଏକ ସପନ, ଶୁଣାକୀ ତଥା କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷ ସଜସ୍ୱରୂପର ରକ୍ତରଞ୍ଜିତ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ପରେ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀମାନେ ସାତସ ବଦନରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିଥିଲେ ଅଗ୍ନିକୁଣ୍ଡସ୍ଥ ମୃତ୍ୟୁଦେବତାଙ୍କୁ । ବିସ୍ମିତ ଓ ବିହ୍ୱଳ ଜନତା ସେବନଠାରୁ ପୂଜାକରି ଆସିବ ସେଇ ପବିତ୍ର କୌଣିଠକୁ ଓ ଦେବର ଆଦନରେ ଅଦୃଷ୍ଟି କରଣେ ରାଜାଙ୍କର ରୂପବନ୍ତ ତଥା ଶୁଣିବନ୍ତ ମହିଷାସୁରାଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସବିଜନପ୍ରିୟ ଓ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ମହିଷାସୁରାଣୀଙ୍କୁ ।

ଅସଂଖ୍ୟ କୁଳକୁଟୁମ୍ବର ପର ଓ ଗୁଣକଙ୍କର ହାତ ମହିଷାସୁରାଣୀ ମନ୍ଦିର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗର ସୃଷ୍ଟି କରିବ ଶୁଣାନର ବାତାବରଣ । ଲେଉଟି ଓ

ସ୍ୱର୍ଗପର ମଣିଷ ଜନ୍ମା ଲଳସାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ନିର୍ମମ ଭାବରେ ଶେଷ କରିଗଲେ ପଶୁ ଓ ପକ୍ଷୀ ଜଗତକୁ । ମନର କେଉଁ କୋମଳତମ ଅଂଶରେ ନିର୍ଦ୍ଦୟତା ବିବେକର ପ୍ରତିବାଦ ସ୍ୱରକୁ ଲଭିବ କରିଦେବାପାଇଁ ସେ ଆବିଷ୍କାର କରିଛ ଧର୍ମଭଳ ଏବଂ ଅପ୍ରାପ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ।

ଯେଉଁ ହିନ୍ଦୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମେଧମନ୍ତ୍ର ସ୍ୱରରେ ପ୍ରଭାତର ଶୁଭ ସିନ୍ଧୁ ପମ୍ପାବଣରେ ଲସିଆସେ ‘ସବଂ ଶଲ୍ୟଂ ବୁଦ୍ଧଂ’ର ସୁଗାନ୍ଧିବାସ ବାଣୀ, ସେହି ହିନ୍ଦୁ କୌଣସି ଏକ ଭୋଗଧର୍ମୀ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦେବୀ ନାମରେ ହତ୍ୟା କରି ବସେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାଣର ବା କୁକୁଟକୁ ।

ପୃଥିବୀରେ ଧର୍ମ ନାମରେ ଯେତେ ହତ୍ୟା ଓ ଲୁଣ୍ଠନ ସଂଘଟିତ ହୋଇଛି, ତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ବିଶ୍ୱବିଖ୍ୟାତ ଦାର୍ଶନିକ ବାର୍ଟାଣ୍ଡ୍ ରସେଲ୍ ଅଣ୍ଡ୍ରୁ ନ ଆବେଦନ ଲିପିରେ କରିଦେଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ନୋବେଲ୍ ପୁରସ୍କାର ବିଜୟୀ ‘ମୁଁ କାହିଁକି ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ ନୁହେଁ’ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ।

ଅରୁଣାଭ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଭଲପାଇ ବଢ଼ିବି ସ୍ୱପ୍ନଗଡ଼କୁ । ସ୍ୱପ୍ନଗଡ଼ର ପାଣି, ପବନ ସବୁ କିଛି ହୋଇଉଠିବି ତା ପକ୍ଷରେ ସ୍ୱାଦ୍ୟ, ଲେଉଟପୁ ।

ସ୍ୱପ୍ନଗଡ଼ ପାଦପାଦୁର ବସ୍ତ୍ରାଧାରରେ ଗୋଟିଏ ଜନଗହଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏକ ମନ୍ଦିରରେ ବାସ କରନ୍ତି ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଆଶ୍ରାଧ୍ୟ ଦେବତା ଜଗନ୍ନାଥ । ସ୍ୱପ୍ନଗଡ଼ରେ ଓଡ଼ିଆଜାତି ଓ ଜାତିର ଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ଦୁଗବସ୍ଥା ସମତାଳରେ ଗତ କରିବ । ପ୍ରବଳ ଜନଗହଳ ମଧ୍ୟରେ, ମଝିଘରଆଣୀଙ୍କ ଜୟ ଜୟକାର ଯେତେବେଳେ ଅଦୂର ପାହାଡ଼ର ଚନ୍ଦ୍ରାଭଙ୍ଗ ଚୁଆଏ, ଦେବାଦେବ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମନ୍ଦିରର ଗରୁଡ଼ ଚମ୍ପର ପରିବେଶକୁ ସାଉଁଟୁଥାଏ ନିର୍ଜନତା ଓ ଲଭିବତାର ସିନ୍ଧୁ ଶୀତଳ ହସ୍ତ ।

ଅରୁଣାଭ ବହୁତ ଭଲପାଏ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରର ନିର୍ଜନ ବାତାବରଣକୁ ।

ମ.ଜ'ର ଏକ ମନମତାଣିଆ ନାଟଶୀତୋଷ୍ଣ ସନ୍ଧ୍ୟା । ପବନ ବହୁତ ଅବସରଗତରେ ମନ ଓ ହାଣ ପାଇଁ ପୁଲକର ବାଣୀ ବେଦନରେ । ଅରୁଣାର ଏକାକୀ ଉପବେଶନ କରିବା ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ସ୍ଥମ୍ଭ ଓ ଆଶୀର୍ବାଦକର ସ୍ବେଦହ୍ରଦ କର୍କଟାର ଆକାଂକ୍ଷା ନେଇ । ହଠାତ୍ ଅରୁଣାକୁ ପୁଲକିତ ଓ କେତ କରି ବାଣାଜଣା ପଶୁରୁ ସ୍ବଗତିକା ବୋହୁ ଆସିଲା ।

‘ନମସ୍କାର ସାରୁ ।’

‘କପ୍ପା, ତମେ ଏଠି ?’

‘କାହିଁକି ? ଜଗନ୍ନାଥ କ’ଣ କେବଳ ଆଗ୍ରଣମାନଙ୍କର ?’

‘ଜଗନ୍ନାଥ ତ ସାରା ଜଗତରେ । କିନ୍ତୁ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରରେ ତମର ଇସ୍ତସ୍ତିକ ମୋ ପକ୍ଷରେ ଥିଲା ଅବିଚ୍ୟାଶିତ ।’

‘ଅବିଚ୍ୟାଶିତ କ’ଣ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତର ସୀମା ଭିତରକୁ ବେଳେବେଳେ ଭୁଲ ଆସେନ । ଠିକ୍ ଯେମିତି...’

‘ଠିକ୍ ଯେମିତି ?’

‘ଠିକ୍ ଯେମିତି ପୃଥିବୀକୁ ଜନ୍ମଦେବାପାଇଁ ଏତୋ ଦୁଇଟି ତାରା ପରସ୍ପର ନିବିଡ଼ିତରୁଁ ହେଲେ କମ୍ପା ପୃଥିବୀରେ ଜୀବନର ସାହାଯ୍ୟ ବଜାଇବାପାଇଁ ତାବନ୍, ହାଇଡ୍ରୋଜେନ୍, ଅମ୍ଳଜାନ ପଦାର୍ଥମାନେ ଏକ ତମସ୍ରସାରଣଶୀଳ ପରିବାର ସୃଷ୍ଟି କଲ ।’

‘ତମେ କ’ଣ ବଜାଇବ ଗୁଣୀ ?’

ଏକତା ଦେମିଷ୍ଟ୍ରି ଲାବୋରେଟରୀ ଏହିଭିତ୍ରେ ଶାନ୍ତି ପୋଡୁଥିଲା; ଆକାଶ ଆଉ ସେ ସୌରାଗ୍ୟ ମୋର ନାହିଁ ।’

‘ବସ ଜପା ! ତମ କଥାଗୁଡ଼ିକ ଶୁଣିବାକୁ ଶାନ୍ତି ହେଲେ ବ ସେଥିରେ ଉପାଳ ତଟୁଳତାର ଅଢ଼େଇ ନାହିଁ ।’

‘ଆଜି ଏଠି କିଛି ସମୟ ବସିଗଲେ ତାଲ ସହରଲ ବାହୁବାଡ଼କୁ ଆଉ ଆପଣ ବୁଝି ପାରିବେ ନାହିଁ ।’

ହଠାତ୍ ଅରୁଣାଭର ମନ ପଡ଼ିଗଲା ଅପର ସେଇ ଏକ ମୂରଖୀୟ ବେଶର ଚିଆ । ଅରୁଣାଭ ବରୁଣରେ ଅସ୍ପଷ୍ଟରେ ଚିହ୍ନିତ ଗୁଣନେତାମାନଙ୍କର ଅସିଦାନ୍ତ ଝାଡ଼ି ଦେଇଥିଲା ଏତାକମ ନୟା ।

‘ବାସ୍ତବ୍ ଜୟା । ତମେ ସେତେ ବସନ୍ତରୁ ଗୁଜିବାଇ ସାବଧ ଦେଖାଇ ନଥିଲେ ହୁଏତ ‘ଗର୍ଜନଶୀଳ ଶୁକଣା’ ଚାଡ଼ିବ ଜାହାଜ ଭଳି ମୁଁ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧିତ ସାଗରରେ ଅଶ୍ରୁୟ ଖୋଜି ବୁଲୁଥାନ୍ତି ।’

‘ଆପଣେ ଜଳ ସୁତର ପ୍ରାଣ ଲୁଚିବ ଜାହାଜ ନିଶ୍ଚୟ ଏକ ନିରାପତ୍ତ ବନ୍ଦରରେ ନଞ୍ଜର ପଡ଼ାନ୍ତା, କେବଳ ଆମେ ଦେଲେଜଣ ଗୁଣ ଗୁଣୀ ହରାଇବା ଦୁଃଖରେ ଡେଇଁ ଝାଡ଼ି ଝାଡ଼ି ନିଶ୍ଚୟ ଆକାଶକୁ ଅନ୍ତର ବେଦନାପୂର୍ବକ ଭରିଥାନ୍ତି ବହୁଦିନଧରି ।’

‘ତମକୁ ଏଠାରେ ଅନୁରୋଧ କରି ବସାଇଦେବାକୁ ହେତୁରେ ମୋର ସାବଧ ନାହିଁ ଜୟା; ଏ ସମାଜରେ କାତରର ଭଳି ନିର୍ମିତ ନାଶର ଲଜ୍ଜିତକୁ ଚୁରମାର କରିଦେବାକୁ ଟେକା ପକାଇବା ଲୋକଙ୍କର ଅଭାବ ନାହିଁ ।’

ଜୟାର ଚଷମରେ ଅଗ୍ନି ଜଳ ଉଠିଥିଲା ।

‘ଯେଉଁ ସମାଜର ସମ୍ମାନ ମାପକାଠିରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସ୍ଥାନ ପାଇଥାଏ । କଳାବଜାସ୍ତ ଓ ଭ୍ରଷ୍ଟାଶ୍ରୟ; ସେଇ ସମାଜର ମତାମତକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବାର ମହନାବୃତ୍ତି ମୁଁ ଅତିକ୍ରମ କରି ସାରିବି ସାର୍ ।’

ଅରୁଣାଭ ତମକ ପଡ଼ିଥିଲା । ଜୟାର ଶ୍ଵାସ ଥିଲା ଠିକ୍ ତାର ଅନ୍ତରର ଶ୍ଵାସ । ଏକ ମଧୁର ବେଦନା ତାର ହୃଦୟକୁ ଶିରୁଣିରେଇ ଦେଇଥିଲା ।

‘ବାହାରୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖି ଆପଣଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାର ଲୋଭରେ ମୁଁ ଏତାକମ ଏ ଭିତରକୁ ଚାଲି ଆସିଥିଲି ସାର୍ ।’

ଜୟା ଏକ ସ୍ୱଚ୍ଛତାପ୍ନା ଝରଣା । ତୁମନାର କର୍ଦ୍ଦମରେ ତାରୁଁ ଜନ
ଆବଳ ଦେବାର ସମୟ ସମ୍ଭବତଃ ଆସିନାହିଁ ।

ଆଃ ଜୟା ! ତମେ ଏ କ'ଣ କଲ ? ବୁଝାଇ ଦାଉଛୁ ତାର
ସଦୃଶ ଚକ୍ଷୁ ତମ ଉପରେ ସେ ବେହୁତ କରୁଛି, ତା କ'ଣ ତୁମେ
ଭୁଲିଗଲ ?

‘ମୋର ଉପସ୍ଥିତି ଆପଣଙ୍କୁ ଅସୁବିଧା ଜନକ ନିଶ୍ଚୟ ମନେ
ହେଉଥିବ ସାର୍ । ବଦ୍ଦନାମକୁ ଅଗଣ ନିଶ୍ଚୟ କରୁଥିବେ, ମୁଁ ଏଥର
ଯାଉଛି ।’

‘ବଦ୍ଦନାମ୍ ମୋର ଚର ସଙ୍ଗୀ, ଜୟା । ମୁଁ ବେବଳ ତମତଥା
ଭାବ ବଚନିତ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।’

‘ବହୁଦିନରୁ ଇଚ୍ଛୁଥିଲ ଆପଣଙ୍କ ସହ ସାହଚର୍ଯ୍ୟ ଆଲୋଚନା
କରିବି । ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗରେ ଯେଉଁ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମାନଙ୍କର
ଆବିର୍ଭାବ ମଣିଷର ଗତିପଥକୁ ସରଳ ଓ ଉଦ୍ଧୃତାମୀ କରିବି, ସେଇ-
ମାନଙ୍କ ଆଲୋଚନା ଆପଣଙ୍କ ମସ୍ତିଷ୍କର କନ୍ଦୁଲିକ୍ଷ ଲେନ୍ସ ସାହାଯ୍ୟରେ
କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ କରିବି । କିନ୍ତୁ ...’

‘କିନ୍ତୁ... ?’

‘କିନ୍ତୁ ସଙ୍କୋଚର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଗିରିପଥ ଓ ବଦ୍ଦନାଲୁପ୍ତର
ଆମାଜାନ୍ ନିମ୍ନ ଅବସ୍ଥା କରିବାକୁ ମୋତେ ବହୁଦିନ ଲାଗିଗଲା ।’

ଅରୁଣାର ଫରକ ଥିଲା । ଜୟା ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଠିକ୍ ତାର
ସାମନାରେ ବସି ଯାଇଥିଲା ।

ବହୁତ ଏବଂ ସଂଗ୍ରାମର ବଂଶଧର ଉପରେ ଅବିରତ ଦୃଷ୍ଟି
କେନ୍ଦ୍ରିତ କରୁଥିବା ଅରୁଣାର ମନେ କରୁଥିଲା ସତେ ଯେମିତି ତାର
ଅଜାଣତରେ ଏକ ନାଶ୍ୱାତଳ ତମାଳ ବେଷ୍ଟିତ ରମ୍ୟ ଦ୍ୱୀପରେ ତାର
ଜାହାଜ ନିଜର ପକାଇ ଥାଉଛି ।

ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଅରୁଣାଭର ମନ ଓ ହୃଦୟ ଏଭଳି ବେଦନାଭର ମଧୁରତାଯୁକ୍ତ ସ୍ଥିତିରେ ଓ ଶୀତଳତାର ସ୍ପର୍ଶ ପାଇଥିଲା । ଏକ ଅନବଚଳନୀୟ ଶୁଦ୍ଧତା ତାର ଶରୀରର କୋଣ ଅନୁକୋଣକୁ ମୁଗ୍ଧ କରି ସାରିଥିଲା । ଅରୁଣାଭର ମନେ ହେଉଥିଲା ସେ ଯେମିତି ବର୍ଷକ ମେଘର ବନ୍ଧ ଭେଦରେ ସୀମାହୀନ ଆକାଶରେ କେଉଁ ଅଜ୍ଞତ ଦେଶଆଡ଼େ ନିଜ ଅଜାଣତରେ ଉଡ଼ିଉଡ଼ି ଚାଲିଛି ।

ପ୍ରଲେଭ ଜୟା ହଠାତ୍ ଫୁଲ୍ଲି ଶୌ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଭଳି ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏକ ନିଶ୍ଚୁର ସତ୍ୟର ପ୍ରବଳ ଆଘାତରେ ତାର ବାକ୍ସେଧ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଜୟା ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁ ନଥିଲା ଯେ ତାର ହୃଦୟର କେଉଁ ନିରୁତ ଦେଉରେ ଉଦ୍‌ଭାଗତାର ମିଶ୍ରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ କାମ ଆରମ୍ଭ କରିସାରିଥିଲେ ।

ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ପୁଲକ, ବିହ୍ୱଳ ଓ ଅଶଙ୍କାର ମିଳିତ ଆତ୍ମମଣି ଜୟାକୁ ବିଚଳିତ କରିଦେଇଥିଲା ।

ଉପଲବ୍ଧର ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ମଧୁର, ବେଦନାକ୍ତ ଓ ନିର୍ମମ ଥିଲେ । ଜୟା ବିନା ବାକ୍ୟବ୍ୟୟରେ ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ କଲେବେଳେ ଠିକ୍ ସମୟରଣର ଅସହାୟବୋଧ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରବ୍ୟ ଅରୁଣାଭ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଓ ନିବ୍ୟାକ୍ତ ଭାବରେ ବସି ରହିଥିଲା ।

ମଙ୍ଗୋଗାଣି ଦଳ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଚୀର ବେଶ୍ଟିତ ଯେତେ ପ୍ରାଚୀର ଫୁଲ୍ଲି କରନ୍ତୁନା ତାହାହିଁକି; ତାରୁଣ୍ୟତାର କଳକଳ ଧ୍ୱନି ସହ ସେ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଚୀର ଭେଦ କରି ମୁକ୍ତ ପବନକୁ ସ୍ୱାଗତ କରିବ ନିଶ୍ଚୟ ।

ଅରୁଣାଭ ବିଚଳିତ ଥିଲା କାରଣ ଏକ ଅନାସ୍ୱାଦିତ ପୁଲକ ଓ ଅନୁଭୂତ ତାର ଅନ୍ତରକୁ ଅଜ୍ଞତ କରି ତାକୁ ଏକ ଅଜଣା ପଥର ପଥର ଭରଣ ସାରିଥିଲା ।

ବସନ୍ତ ଯେଉଁ ଦ୍ଵାରରେ କେତେଥର କରାଯାତ କରି ଫେରିଯାଇ-
ଥିଲା; ସେହି ଦ୍ଵାର ସହସା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହେବାପରେ ତାର ସମସ୍ତ ଶ୍ରେଷ୍ଠତା
ସହ ବସନ୍ତ ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିଥିଲା ।

ଅରୁଣାକ୍ଷ ମନ୍ଦିରରୁ ବଦାୟ ନେଲବେଳେ କାନ୍ଦୁଆର ତା
ମୁଣ୍ଡରେ ପ୍ରବେଶିତ ହେଉଥିଲା ତହିଁ ସ୍ଵେଚ୍ଛାକୃତ ଏକ ଅମର
ପଂକ୍ତି ।

‘ତମ ଉତ୍ତରର ଶର୍ପକାଶୀ ଆତ୍ମାକୁ ଭଲପାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲ
କେବଳ ଜଣେ, ଆଗୋ ନାହିଁ ।’

ଅରୁଣାଭ ବ୍ଲାକ୍‌ବୋର୍ଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଚମକି ପଡ଼ିଲା । ଲାଲ୍‌ବର୍ଗ୍‌ରେ ଲେଖାଯାଇଛି ଓଲଟ ସିଡ୍‌ନିଟିଏ ଏବଂ ଠିକ୍ ତା ତଳେ ଲେଖାଅଛି ଅରୁଣାଭ ଯୁକ୍ତ ଜୟା । ପରେ ପରେ ଇନ୍ଦିରା ସମାନ ଚିହ୍ନ ଓ ପରେ ପରେ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ।

ଅରୁଣାଭ ଜପରେ ଷ୍ଟ୍ରବ୍‌ସ ଗୁପ୍ତନେତାମାନେ ଅଙ୍ଗତର ସେନ୍ଧି ଗ୍ଳାନିକର ପରଜୟକୁ ଭୁଲିଯାଉନଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଡୋଧର କେନ୍ଦ୍ରବନ୍ଦ ‘ଜୟା’ ଜପରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାପାଇଁ ସେମାନେ ସୁଯୋଗ ଖୋଜି ବୁଲୁଥିଲେ । ଅନତି ଭଲମ୍ଭେ ସେ ସୁବର୍ଣ୍ଣସୁଯୋଗ ସେମାନଙ୍କର ହାତମୁଠା ଭିତରକୁ ଆସିଯାଇଥିଲା ।

ଚଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରରେ ଜୟା ଓ ଅରୁଣାଭର ଆକାସ ସେମାନଙ୍କର ସର୍ପଭଳି ନିଷ୍ଠୁର ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରତିଶୋଧ କାମନାର ଅଗ୍ନିଜ୍ୱାଳା ଦେଇଥିଲା । ସହରର କାନ୍ଥବାଡ଼ ଜୟା ଓ ଅରୁଣାଭ ସଫଳାୟ କୁହା ବାବ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଭରିଯାଇଥିଲା ।

ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚକ୍ଷୀନିତାନ୍ ସହିତ ପଢ଼ାଇବା ସେହିନ ଅରୁଣାଭ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହେଲାନି ।

ନନ୍ଦା ସଫର୍କରେ ଏକପ୍ରକାର ନିଷ୍ପ୍ରହତା ଯଦିଓ ଅରୁଣାଭର ସୁସ୍ଥବଚନ ଥିଲା, ଜୟାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ବିଷୟ ଭାବ ସେ ମୁଦୁମାଣ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଭାବେ ଜ୍ୱାୟ ଗୁଡ଼ିଲବେଳେ ଅରୁଣାଭ ଜାଣି ନଥିଲା ଯେ ପଛବେଞ୍ଚର କେତେକ ପିଲା ତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ମୁରୁକିହସା

ଦେଉଛନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟ କେତେକ ପ୍ରାନ୍ତର ପିଲାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତାକୁ କେନ୍ଦ୍ରରେ
ପୁସ୍ ପୁସ୍ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚାଲିଛି ।

ଛାତ୍ର ଜମନରୁମ୍‌କୁ ଆସିଲା ପରେ ପିଅନ୍ ଆସି ଖବରଦେଲା ଯେ
ତାକୁ ପ୍ରିନ୍‌ସପାଲ ଡିକାଲେନ୍‌ଡ଼ ।

ପ୍ରିନ୍‌ସପାଲଙ୍କ ରୁମ୍‌ରେ ପ୍ରବେଶ କଲାବେଳେ ସେ ସଚେତନ
ହେଲା ଯେ ସଦା ହସ ହସ ମୁଖ ପ୍ରିନ୍‌ସପାଲଙ୍କ ମୁହଁ ସେବନ ଅସ୍ୱାଭାବିକ
ଭାବରେ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଉଠିଛି । ‘ବସ ଅରୁଣ, ମୁଁ ଟିକିଏ ଏ କାଗଜପତ୍ର
ଗୁଡ଼ିକ ଦେଖିସାରେ । ତାପରେ ଆମେ କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟରେ
କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ।’

ଅରୁଣାଭ ମରବରେ ‘ସେମିନାର୍’ ପଢ଼ିବା ପଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ।
କିନ୍ତୁ ସମୟମରେ ପ୍ରିନ୍‌ସପାଲ କହିଲେ ‘ଅରୁଣାଭ ! ମୁଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୁଃଖିତ ଯେ
ତମର ଶତ୍ରୁଗୋଷ୍ଠୀ ତମ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଖରାପ ଜନଶୂଳକୁ ପ୍ରସାର
କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ।’

‘ଖରାପ ଜନଶୂଳ ?’

‘ତମର ଆଜି ଜୟାର ନାମ ବ୍ୟବହାର କରି ସେମାନେ ସହରର
କାନ୍ଥବାଡ଼ର ଶାନ୍ତି ଭଙ୍ଗ କରିଛନ୍ତି ।’

‘ମୁଁ ନାସ୍ତିକ ସାର୍ ।’

‘ତମେ ଟିକିଏ ସାବଧାନ ରହ । ଜୟା ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ବନ୍ଦ
କରିଦିଅ ।’

‘ମୋର ଅନ୍ତରର ଆବେଦନକୁ ମୁଁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ପାରିବନି
ସାର୍ ।’

‘ତମେ କ’ଣ କହିବାକୁ ଚାହୁଁ ଅରୁଣାଭ ?’

‘ମୋ ହୃଦୟରେ ଯେଉଁ ସିନ୍ଧୁ ଗର୍ବର ଜୟାପାଇଁ ପ୍ରକାଶିତ
ହେଉଛି, ତାକୁ ମୁଁ ପ୍ରେମ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ନାମ ଦେଲେ ସତ୍ୟର
ଅପଳ ପ ହେବ ସାର୍ ।’

‘ଅରୁଣା !’

‘ସତ୍ୟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାର ସାହସ ମୁଁ ଏଫେରି ନୁହେଁ ।’

‘ତମେ କ’ଣ ଦୂରନା ଦେବାକୁ ଚାହୁଁ ଯେ ତମେ ଜୟାକୁ ପ୍ରେମ କର ।’

‘ଅବଶ୍ୟ ।’

‘ଆଜ୍ଞା ଜୟା ? ସେ ତ’ଣ ତମକୁ ପ୍ରେମ କରେ ?’

‘ମୁଁ ସେ କଥା ଜାଣିପାରନା ସାର ।’

‘ତମେ ମତେ ବିସ୍ମିତ କଲେ ଅରୁଣ । ମୋ ଜାଣିବାନେ ତମେ ଜୟା ସହିତ କେବଳ ଥରେ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଥିଲ ।’

‘ଆସନ୍ତା ପାଞ୍ଚଶହ ସମ୍ଭାବନା ।’

‘ଏକଥା ତ’ଣ କେନ୍ଦ୍ର ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିବ ଯେ ତମର ଅନୁରୋଧେ ପ୍ରେମ ଜାଗ୍ରତ କରିବାପାଇଁ ସେଇ ଗୋଟିଏ ଥରର ଦେଖାହିଁ ଯାଅନ୍ତୁ ହୋଇଛି ?’

‘ସେକ୍ସପିଅରଙ୍କ ଚେନାର ‘ପ୍ରଥମ ଦେଖାରେ ପ୍ରେମ’ ପଂକ୍ତିଟି ନିଶ୍ଚୟ ଆପଣଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିବ ।’

‘ତାହେଲେ ମତେ ଏକଥା ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ସାମନ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବଶଜାତ ଅରୁଣାଙ୍କ ମିଶ୍ରଙ୍କର ଶୁଦ୍ରୀ କନ୍ୟା ଜୟା ପ୍ରତି ଅପରିମିତ ପୁରସ୍କାର ରହିଛି ।’ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ସ୍ୱର ବହୁତ ଭରା ଥିଲା ।

‘ରାଜ ଆଶ୍ରୟ ମୋର ପୁରୁଷକୁ ସାମନ୍ତ ପଦବ୍ୟାସ କରାଇଥିଲା । ତେଣୁ ଆଜିର ଏଇ ସାମନ୍ତବାଦ ବିରୋଧୀ ଯୁଗରେ ମୋ ପାଖରେ ବନ୍ଦ କରିବାର କୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ନାହିଁ । ତାହା ଗୀତା ଉକ୍ତ ଗୁଣ କର୍ମକୁ ଯଦି ଜାଣିଛନ୍ତି ତେବେ ସୁଦୂର ପ୍ରହରଣ କରାଯାଏ, ତେବେ ଜୟା ନାହିଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁରୀ ।’

‘ତାହେଲେ ତମର ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନା କ’ଣ ରହିବ ?’

‘ଜୟାର ମୋ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ରହିବ କି ନାହିଁ ସେ ସ୍ପଷ୍ଟରେ ମୁଁ ଅଜ୍ଞ । ତେଣୁ ସେ ବିଷୟରେ ନିଃସନ୍ଦେହ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ କୌଣସି ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନା କଲୁନା କରପାରିବି ।’

‘ଜୟା ସବୁତ ମୁଁ କଥାକାଉଁ କରେ ନା ?’

‘ଆମଙ୍କ ଯାହା ଭଲ ଲାଗିବ ତାହା କଲେ ।’ ନନ୍ଦବୁରରେ କହିଲେ ଅରୁଣା ।

ପ୍ରିୟମାଳଙ୍କ ରୂପରୁ ଫେରିଲାବେଳେ ଅରୁଣାଙ୍କ ଚିନ୍ତାମନ୍ତ ଥିଲା । ସ୍ବଚ୍ଛ-ପ୍ରଧାନ ସମାଜରେ ବିଚାରବିହୀନ ଫେର ସୂଚକ ଗୌରବ ବିକ୍ଷେପିତ କଟୁତ୍ବକୁ କିନ୍ତୁ ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସ୍ବାଭାବିକ ସମସ୍ତ ସ୍ବଭାବିକ ହୋଇପଡ଼ୁଥିଲା ।

ଜୟାର ଦୁର୍ଦ୍ଦାମ ନେଇ ଆକୃଳିତ ଅରୁଣାଙ୍କ ତମକପଡ଼ିଲା, ଯେତେବେଳେ ସେ ଦେଖିଲା ଯେ ଜୟା ହାସ୍ୟଭରମୁଖରେ ତା ସମ୍ମୁଖରେ ତଣ୍ଡାୟମାନ ରହିବ ।

ପାଖରେ ଥିବା ଏକ ଛୁପଦଳ ଶୁଣିପାରିବା ତଳ ଢଳେଣ୍ଡେରେ ଜୟା କହିଲା, ‘ଅଜି ଆମଦେକୁ ଆପଣ ଆସିବେ ସାର୍ । ଟି. ଏଫ୍. ଲେସ୍ଟରଙ୍କ ଜେରସିଅନ୍ କଳିତା ଆପଣଙ୍କ ବିନା ସାହାଯ୍ୟରେ ବୁଝିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହେବନି ।’

‘ଜୟା ବ୍ୟକ୍ତିରୁ ଏହା କେଉଁ ଦିଗ ?’ ବିପ୍ଳବ ପ୍ରସ୍ତ ଅରୁଣାଙ୍କ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲା ।

ଦୁର୍ଦ୍ଦାମର ବିଷାକ୍ତ ବାସ୍ତବ ତାର ଚରପରିଚିତ ବିଲେଇ ହାସ୍ୟକୁ ସାମାନ୍ୟତମ ଭାବରେ ବି ମଳିନ କରିନଥିଲା । ସବୁଦିନ ଭଳି ସେ ଦିନ ବି ଜୟା ବେଗରେ ଆସିଲା ଏ ତାର ଉଲ୍ଲାସ ମସ୍ତକ ନବେ ଡିଗି ଗୋଟି ଅଙ୍କନ କରୁଥିଲା ।

କନ୍ୟାଛନ୍ଦ୍ର ପ୍ରିୟପାଳଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ଜୟା ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର
କରିଥିଲା ଯେ ସେ ଅରୁଣାଭକୁ ପ୍ରେମ କରେ ।

‘ତାହେଲେ ତମେ ଅରୁଣାଭକୁ ବଦାଦ କର ଜୟା ।’

‘ବଦାଦ ବସୟ ମୁଁ ଭବନ ସାରୁ ।’

‘କାହିଁକି ?’

‘ମୁଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅରୁଣାଭଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରିନି,
ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ବଦାଦ ବସୟ ଚନ୍ଦ୍ରାକର ପାରିବନି ।’

‘ମୁଁ ତମକୁ ବୁଝିପାରିଲନି ଜୟା ।’

‘ଏ ସମାଜର ଗତାନୁଗତକତାରେ ମୁଁ ଯଦି ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହୁଏ,
ତେବେ ଆପଣ କାହିଁକି, ଯେ କେହି ବି ମୋତେ ବୁଝିବାରେ ବାରମ୍ବାର
ବୁଝିବ ।’

‘କେବଳ ଜାଳକୁ ବାଦ୍ଦେଲେ, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବସୟରେ
ତମକୁ ଶୁଣିବାକୁ ଅରୁଣାଭର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁମାନେ ବି ଖାଦ୍ୟ ପାଇବେ
ନାହିଁ ।’

‘ମୋ ପ୍ରେମର ମୁଁ ଅମର୍ଯ୍ୟାଦା କରିପାରିବନି ସାରୁ ।’

‘ଅରୁଣାଭ ନିଜେ ଯଦି ତମକୁ ବଦାଦ କରିବାକୁ ସମ୍ମତ ହେବ,
ତେବେ ମଧ୍ୟ ତ’ଣ ତମେ ତମ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଅଟଳ ରହିବ ?’

‘ଅରୁଣାଭ ନିଜକୁ ଯେତେ ବୁଝନ୍ତି, ତା ଅପେକ୍ଷା ମୁଁ ତାକୁ
ବେଶୀ ବୁଝିବି ସାରୁ । ଅରୁଣାଭଙ୍କ ପ୍ରତିଭାର ସ୍ପଷ୍ଟ ଗୃହାଙ୍ଗନରେ ନୂହେ,
କେବଳ ମୁକ୍ତାକାଶତଳେ ହିଁ ସୁବାସ ବହୁରିତ କରିପାରିବ ।’

‘ତମେ ତ’ଣ କହିବାକୁ ରୁହଁ, ଜୟା ?’

‘ମୁଁ ତାଙ୍କପାଇଁ ପ୍ରେମର ଘାସାଳୀ ଜାଳ ବସିବ ସାରୁ ଜୀବନ
ଧରି ।’

ପ୍ରିନ୍ସପାଲ୍‌ଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରଣା କାମ କରୁ ନ ଥିଲା । ଗୌଣସି ଏକ ନୂତନ ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରାଣୀଭଳି ଜୟା ଅଃକାଧ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ବ୍ୟାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲା ।

ପ୍ରିନ୍ସପାଲ୍‌ ମନକୁ ସାନ୍ତୁନା ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ବହୁ ସେ ଦୁଇ ପୁରୁଷ (Generation) ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଇଂଲଣ୍ଡ୍ ବୁନେଲ୍‌କୁ ଅବହେଳା କରିବାପାଇଁ ଶ୍ରେୟମାନ ଯୋଗ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ହସ୍ତରତ ହୋଇ ପାରି-ନାହିଁ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ପୁସ୍ତକ-କନ୍ୟା-ପ୍ରତିମ ଅନୁଶୀଳ ଓ ଜୟାଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ।

ପ୍ରିନ୍ସପାଲ୍‌ ଜୟା ସହ ଆଲୋଚନା କଲବେଳେ ଅନୁଶୀଳ ଏକାକୀ ଲଭିବେଶ୍ୱର ଶୁଦ୍ଧରୂପରେ ସୃଷ୍ଟିଙ୍କ ଜୀବନ ସ୍ୱପର୍ବରେ ଭବନା-ମଗ୍ନ ଥିଲେ ।

କବିତା ରଚନାର ସମ୍ରାଟ ସୃଷ୍ଟି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦେଶର ବଣୀ ମଉଗାନ୍‌ଙ୍କ ଦେଖା ପାଇଥିଲେ ଏକ ଅପୂର୍ବ ବେଳାରେ ।

ଉଭୟେ ଥିଲେ ଆପ୍ତର୍ଣ୍ଣର ମୁକ୍ତି ସନ୍ତ୍ରାମର ସହଯୋଗୀ । ସୃଷ୍ଟିଙ୍କ କଲମ ଓ ମଉଗାନ୍‌ଙ୍କ ରୂପ ତଥା କାର୍ଯ୍ୟ ମୁକ୍ତି ସନ୍ତ୍ରାମକୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଯୋଗାଇ ଚାଲିଥିଲା ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ।

ଜନ୍ମବୁଲ୍‌ର କଠିନ ପଦକଳେ ଫର୍‌ଷ୍ଟ୍‌ କରୁଥିଲା ଏକ କୋମଳ ଭାବନାସମ୍ପନ୍ନ ଜାତି । ପୃଥିବୀ ସାହିତ୍ୟକୁ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଲେଖକ ଯୋଗାଇଥିବା ଆପ୍ତର୍ଣ୍ଣ ତାର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିମୟ ସହିତ ବ୍ୟବେଧ କରୁଥିଲା ସାମ୍ରାଜ୍ୟରେ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ନ ଦେଖିଥିବା ମଦନର ଇଂଲଣ୍ଡ୍‌ର । ଆପ୍ତର୍ଣ୍ଣର ଲଳିତମାନ ମହାମାନବ ପର୍ଯ୍ୟାୟକୁ ଉନ୍ନୀତ କରିଦେଇଥିଲା ବହୁ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ । ସେମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ସୃଷ୍ଟି ଲେଖିଥିଲେ—

Being certain that they and I
But lived where motley is worm.

All changed, changed utterly :
A terrible beauty is born.

ମୁଁ ଓ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଥିଲୁ ସାଧାରଣ ଯୁବକ
ଆଜି ସବୁ ବଦଳିଯାଇଛି, ବଦଳିଯାଇଛି ଅଦ୍ଭୁତ ଭାବରେ
ଜନ୍ମ ନେଇଛି ଏକ ଭୟଙ୍କର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ।

ମର୍ଡରର ପ୍ଲଟ୍‌ସ୍ ଫ୍ରେମିଙ୍ଗ । କବି ଦୁଃଖ କରିଥିଲେ ଯେ
ଏଭଳି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଜଳିବାକୁ ଆଉ ଟିଏ ଭଲ ସମ୍ଭବିତା ନାହିଁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ
ପ୍ରେମୀ ଜଗତ ନାହିଁ ।

ପ୍ଲଟ୍‌ସ୍ କବିତା ଆମର ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରୁଛି ମର୍ଡର ।
ଗାଲ୍‌ସ୍ ଏଥିପାଇଁ ଦେଖିବା ଭଲ ରାଜ୍ୟକୁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟବଦ୍ଧ ମର୍ଡରର
ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ସହଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ପ୍ଲଟ୍‌ସ୍ ଲେଖକ ।
ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରୁଛି କବିର ପ୍ରତିଭା କରେ ଉତ୍କଳ ଗାମୀ । ଜୀବନର
ଅପରାଧରେ ଏ ଚେଷ୍ଟା ସ୍ୱୀକାର କରି ପ୍ଲଟ୍‌ସ୍ ଲେଖକ ମର୍ଡରର ଯଦି
ତାଙ୍କ ଆମର ପ୍ରୀତିର କବିତାରେ; ସେ ହୁଏତ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୁଡ଼ିଆ
ହୋଇପାରିଥାନ୍ତେ; କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଭିତରର କବି ଆତ୍ମାର ଶ୍ୱାସରୋଧ
ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା ।

ଅରୁଣର ଚନ୍ଦ୍ରା କରୁଥିଲା ଘଟଣାବଳି ଯେଉଁଭଳି ଦୃଶ୍ୟମାନୀ
ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍‌ର ବେଗ ଆହରଣ କରୁଛି, ସେଥିରେ ସେ ଶୀଘ୍ର ଜୟକୁ
ନିଜର ଧର୍ମପତ୍ନୀର ଆସନ ଦେବାକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ହେବ । ତା ନଦେଲେ
ଜୟା ଭଳି ଏକ ଚମତ୍କାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ତ୍ୱକୁ ଆତ୍ମାର ଭଲ କାର୍ଯ୍ୟରେ
ମିଳାଇଦେବାକୁ ଦୃଷ୍ଟି ମନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାଧୀନମାନେ ପ୍ରଚୁର ସମୟ ପାଇଯିବେ ।

ପରବାର ଚରଫୁରୁ ବଣେଷ ବାଧା ଆଶା କରୁଥିଲା ଅରୁଣର,
କାରଣ ସମସ୍ତମଣି ଜନମ ତାର ବାଲ୍ୟ ବୟସରେ ହିଁ ବଦାୟ ନେଇଥିଲେ
ଏବଂ ବାଦ୍‌ବ୍ୟ ଭାବରେ ଅବନତି ପିତା ହିତାହିତ ଜନ ହସର
ପାରିଥିଲେ । ଅରୁଣର ସମସ୍ତ ଅନୁରୋଧ ଉପେକ୍ଷା କରି ସେ ପକ୍ଷୀରେ
ହିଁ ଶେଷକର୍ମ କଟାଇବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ । ସଫଳତା ପ୍ରାପ୍ତ

ନଥିଲେ ବି ପିତାଙ୍କ ଅବେଶ୍ୟକତା ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ଚିତ୍ତବଳ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଅନୁଶୀଳନ ଅନୁଭବ କରୁନଥିଲେ । ଅନୁଶୀଳନ ଏମୋସି ଭାଗିନୀ ଦୁଃସ୍ଥାପନରେ ବିବାହ ହୋଇପାରିବା ପରେ କେବଳ ଉତ୍ତର ବ୍ୟାଞ୍ଜିତ ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ଚୁଡ଼କୁ ଅସିବା ତାର ଚିନ୍ତାମୟ ଖବରରେ ସମ୍ଭବ ହେଉ ନଥିଲା ।

ବିବାହ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିଶ୍ଚିତ ନିଶ୍ଚିତ ନେଇଥିବା ଅନୁଶୀଳନ ଫରା-ବେଳେ ଜୟାର ଚୁଡ଼କୁ ନିଶ୍ଚିତ ମନରେ ପାଖାନ୍ତି ଥିଲା । ଅପବାଦର ସହସ୍ର ପ୍ରକାର ଦଂଶନକୁ ଭୁଲେ ମନେ ସେ ଏକ ନୂତନ ଖବର ଦେହାଳୀ ଅବେଶମ କରିବାକୁ ଉନ୍ମୁତ ହୋଇଲେ ତାର ମନ ଓ ପ୍ରାଣ ଏକ ଅନିବାରଣୀୟ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ । ଜଣେ ବିଜୟୀ ଆବିଷ୍କାରକ ଭଳି ଏକ ନୂତନ ବ୍ୟାପାର ପଡ଼ିବ ହେବା ଆଶାରେ ଅନୁଶୀଳନର ସତ୍ୟତା ପ୍ରତି ଆତ୍ମର ଦୃଢ଼ତା ହୋଇଉଠିଥିଲା । ଅନ୍ୟମନସ୍କତା ପଳରେ କେତେକ ଛାତ୍ରଙ୍କର ବିଦ୍ରୋହର ଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ପର୍କରେ ସମ୍ବେଦନତା ତା ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥିଲା ।

ଅପେକ୍ଷାରତ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା ଭଳି ଜୟାର ଭବ୍ୟ ସ୍ୱରତ ତାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରୁଥିଲା । ରାମ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଜାନକୀଙ୍କ ଭଳି ପ୍ରାଣୀ ମନ୍ତ୍ରମାରେ ଆକୃତ ଜୟାର ଜନନୀ ପ୍ରାଣୀ ତଳେକେ ଅନୁଶୀଳନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅନ୍ତରାଳ ହୋଇପାରେ ।

ପ୍ରସ୍ତେ ଶୁଦ୍ଧାଙ୍ଗନ, ରୋମୟ ଲେପିତ କାରୁକାରୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଳଙ୍କାର; ଚରୁଲତା ବେଷ୍ଟିତ ଚୁଡ଼ପଟ; ସବୁ କିଛି ଅନୁଶୀଳନକୁ ଲୋଭମୟ ମନେ ହେଉଥିଲା । ତାର ସୁଦୃଢ଼ ପଲ୍ଲୀକୁଟୀରର ନୃତ୍ୟ ଉଦ୍ରେକ ହୋଇ ଏକ ସ୍ୱିଗ୍ନ ଉଦ୍ରେକନା ଓ ଅବେଶ ତାର ଶେରର କୋଣ ଅନୁକୋଣରେ ବ୍ୟାପୀ ଯାଇଥିଲା ।

ଜୟାର ପଠନ ଚୁଡ଼ଟି ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର । ରୁଚନୁର୍ଥ ପରି-ପାଟିରେ ସଜ୍ଜିତ ଧୂସର ଚୁଡ଼ତ ବିବେଚନାୟକାର ଆମନ୍ତ୍ରଣର ଉପରେ ଅନୁଶୀଳନ ସାଗର କରିଥିଲେ ।

‘ତମେ ମୋତେ ତେଲୁଗୁ ଶିଖାଇବ ଜୟା ?’ ପ୍ରଶ୍ନାତ୍ମକ ଇଙ୍ଗିତର ବାକ୍ୟଟି ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଥିଲେ ଅରୁଣାଭ ।

‘ଆଗଣ କେଲୁଗୁ ନ ଶିଖାଇଲେ ଭାବନାକର କବିତା ଆନନ୍ଦନା କରିବା ପାଇଁ ସାଥୀ ମୁଁ ପାଇବି କେଉଁଠି ?’ ଏକ ମିଠାହସ ସହ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ ଜୟା ।

ଅରୁଣାଭ ଅଭିଭୂତ ଥିଲା । ଭାଷାର ନିହନିତା ମଲ୍ଲେ ଏହି ସୁ-ପ୍ରସ୍ତୁତ ପରିବାରଟିର ମର୍ଯ୍ୟାଦାପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପ ତା ଦୃଶ୍ୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ମନୋହର ଉଦ୍ଭବିତ ଥିଲା ।

‘ଆଗଣ ମୋତେ ସ୍ବେଚ୍ଛା, କଲିସୁଟ୍, ଆଡେଲ୍‌ଜ୍ କବିତା ଶୁଣାଇବେ, ଆଉ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଶେଷପ୍ତ ଶର୍ମା ଓ ଜ୍ଞାନାମ୍ବିକା ଗୋଷ୍ଠୀର କବିତା ଶୁଣାଇବି ।’

‘ଆଉ ରାଜକବି, ରାମାଚାର୍ଯ୍ୟ ରଥ ଓ ସୀତାକାନ୍ତକ କବିତା ?’

‘ସେମାନଙ୍କ କବିତା ସହ ମାନସିଂ ଓ ଗଡ଼ନାୟକଙ୍କ କବିତା ମଧ୍ୟ ଆପଣ ମୋତେ ଶୁଣାଇବେ ।’

‘ତମର ରୂପରେ କିଛିଟା ସେମାଣ୍ଡିକ୍ ଲାଜୁକ୍ତା ରହିବ ।’

ଉତ୍ତରରେ ଜୟା ଆବୃତ୍ତି କରିଥିଲା ରଘୁନାଥଙ୍କ କବିତାରୁ ପଦେ—

‘ଓଁ ସେ କଲେ ଆମି ସେମାଣ୍ଡିକ୍,
ସେ ତଥା ମାନସେ ଲଇ ।’

‘ତମେ କିପ୍ରମାତ୍ କରଦେଲ ଜୟା । ରଘୁନାଥ ରଚନାସହ ତମର ପରିଚୟ ମୋତେ ଦିଅୁଛ କରବି ।’

ସୃଷ୍ଟିର ବିଭୂତି ପଟଟାଟିଏ ଅରୁଣାଭର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲା । ପ୍ରସ୍ତବଗାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବକୁ ନିର୍ମଳ ପଟଟା ମଧ୍ୟ ଘୋଡ଼ାଇବାରେ ଅବମର୍ଥ ଥିଲା । ଗାରୀ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ସ୍ବଳ୍ପ ପରିଧାନ ବିଶିଷ୍ଟ

ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକର ସମୁଦାୟ ଚେତେବରେ ଯେଉଁ ସାରାଂଶ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଥିଲା;
ତାହା ଅନ୍ତଶାଂସର ଜ୍ଞାନ ପରିସର ମଧ୍ୟକୁ ବୁଲି ଆସିଥିଲା ।

‘ବାପା ଥିଲେ ଜଣେ ଯୋଗଜନ୍ମା’ ହାତ ଦୁଇଟି ଯୋଡ଼ି ଜୟା
ଆବେଗପୂର୍ଣ୍ଣ କଣ୍ଠରେ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଦେଇଥିଲା ।

‘ଯୋଗଜନ୍ମା ହୋଇନଥିଲେ ଏଭଳି କନ୍ୟାରତ୍ନକୁ ପୃଥକପୃଥକ
ଅଣିବାର ଯୌତୁକ୍ୟ ତାଙ୍କର ହୋଇଥାନ୍ତା କେମିତି ?’ ଅନ୍ତଶାଂସ
ପରିହାସ କରିଥିଲା ।

‘ବ୍ରୁଟିଶ ଶାସନକୁ ସେ ବିରୋଧ କଲେ ସିନା, ବ୍ରୁଟିଶ ଶାସନ
ବିତାୟ ନେବାର ଦୃଶ୍ୟ ସେ ଦେଖିପାରିଲେନି ।’

‘ପୂର୍ବରୁ ସେ ବିତାୟ ନେଇ ନଥିଲେ ବର୍ତ୍ତମାନର କଳଙ୍କିତ
ଶାସନ ତାଙ୍କର ବିତାୟକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବାର ସୁଦୂର ବ୍ୟବସ୍ଥା
କରିଦେଇଥାନ୍ତା ।’

‘ସେମାନେ ସବୁ କେତେ ଶୀଘ୍ର ବଦଳି ଗଲେ । ଗାନ୍ଧୀୟୁଗରେ
ଜ୍ଞାନ ଓ ସେବା ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ...’

‘ସ୍ବେଚ୍ଛା ଓ ସ୍ୱାର୍ଥପରତା ସେଇମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଧ୍ୟେୟ ହୋଇ-
ପଡ଼ିଛି ।’ ଦୁଇଟି ଫ୍ଲେଟ୍ ଧରି ଭରଭରକୁ ପଶିଆସିଲେ ଜୟାର ମା ।

ଗୋଟିଏ ଫ୍ଲେଟ୍‌ରେ ଥିଲା ଦୋଷା ଓ ଆଉ ଫ୍ଲେଟ୍‌ରେ ଥିଲା
ତରକାସ । ଜୟା ଦଉଡ଼ିଯାଇ ଗୋଟିଏ ଗ୍ଲାସ୍ ଜଳ, ଗୋଟିଏ ଫ୍ଲେଟ୍‌ରେ
ମିଠା ଓ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଫ୍ଲେଟ୍‌ରେ ଚଟଣି ଧରି ରୁମ୍ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ
କଲା ।

‘ଏ ତ ଭଜନୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା !’ ଅନ୍ତଶାଂସ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଦେଲା ।

‘ଏ ହେଉଛି ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର ଖାଦ୍ୟ ।’

‘ମହାମାନ୍ୟ ଅତିଥିଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଆମର
ସାଧ୍ୟର କାହାରେ,’ ଜୟା ହସି ହସି ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

‘ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହାମାନ୍ୟ ପ୍ରଭୁକୁ କେବେ କାହିଁକି ପ୍ରମୋଦନ୍ କଥାବଲ୍, ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତକର ଗୋଚର ବାହାରେ ।’

‘ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଦେବୋ ଭବ’, ଏ ଉପନିଷଦ ବାକ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୁଣିଥିବେ ।’

ଯୁକ୍ତରେ ଜୟାକୁ ପଦେ ପରିବା ସହଜ ନଥିଲା । ଅରୁଣାଭ ଆନନ୍ଦରେ ପୁରୁଷପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସୁସ୍ୱଦୁସ୍ୱଳ୍ପ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ରଜାଧୀଶକରଣ କରି ହାତ ଧୋଇବାକୁ ଉଠିଗଲା । ଅରୁଣାଭେ ବହୁ ପୁଲକିତର ସୁରଭି ଓ ରୂପ ଅରୁଣାଭର ପ୍ରାଣେନ୍ଦ୍ରିୟ ଓ ଦର୍ଶନେନ୍ଦ୍ରିୟକୁ ତୃପ୍ତି ଉପହାର ଦେଲେ । ଜୟା ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବା ଧରରେ ମଲ୍ଲୀପୁଲ ଛୁଣାଇ ଅରୁଣାଭ ହାତରେ ଦେଲା । ଅରୁଣାଭ ପୁଲର ସୁବାସରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ପଚାରିଲା ‘ଏ କ’ଣ ଏକ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଧରଣର ମଲ୍ଲୀ ?’

‘ଏହାର ନାମ କପୂର ମଲ୍ଲୀ । ଏ ପୁଲର ସୁବାସ ତନ୍ମୟ ଯାଏ ଭାବେ ।’

ଚୁକ୍ତ ପୁଷ୍ପୋଦ୍ୟାନଟି ଅରୁଣାଭକୁ ଅବର୍ଣ୍ଣିତ ଆନନ୍ଦ ଦେଲା । ଅରୁଣାଭ ଥିଲା ଚରଣେ କୁସୁମପ୍ରେମୀ ।

ପଠନଗୃହରେ ଜୟାର ସମ୍ମୁଖରେ ବସିଲାବେଳେ ଅରୁଣାଭ ମନରେ ଭାବନା ଜାତହେଲା ଯେ ସେ ବିଚାଡ଼ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇ ଜୟାକୁ ଅନୁଗୃହୀତ କରୁଛି, ବରଂ ପ୍ରକୃତଶାଳିନୀ ସ୍ତ୍ରୀଟି ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କଲେ ସେ ଉପକୃତ ହେବ । ତେମିତି କେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସେ ତାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଜୟା ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବ ଏହା ଭାବ ସେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ଥିଲା । ଜୟା ହିଁ ତାର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଦିଗରେ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲା ।

‘କାଳ୍ପବାଡ଼ର ଲେଖା ବିଷୟ ନେଇ ଆପଣ ଭାରି ଚିନ୍ତିତ ନା ?’ ଜୟା ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲା ।

‘ମୋର ସମସ୍ତ ଚିନ୍ତା କେବଳ ତମକୁ ନେଇ । ଏ ସମାଜରେ ଆଇନ୍ ସବୁ ପ୍ରଭୁଷ ଗଢ଼ା । ତେଣୁ ଏଭଳି କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସ୍ତ୍ରୀର

ଯେକି ଷକ ହୁଏ, ପୁରୁଷର ତା ତୁଳନାରେ ଷକର ପରିମାଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାମାନ୍ୟ ।’

‘ଏ ଲେଖାଦ୍ୱାରା ମୋର କୌଣସି ଷକ ହୋଇଛି ବୋଲି ମୁଁ ମନେ କରୁନାହିଁ ।’

‘ଜୟା !’ ବଞ୍ଚିତ ଅରୁଣାଭ ପାଟିରୁ ହଠାତ୍ ବାହାରିଗଲା ।

‘ଭଲ ପାଇବାର ଗୋପନ ମନକୁ ନେଇ କେହି ଯଦି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଏ, ତା ହେଲେ ଅପରାଧୀ ନାହିଁ, ନୃତ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀର । କିନ୍ତୁ ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଅତିରିକ୍ତ ଚିନ୍ତା କିଛି କରୁନାହିଁ ?’

‘ତମର ଆଜିର ଏ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଆଜି କିଛି ପ୍ରାଚୀର ଲେଖାକୁ ସମୟ ଗର୍ଭରେ ସ୍ଥାପିତ କରି ସ ରବିଶି ।’

‘ସେ ଆଶଙ୍କା ବହୁତଦୂର ମୋ ମନରେ ଆସନ ଜମାଇ ପାରିବ ।’

‘ତମ ମୋ ପକ୍ଷରେ ଅବ୍ୟାଧିକାରୀ ଜୟା । ଜାଣିଶୁଣି ଏତ ବଦନାୟିକା କରାକୁ ନମେ ପୁରୋଗ ଦେଇ କାହିଁକି ?’

ଜୟା ନାହିଁକି ଥିଲା । ଅରୁଣାଭ ଆବେଗପୂର୍ଣ୍ଣ କଣ୍ଠରେ ଜୟାର ହାତଧରି କହିଲା, ‘କୁହଜୟା, ମୁଁ ଯଦି ତୁମକୁ ଜାଣିବି ଆସନ ପାରେ, ତମ ତ’ଣ ମୋର ଅନୁରୋଧକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ମୋତେ ଭାଗ୍ୟବାନ କରିବନି ?’ ଦୁଇବାହୁରେ ଅରୁଣାଭକୁ ଆଲୋଚିତ ଓ ସେମାସ୍ତବ କରି ଜୟା ଅଶ୍ରୁ କଣ୍ଠରେ କହିଥିଲା, ‘ଏ ଅନୁରୋଧ ମୋର ଜୀବନକୁ ସାର୍ବଜନୀନ ଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ମୋର ପ୍ରେମର ସ୍ଥାୟିତ୍ୱକୁ ଶୂଣ୍ୟ କଲେଲି କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ମୁଁ ନେଇ ପାରୁନାହିଁ ।’

‘ପ୍ରେମର ଶୂଣ୍ୟତା କ’ଣ ମିଳନରେ ଆସେନା ?’

‘ମିଳନରେ ଆସେ ତମ କୃପା । ଏ ତମ ବିରୁପରେ ଆଜି ଆବେଦନରେ ସମ୍ଭାବନା ନଥିବାରୁ ତାପରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ଅବସେଦନ ଓ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆସେ ଅବସାଦ ।’

ଅରୁଣାଭ ଚକ୍ରଟି ଥିଲା । ଜୟାର କଥାକାର୍ତ୍ତାରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଶଂସା ଝଲିକ ଥିଲା, ତାକୁ ଅସ୍ତ୍ରୀକାର କରିବା ତାପସରେ ସମ୍ଭବ ନଥିଲା ।

‘ତମେ ମୋର ପ୍ରେମକୁ କ’ଣ ଅସ୍ତ୍ରୀକାରର କଣ୍ଠକ ମୁକୁଟ ପିନ୍ଧାଇବ ଜୟା ?’

‘କଣ୍ଠକମୁକୁଟ ପିନ୍ଧା ପ୍ରେମ ହିଁ ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ପୁଅ ଭଳି ଅମରଭର ଦାସୀ କରିପାରେ ।’

ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟର ଅଧ୍ୟାପକ ଅରୁଣାଭ ସେକ୍ସପିଅରଙ୍କର ସନ୍ଦେହରୁ ଆକୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ।

‘ମୁଁ ଯଦି ତମ ଶୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଚକତା ଲେଖି, ତେବେ ଆଗାମୀ ଯୁଗର ପାଠକମାନେ ତାକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତସ୍ବାସ୍ଥ ଭାବରେ; କିନ୍ତୁ ତମେ ଯଦି ସନ୍ତାନବଂଶ ହୁଅ, ତେବେ ତମ ରୂପଲଭ କରିଥିବା ସନ୍ତାନକୁ ଦେଖି କେହି ମୋ କଥାକୁ ଅବଶ୍ୟାସ କରିବେ ନାହିଁ ।’

ଜୟା ଧୀର ଭାବରେ କହିଲା —

‘ପ୍ରେମ ଏକ ପ୍ରକାହ, ଏକ ପରିଶିଷ୍ଟ ନୁହେଁ ।’

‘ମିଳନର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ କଣ ପ୍ରେମକୁ ମହିମାନ୍ବିତ କରେନା ?’

‘ଭାରତର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରେମିକା ରାଧା ଓ କୃଷ୍ଣ । ଉଭୟଙ୍କ ଜୀବନରେ ପ୍ରେମ ଶାଶ୍ଵତ, କାରଣ ରାଧା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଗୃହଣୀ କନ୍ୟା ନନ୍ଦନନଙ୍କ ସନ୍ତାନର ଜନନୀ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ମୋର ଆଦର୍ଶ ରୁକ୍ମିଣୀ ନୁହନ୍ତି, ମୋର ଆଦର୍ଶ କୃଷ୍ଣଭାବୁ ତମୟା ରାଇ ଦିନୋଦୟ ।’

ଅରୁଣାଭ ଚକ୍ରରେ ଅଶ୍ରୁ ଦେଖାଦେଇଥିଲା । ଅଳ୍ପ ଆଦରରେ ଅରୁଣାଭର ଅଶ୍ରୁକୁ ଚନ୍ଦନ କରି ଜୟା କହିଥିଲା, ‘ବୟସ ଓ ସଂସାର ଜଞ୍ଜାଳର ଝଞ୍ଜାରେ ଆମ ପ୍ରେମର ପୁଷ୍ଟି ଝାଉଁଳିଯାଉ; ମୁଁ ଏହା ଗୃହେଁନା । ଆପଣ ଭର ସଂସାର କରନ୍ତୁ । ମୁଁ ପ୍ରେମର ଘାଗାଳୀ ଜାଳି ସାରା ଜୀବନ କଟାଇ ଦେବି ।’

‘ମୁଁ ଯଦି ଘରଣୀର ସମ୍ମାନ କାହାକୁ ଦିଏ, ତେବେ ତାହା କେବଳ
ପାଲକ ଭମେ । ତମେ ଯଦି ବକାହକୁ ଅସ୍ତ୍ରୀକାର କରୁଚ, ପାଗଳାବନ
ତମର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା ଛଡ଼ା ମୋ ସମ୍ମୁଖରେ ପଥ ନାହିଁ ।’

‘ପରାନ୍ତରୀନଶୀଳ ଦୁନିଆରେ ସବୁ କିଛି ବଦଳିଯାଏ ।’

‘ଏକଥା କେବଳ ମୋ ପ୍ରତି ନୁହେଁ, ତମ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତ୍ୟ ।’

ସେ ସନ୍ଧ୍ୟାଟି ଅରୁଣାର ଜୀବନର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସନ୍ଧ୍ୟା ଥିଲା । ତା
ହୃଦୟର ପ୍ରେମର ଫୁଲ ସେଦିନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ହୋଇ ସାରିଥିଲା ।
ଫେରିବେଳେ ସେ ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରୁଥିଲା—

‘ତୋମାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦେଖେଇ ଆମି

ଆମାର ସବନାଗ ।’

ସପ୍ତରତ୍ନର ପ୍ରଧାନମାର୍ଗରେ ଧୂଳି ଧୂସରିତ ଶ୍ରମିକର ପଟ୍ଟ ଆଉ ।
 କୁଟିରି ଘୋଗାନ୍ ଆକାଶ ଚିରି, 'ଆମର ଦାବୀ ଫୁଲେ ହଜି ।'
 ଗୁଲିଚନ୍ଦ୍ର ବୁଦ୍ଧ, ବୃଦ୍ଧା, ଚରୁଣୀ, ଚରୁଣୀ ।

ଷୋହଳ, ସତର କଲେମିଟର ପାଦରେ ଗୁଲିଗୁଲି ଆସିଚନ୍ଦ୍ର
 ସେମାନେ ।

ଦେହ ଦମ୍ଭାକ୍ତି । ମୁମେନ୍ତ୍ରକରେ ଜ୍ଞାନର ପୁଷ୍ପ ଗୁଣର ।

ସେମାନେ ଗୁଲିଚନ୍ଦ୍ର ସପ୍ତରତ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ଶୁଣୁକୁ ।

ସବଂସଦା ସପ୍ତରତ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ଶୁଣୁ ।

ତାର ଜଦାର ବୁଦ୍ଧ ନିପରେ ଉନ୍ନତ ଓ ଉନ୍ନତ ନେତାମାନେ
 ନାଚି ଆସିଚନ୍ଦ୍ର ଫୁଲ ଯୁଗ ଧର ।

ଶୋଷଣର ଅସଂଖ୍ୟ ଜୀବାଣୁ ସେମାନେ ବଞ୍ଚି ଦେହେନ୍ଦ୍ର
 ସପ୍ତରତ୍ନର ପବନରେ ।

ଧନ, ଜନ, ଗୋପଲକ୍ଷ୍ମୀର ଆଲିଙ୍ଗନ ଭିତରେ ସେମାନେ
 ଦେହେନ୍ଦ୍ର ଆହୁର ଉପରକୁ ଚଢ଼ିଯିବାକୁ ସ୍ବପ୍ନ । ମଣିଷର ଦୁଃଖ ଓ ଲୁହକୁ
 ନେଇ ସେମାନେ କରଚନ୍ଦ୍ର ବ୍ୟବସାୟ ।

ସେମାନଙ୍କ ଦୋକାନ ଆଗରେ ଥିବା ସାଇନ୍‌ବୋର୍ଡ୍ ସେମାନେ
 ବହୁଥର ବଦଳାଇ ଦେଇଚନ୍ଦ୍ର ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ।

ସେମାନେ କଂଗ୍ରେସ, ଜନତା, ଲେକତଳ, ଭାଷାୟ ଜନତା ।

ଆଶାୟୀ ଶ୍ରମିକର ବଡ଼ ବଡ଼ ପେଟୁଆ ଆଖିରେ ଆଲୋକର
 ପ୍ରଥମ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳରେଖା ଝଲିଯି ଉଠିଲା । ତାର ସେଇ ବେଶ୍ୟାସ ଢଳ ଢଳ

ନନ୍ଦୁଡ଼ିକୁ ସେ କେନ୍ଦ୍ର କଲ ଡାଘାନ୍ ଉପର ଶରଠାଣିରେ ଉପବେଶେ
କରିଥିବା ସବୁଦିନର ସେନାମାନଙ୍କ ଉପରେ । ସେମାନେ ଶେଷକୁ
ତୋଳି ଶ୍ରମିକକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଉଥିଲେ ଧର୍ମାନ୍ତକୁ ଆହୁରି ଉତ୍ତର କରିବା-
ନାହିଁ । ସେମାନେ ଡକ୍ଟରଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ପରିସ୍ଥିତିରେ କେବଳ ଶ୍ରମିକକୁ
ଉତ୍ତର କରିବା ଛଡ଼ା ସେମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ନାହିଁ ।
ଉପାଧୀ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସାମ୍ମୁଖରେ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟୋ, ବ୍ୟୋଷ, ଲେଖ୍ୟ,
ସେବ ଯାକ ବସ୍ତୁବସ୍ତୁ ବସ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଧରି ହଳିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଉତ୍ତରନାରେ
ଆବେଗରେ ।

ତାପରେ ସେମାନେ ଦୁଇଟିଲେ ଏହି ଦୁଇଶ୍ରମିକ ପରିବାରର
ଜୀବନ ମରଣ ସମସ୍ତା ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ନିର୍ଭର
କରୁଛି । ଅନୁଶୀଳନ ମନରେ ବହୁଷ୍ଟା ଓ ବସ୍ତୁ ଦିଶିଯାଇଥିଲା ।

ମାତ୍ର ପାଟରେ ଠିଆହେଲେବେଳେ ଅନୁଶୀଳ ଆଖିରେ ଜଳୁଥିଲା
ନୟା ।

‘ତଥା କହ ଲେଖକୁ ଲୁଲୁକାରେ ଯେଉଁମାନେ ଓଡ଼ିଆ,
ସେମାନଙ୍କ ପଦକ୍ଷରରେ ଆଜି ଭାରତ ଦେଶ ଟଳମଳ ।

ଶ୍ରମିକ-ଶ୍ରମୀ ସମକ୍ଷରେ ମୋଗାନ୍ ଦେଖିବା ଏଇ ଶକ୍ତିଶାଳୀ-
ମାନଙ୍କର କଥାରେ ଯଦି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଦଶ ସତ୍ୟତା ଆହୁରି, ତେବେ
ଭାରତର ସମସ୍ତ କ୍ୟାପିଟାଲିଷ୍ଟ ବଙ୍ଗୋପସାଗର କ୍ରମା ଆରବ ସାଗରରେ
ଏତେବେଳକୁ ବୁଡ଼ି ସାରିନେଣି ।

ଏମାନେ ଦିନବେଳେ ଶ୍ରମିକନେତା ସାଜି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଖରାବର
କରିବାକୁ ଡାକର ଦିଅନ୍ତି, ରାତିର ଅନ୍ଧାରରେ ଦାମିକା ପାଳଶାଳାରେ
ଶିଳ୍ପପତିର ଅର୍ଥ ଏମାନଙ୍କ ଗର୍ଭର ପକେଟ୍‌କୁ ଲମ୍ବୁଆଁ ମାରିଲା ପରେ
ଏମାନେ ନାମ ଲେଖାନ୍ତି ଶିଳ୍ପ ମନାଙ୍କର ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ।

ଫଳରେ ଶ୍ରମିକକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଆଯାଇ ଆନ୍ଦୋଳନ ସଞ୍ଚାର
ପରିସମାପ୍ତ ହେବ ।

ଥେରୁବାଲି କାରଖାନାର ଅତ୍ୟାଚାର ବହୁତରେ ଦୁଇମାସରୁ
ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଆନ୍ଦୋଳନ ତଳାର ଆସିଲେଣି ଶ୍ରମିକ ଗୋଷ୍ଠୀ । ଶିଳ୍ପପତିର

ଦେବତା ପରମାତ୍ମାର ଦୀର୍ଘ ହାତ ଆଜି ଲମ୍ବି ଆସିଲଣି । ସେମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷର ଶୁଦ୍ଧ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟାପକ ଲାଗି ।

ନେତୃତ୍ବେଶ୍ୟ କୋଳାହଳ କରୁଥିବା ନେତାମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି, ସେମାନେ ଥେରୁବାଳିବେ କାନ୍ଦି ଦେହଧରିବା ଶକ୍ତି ଚଳୁଥିବା ଶାସ୍ତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥର ପାଇଁ ଶ୍ରମିତମାନଙ୍କ ସହ ଲାଗିତୁ କାନ୍ଦି ମିଳାନ୍ତୁ ।

ମୋ ଗାନ୍ଧି କିମ୍ବା ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ, ବର୍ତ୍ତମାନ କାର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିବାରେ ଲୋକ ଆସିବେ । କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ପରସ୍ପର ଉପାହାସମାନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦୋଷକୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରି ନିଆଁକୁ ଚୋରାଦେବର ପ୍ରୟାସକୁ ଆମେ ନେବା ବିରୋଧ କରୁଛୁ ।

ଅରୁଣାକର ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ ଥିଲେ । ଶ୍ରମିତମାନଙ୍କୁ ନିଷ୍ଠୁର ଦେବର ପ୍ରକାଶିତ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ବୟୋବ୍ରତରେ । ବାସନା ଦଳର ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମର୍ଥନ ଶିଳ୍ପପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲା ଅନୁରୋଧପୁ ।

ଥେରୁବାଳି ଶ୍ରମିତର ଦାଶ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ଥିଲା । କଟକ ଆଦିବାସୀ ଶ୍ରମିତର ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମିତ ଦରଶନ କରୁଥିଲେ ଶ୍ରମିତ ପୁରୁଷେନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକର ଦେହଧରି ଉଦ୍ଧୃତ କରିଥିଲା । ତାର ଅବ୍ୟାଧିତ ଶରଣରେ ଥୋଇଥିଲା ପୁରୁଷେନ୍ଦ୍ର କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସମ୍ବେଦନାନ୍ତର ଆବେଶ ।

ରାଜନୀତିଜ୍ଞମାନଙ୍କ ଧୋକା ସତ୍ତ୍ବେ ଶ୍ରମିତ ସଫଳ ଥିଲା ଅନୁରୋଧପୁ । ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀନା, ସରକାରୀ କଳ ଓ ଶୋଲିପୁର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦଳମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ମାଧ୍ୟମ ଥେରୁବାଳି ଦଣ୍ଡାୟମାନ ଥିଲା ଆନ୍ଦୋଳନର ରକ୍ତାକ୍ତ ମାଧ୍ୟମରେ ।

ଅରୁଣାକର ପ୍ରମୁଦ ଥିଲା । ମାଧ୍ୟମରେ ମାଧ୍ୟମ କାରଖାନା ଅବଳ ଉଦ୍ଧୃତ କି ଶିଳ୍ପପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅନୁମିତ ମଳୟ ସମ୍ପର୍କରେ । ତାର ସିଂହାସନ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କ୍ୟାମିଲିୟନ୍ ରାଜନୀତିଜ୍ଞମାନଙ୍କର କ୍ୟୁ ଦଳକୁ ଦଳ ବଞ୍ଚିତ ଓ ଦୀର୍ଘତର ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା ।

ଆନ୍ଦୋଳନର ଦିଗ୍ବଳୟରେ ହତାଶାର ମେଘପୁଞ୍ଜ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀକୁ ଲାଗିଲା । ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ଧୂମ୍ର କୁଣ୍ଡଳୀ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀପରାଜିତ ଏବଂ ପରିଶ୍ରମରେ

ଜଗ ହୋଇଉଠିଥିବା ବେଳେ ଶ୍ରମିକ ପକ୍ଷରେ ହିଁସ ଓ ରକ୍ତମୁଖା
ପୋଲିସ୍ ଇମ୍ପାଟା ଗୋଇଁର ପେଶଣ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଉଠିଲା ।

ପରଜନ୍ମର କାଳମାମୟ ମୁଦ୍ରାକ ପ୍ରସ୍ତୁତକରେ ଲେଖି ହୋଇଗଲା
ଆନ୍ଦୋଳନର ଶୁଭ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରଶିଖରେ । ତା ପରେ ପରେ ଥେରୁବାଳରେ
ଅଭିମତ ହେଲା ଏକ ଅଭାବମୟ ଦୃଶ୍ୟ । ଶିଳ୍ପପତିର ଶିକାର
ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରଥମଧାଡ଼ିର ହନୁରାତ୍ୟ ବଂଶାଧିକ ଶ୍ରମିକ ପରିବାର
ଯେତେବେଳେ ଅଭାବର ଦାହରେ ସନ୍ତପ୍ତ ହୋଇ ଲୁହରେ ଧରିଣୀକୁ
ଅଦ୍ଭୁତ କରୁଥିଲେ, ମଧୁଗ୍ରନ୍ଥୀ ଆକର୍ଷିତ କେତେଜଣ ବଶିଷ୍ଠ ସାହୁକାରୀ
ପ୍ରଶଂସାର ତୁଣୀର ଉକ୍ତ ବଣ୍ଟ ଚାଲୁଥିଲେ ବଜ୍ରପୁରୀ ଶିଳ୍ପପତିଙ୍କ ପଦତଳେ ।

ଅରୁଣାଭ ପାଇଁ ସେ ଦିବସଗୁଡ଼ିକ ଆଣିଥିଲା ମୋହରୀର ବାଣୀ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପରସ୍ପରା ଲେହ ଯେଉଁ ମହାନ୍ ପ୍ରଣବର ଇଙ୍ଗିତ ବହନ କରୁଥିଲା
ଯେଉଁ ପବନ ପ୍ରଣବ ପୁଂଜ ପୂଜକ ଭାବତରେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇଯାଇ-
ଥିଲା ।

ଅରୁଣାଭର ମନରେ ଉଁକ ମାରିଲା ଓଷ୍ଠାଶ୍ରୁ କବିତାର
କେତୋଟି ପଂକ୍ତି ।

You know only a heap of broken images,
where the dead tree gives no shelter
And the cricket no relief.

ତମେ ଚିହ୍ନ କେବଳ ଭରୁ ପ୍ରତିମାର,
ଏକ ପୁତ୍ରକୁ ଯେଉଁଠି ମୃତ ବୃକ୍ଷ ଗୁପ୍ତା ଦେଇପାରେନା କିମ୍ବା
ପତଙ୍ଗଟିଏ ଆଶ୍ୱାସନାର ବାଣୀ ବହନ କରେନା ।

‘ଆପଣ ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପକ । ଆପଣ ରାଜନୀତି କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।’

‘ରାଜନୀତି ଆପଣ କାହାକୁ କହୁଛନ୍ତି ? ଗଣବଳେକଙ୍କର ଶୋଣେ ବହୁତରେ ପୁର ଉଠାଇବା କ’ଣ ରାଜନୀତି ?’

‘ଆପଣଙ୍କ ଉପରକୁ ଡିପଦ ମାଡ଼ି ଆସୁଛି ।’

‘ଆସୁ ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ବିଚଳିତ ନୁହେଁ ।’ ନିକଟ ରହି ଅଛୁଣାଇ ପୁଣି କହିଲେ, ‘ସରକାରୀ ଅଫିସ୍‌ରେ ଏକ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ କଲେଜର ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଆଚରଣ ସହିତା ଏକା ନୁହେଁ ।’

‘ଆପଣ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦମ୍ଭାକୁ ବିଶେଷ କରୁଛନ୍ତି ।’

‘ତେଜଶନି ଅଶ୍ରମ ସ୍କୁଲ୍‌ର ଏଗାର ଡକ୍ଟର ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ପା’ର ପ୍ରମୋସର ରାସୁଗଡ଼ ଛାତ୍ରୀକୁ ରକୀନ୍ ଓ ପୁଷ୍ଟିତ କରେ, ଆପଣ ସେହି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କଥା କହୁଛନ୍ତି କି ?’

କଲେଜ ଗର୍ଭସ୍ଥଂବତ୍‌ର ସରପଞ୍ଚ ଏସ୍. ଡ଼. ଓ କହିଉଠିଲେ, ‘ଦେଶରେ ଦୁର୍ଗତି ରହିଛି ଓ ରହିବ । ଆପଣ ଅଥବା ପଥରକାନ୍ଥ ଉପରେ ମୁଣ୍ଡ ପିଟୁଛନ୍ତି ।’

‘ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆଲୋକ ଓ ତାପ ବିକିରଣ କଲପରି ଶ୍ରୀ ଦମ୍ଭା ଓ ତାଙ୍କ ସହକର୍ମୀମାନେ ଦୁର୍ଗତି ଓ ଶୋଷଣ ବିଷୟ ବୁଲିଛନ୍ତି ସମାଜର ପ୍ରତି ପ୍ରସ୍ତରେ । ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା କାବଦରେ ଯାହା ଟଙ୍କା ଆସୁଛି ଆଦିବାସୀ ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ, ଶ୍ରୀ ଦମ୍ଭା ଓ ତାଙ୍କର ଲୋକେ ସେଥିରୁ ସିଂହଭାଗ ଅପୁଲ୍ କରି ନେଉଛନ୍ତି ।’

‘ଆପଣଙ୍କର ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ’ଣ ?’

‘ଆଦିବାସୀ ସାହିରେ ନ୍ୟୁସ୍‌ପେପର୍ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କୁ ପାମ୍‌ସ୍ ଜଳ ଯୋଗାଇ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉ ।’

‘ହଉ, ମୁଁ ସେ ଟେବୁଲ୍‌ରେ ବସିବି । ଆଜି ଆମେ ମୁଁ ପୁଣି ଥରେ ସର୍ବେକ୍ କରି ଦେଖିବି ଯେ ଆମେ ଉପରକୁ ବସିବି ମାଡ଼ି ଆସୁଛୁ ।’

ସ୍ବରୂପ ଅରୁଣାତ ଉତ୍ତର ଦେଖିଲା, ‘ସପ୍. ଡି. ଓ ମହାଶୟ, ଆମର ଏ ଅଞ୍ଚଳକୁ ନୂଆ ଆସିବନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଦଶବର୍ଷ ହେଲା ଶୋଷଣ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତର ଫଗ୍ରାମ କରୁଛି ।

ଜନତା ସରକାର ଅମଳରେ ମୁଁ ବିଦ୍ରୋହର ଶକ୍ତି ଉଠାଇଥିଲି କାରଣ ସେମାନେ ଦେଶକୁ ଦେଖିବା ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଟଳୁଛନ୍ତି ଟଳୁଛନ୍ତି କରୁ-
ଦେଖିଥିଲେ ।

ଆଜି ମଧ୍ୟ ସମ୍ବରଜର ଶୁଭ୍ରଚନ୍ଦ୍ରରେ ଭ୍ରଷ୍ଟାଭାବର ମେଞ୍ଚା ମେଞ୍ଚା କଳା ଢୋଳ ଦେଖିବା ଶମ୍ଭବୀନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦମ୍ଭା ଓ ତାଙ୍କର ସମ୍ବରଜା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଟକ୍କର ଦେବାର ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖୁଛି ।’

ସପ୍. ଡି. ଓଙ୍କ ମୁହଁରେ ବିରକ୍ତର କାଳିମା ଉଠୁଛି ଉଠିଥିଲା ।

‘ଆମର ଅଫିସ୍‌ମାନଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟକ ବସେଇ କରୁଛନ୍ତି ?’

‘ଆଃ ! ଅଫିସ୍ ! ମୁଁ ବିରଦନ ପ୍ରଶଂସା କରି ଆସିବି ସକୋଟ ଓ ଦଶ ଅଫିସ୍‌ମାନଙ୍କୁ ।

‘ଗଜମରେ ବିଷାକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେମାନେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ରଖି କରି ଆସିବନ୍ତି ସମ୍ବରଜ ସହରକୁ ।

ଆଉ ଆଜି ... ?’

‘ରହିଗଲେ କାର୍ଯ୍ୟକ ? ବାକ୍ୟ ଫୁଟି କରନ୍ତୁ ।’

‘ଆଜିର ସମ୍ବରଜରେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଓ ଅଫିସ୍‌ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୀମାରେଖା ବାରିବା ଦୁଷ୍ଟ ହୋଇପଡ଼ିବ ।’

‘ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ କାଗଜକଳ ପିବି । ପଞ୍ଚ କଥାବାଣୀ ଦେବା ।’

ଏସ୍. ଡି. ଓଙ୍କ ନିମ୍ନ ଗୁଳଗୁଳ ପ୍ରଭୃତି ଧୂଳି ଉଡ଼ାଇ । ଭାବନାକୁ ମନନେଇ ଅସ୍ତ୍ରଶାସ୍ତ୍ର ଗୁଳିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ସମ୍ବନ୍ଧର ମୁଖ୍ୟ ଗସ୍ତା-
ଉପରେ ।

ଏଥର ତାର ଚଳପଥକୁ ଜଣକଟ କରାବାପାରି ବନ୍ଦପକ୍ଷକର
ହୋଇପାରିଲେଣି ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଦୁଇଟି ପ୍ରମୁ ‘ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି:’ ।
ଏ ଦୁଇଟି ପ୍ରମୁଦତର ଗୁଳିବାଳାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆସିବ ଅମାବାସ୍ୟାକୁ
ଗଣ ।

ସଫଳନେତା ଓ ଅର୍ଥସରୁମାନେ ଆମେରିକାର ବଳାପୀନବନ
ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖୁଥିବା ବେଳେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଝଡ଼ି ପଡ଼ୁଛନ୍ତି ଦେଶର ଅଗଣିତ ଶିଶୁ
ଓ ନରନାରୀ ।

ଭାଷଣର ନବୁନ କୋଠାରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଯାଇଥିବା ଦେଶକୁ
ଗଢ଼ିବାକୁ ସମସ୍ତ ସ୍ବପ୍ନ ଓ ସ୍ବାଧିନା ।

ତମର ପାଇଁଶିଆ ପ୍ରାଣରେ ପଡ଼ି ରହିବ ଅସଂଖ୍ୟ ଆଦର୍ଶର
ବଳମ୍ବ ବଳୁ ଖପୁର ଗୁଡ଼ିଏ ।

ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷିତ ସଂପ୍ରଦାୟ ଉପରେ ସବାର ହୋଇ ବସିବ ଏକ
ବମ୍ବୁ ଜଡ଼ିତା ।

ଦଳିତ ସମାନ ଉପରେ ଯେତେ ଅତ୍ୟାଚାର ହେଲେ ବି ବୁଦ୍ଧି-
ଶାସ୍ତ୍ରର କିଛି ଯାଏ ଆସେନା ।

ସ୍ବାର୍ଥପରତାର ପକ୍ଷ ଉପରେ ଆକଣ୍ଡ ବିମର୍ଜିତ ସେମାନେ । ଆଜି
ଲେଖକ ଓ କବିମାନେ ?

ସମତାର ରାଜମଣ୍ଡଳରେ ପାଦ ପ୍ରଘଟକୁ ଉଜ୍ଜ୍ବଳ ରଖିବା ଦାୟିତ୍ବ
ସେମାନେ ସୁବୁଦ୍ଧିରୂପେ ବହନ କରିଛନ୍ତି ।

ସୁବେପର ଛୁରୁଣ ମାନସକୁ ସାହିତ୍ୟରେ ରୂପାୟିତ କରି ତା
ମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ଆତ୍ମଶୁଦ୍ଧିର ମନ୍ତ୍ର ଜପ କରୁଛନ୍ତି ।

ଦରବାରରେ ଦେହଳୀ ଲଘନ କଲ ବେଳେ ଏମାନଙ୍କର ଦେହ ମନ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ସ୍ୱରାଜ୍ୟରେ ଉଦ୍ଭବ ଉଠେ ।

ସ୍ୱାଧୀନୋଦ୍ଧର ଭାରତରେ ଉଦ୍‌ବାହୁ ବାମନ ନେତାମାନଙ୍କର ଏତେ ପ୍ରାର୍ଥନା ନାହିଁକ ?

ଏ କ'ଣ ଏକ ନରସ ଅବସ୍ଥା ସୁନ୍ଦର ଅଭିଯାନ ନା ପ୍ରାକ୍‌ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଅମାତ୍ୟ ଶକ୍ତିସରଣ ଜନିତ ଅବସାଦକର କ୍ଳାନ୍ତ ?

ଜନତା ଏତେ ଅସହାୟ ଯେ ସ୍ୱୟଂଗତର ରୁତ୍ତ ବଦଳୁଥିଲା ଏସ୍. ଡି. ଓ ମାନଙ୍କୁ ନେଇ । ପରିସ୍ଥିତିର ପ୍ରତିକୂଳତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘିତରବାସର ଧାରାଭଳି ଝଲିସି ସ୍ୱୟଂଗତରେ ବସନ୍ତର ମନମୋହିନୀ ପବନ ସୃଷ୍ଟି କରିଚନ୍ତି କେତେକ ଚରଣ ଅଫିସର । ଆଉ କେତେ ବୟସର ଭାରତେ ଅବନତ ଅଫିସର ଗୁପ୍ତ, ଶାଶୁଶାର ସଂଗ୍ରାସର ଦାସଜଣ ସ୍ୱୟଂଗତର ମାଟିରେ ଗୁଣିଚନ୍ତି ବେଦନା ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ସାଜ । ଏମାନଙ୍କୁ ବଳାସ ଉପକରଣ ଯୋଗାର ସହରର ଅସ୍ତ୍ରର ଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେନେ ନିଜ କଷକୁ ପ୍ରସାରିତ ଓ ଉଚ୍ଛଳ କରି ପାରିଚନ୍ତି ।

ବହୁଦିନ ପରେ ସ୍ୱୟଂଗତ ସହରକୁ ବଳିତ କରିଥିଲେ ଏକ ଧୂର୍ଜି ଶାନ୍ତିବିହାର ଅଫିସର ଗୋଷ୍ଠୀ । ଅରୁଣାକୁ ତରଳମୁକୁଟ ପିନ୍ଧାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାର ଅନ୍ତ ନଥିଲା ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ଦମ୍ଭା ଶୋଷଣର ଏଇ ଆୟୁଧମାନଙ୍କୁ ଚମତ୍କାର ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ସୁର, ସାଗ ଏବଂ କାଷ୍ଠର ସୁଲଭତା ପ୍ରତି ନଜର ଦେଇ ଅଫିସରମାନେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପ୍ରୀତିସ୍ପ୍ରେୟ ଦୃଷ୍ଟି ଲଭିକରି ନିଜକୁ କୃତକୃତ୍ୟ ମନେ କରୁଥିଲେ ।

ଅରୁଣାଭର ମନପର୍ଦ୍ଦାରେ ସୃଷ୍ଟିକ୍ରିୟ ଅନ୍ତର ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଦିନର ସୂଚକ । ଜଣେ ଭୁଜ ଅଫିସରଙ୍କ ସହ ସେ ଆଲୋଚନାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେବେଳେ ଫୋନ୍ ବାଜି ଉଠିଥିଲା । କିଛି ସମୟ ଫୋନ୍‌ରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲପରେ ଅଫିସରଜଣକ ଅରୁଣାଭକୁ ବହୁଥିଲେ, ‘ଜାଣନ୍ତି କିଏ ଫୋନ୍ କରିଥିଲେ ?’

‘ନା’

‘ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଦମ୍ଭା ମୋତେ ଅନୁରୋଧ ଜଣାଇଲେ ଏକ ଦୃଷ୍ଟି ମକ୍ତମାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅପରାଧମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କୋଫଳ ମନୋରୁଦ୍ଧ ଦେଖାଇବା ଲାଗି । ୩୦୨ ଦଫା ବଦଳରେ ୩୦୭ ଦଫା ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଲଗୁ କରିବାକୁ ସେ ମୋତେ ବହୁତ ଥର କହିଲେଣି ।’

‘ଆପଣ କ’ଣ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ?’

‘ମୁଁ ପସ୍ତୁ ମନା କରିଦେଲି ।’

ନବୀର ଅପିସର୍ବୋଷ୍ଣୀର ଶେଷ କଥାପୁର ଚନ୍ଦ୍ରବୃତ୍ତ କେନ୍ଦ୍ର ହୋଇ ସାରିଥିଲା ଅରୁଣାୟ ଉପରେ ।

ଝଡ଼ ପୁରୁ ପବନରେ ଯେଉଁ ଝଲି ଧମ୍ ଧମ୍ ଶୁଣାଯାଏ, ସେଭଳି ଏକ ଆଶଙ୍କା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଗର ସୁଚନା ପାଉଥିଲା ଅରୁଣାୟ ।

ଅରୁଣାୟ ନିଜ ମନକୁ ବୁଲେଇ କରିବାକୁ ଯାଇ ତମକ ପଡ଼ିଥିଲା । ସଗ୍ରାମୀ ଦୃଢ଼ତା ବଳରେ ଅସହାୟତା ତା ମନର ଅଙ୍ଗନରେ ବଚରଣ କରୁଥିବା ସେ ଦେଖିପାରିଥିଲା ।

ଶାଦୁଲର ଜେନ ବଦଳରେ ମେଷର ମୈ ମୈ ନିଜ ଅନ୍ତରରେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇ ତାର ମୋହରୁ ବଢ଼ିଥିଲା ।

ସେ କ’ଣ ସିଂହ ତମଡ଼ା ମଡ଼ାଇ ଚରୁଥିବା ଏକ ଗର୍ଭ ?

ତା ନହେଲେ ବୁଝାବୁଝା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅପବିତ୍ର ନେତ୍ର ଆଗରେ ଯେ ନିଜକୁ ଏତେ ଅସହାୟ ମନେ କରୁଛି କାହିଁକି ?

ଗୁଜର ପ୍ରତି ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀୟ ମନର ଆକର୍ଷଣ ଧକ୍କାରେ ତାର ଆଦର୍ଶବାଦୀ ମାନସ ଚିତ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ଅର୍ଥର ପ୍ରଲେଭନ କେତେ ଉତ୍କଟ ହୋଇପାରେ, ସେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରୁଥିଲା ।

ସେ ବାରମ୍ବାର ମନକୁ ବୁଝାଇଥିଲା, ‘ଗୁଜର ଗୁଲଗଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ବଞ୍ଚିପାରିବି ।’

ତଥାପି ମନମଧ୍ୟରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୋକ ଜଳିଉଠିବା ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ନଥିଲା ।

ଆତ୍ମଲୀନର ସେଇ ପକ୍ଷିଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆଉ ଏକ ଆକର୍ଷକ ଶବ୍ଦ ଆଗ୍ରହ ତାକୁ ଅଗାଧ ଓ ଉଦ୍‌ବଳିତ କରିଥିଲା ।

ସେ ଶୁଣୁଥିଲା ଜୟାର କୋମଳ ପେଲକ ଝେଲେ ସ୍ୱତ ସୃଷ୍ଟି-ରୂପ ଆଦାଶ କରିବା ଲାଗି ।

ଜୟାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ତାକୁ ଅଭିଭୂତ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତର ମିଳନର ଚେତ୍ତାକୁ ସେ ଦମନ କରିପାରୁ ନଥିଲା ।

ଶବ୍ଦ ଦ୍ୱୟ ମଧ୍ୟରେ ତାର ମନ ବାତ୍ୟାଘୋଳିତ ଭରଣୀ ଭଳି ଅସ୍ଥି ହୋଇ ଉଠିଥିଲା ।

ଅରୁଣାଭ ତାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଏହି ମୂଳନ ଭରଣି କାହା ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସମ୍ଭବ ନଥିଲା ।

ତାର ଯନ୍ତ୍ରଣା, ତାର ଜ୍ୱଳନ ବୁଝିବା ପାଇଁ କେହି ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱପ୍ନାବଳରେ ନଥିଲେ ।

ରୁକ୍ମିଣୀଯୋଗୁଁ ଯେଉଁ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟଭରା ଶାବନ ସତ ସେ ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇଯାଇଥିଲା; ତାକୁ ଡାକ କରିବାକୁ ସେ ଶୁଣୁ ନଥିଲା ।

ତଥାପି ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରି ତାର ଆତ୍ମାକୁ ତଳକିତ ଭେବା ତା ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନଥିଲା ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଉକାଶ କହିଥିଲେ, ‘ଏଥର ତମପାଇଁ ଯେଉଁ ଯନ୍ତ୍ରଣା ତଥାପି ହୋଇଛି ସେଥିରୁ ତମର ମୁହୂର୍ତ୍ତକାଳ ସମ୍ଭାବନା ଶୀଘ୍ର ।’

ଅରୁଣାଭ ନମ୍ରସ୍ୱରରେ କହିଥିଲା, ‘କେବଳ ବରଷ ବରଷ ହିଁ ମୋତେ ଉପଯୁକ୍ତ ନ୍ୟାୟ ଦେଇପାରିବ ।’

ଇଚ୍ଛା ହାସ୍ୟ ସତ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କହିଲେ, ‘ସ୍ୱପ୍ନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଯେଉଁଠି ସବୁଜ ପତାକା ଦେଖାଇଲେ, ସେଠାରେ ମିଛ ସାକ୍ଷୀ ଯୋଗାଡ଼କର ମକଦ୍ଦମା ଜିତିବା କ’ଣ ତହାସ୍ରକାଶ୍ମାନକ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହେବନି ?’

ଅରୁଣାଭ କହିଥିଲା, ‘ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରସାରେ ମୁଁ ଏତଦ୍ଦୂର ଗତି କରିପାରିଲିଣି ଯେ ଫେରିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।’

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ସ୍ୱଗତ କଥନ ଉଚ୍ଚାରେ କହି ଚାଲିଥିଲେ, ‘ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ତମେ କାର୍ଯ୍ୟକ ଜନ୍ମନେଲ ଅରୁଣାଭ ? ବିଷକୃମ୍ଭ ପୟୋମୁଖ-ମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ତମେ କାର୍ଯ୍ୟକ ଦେଖିଲ ପଟ୍ଟର ସ୍ୱପ୍ନ ?’

ଗ୍ଳାନିକର ମାନସିକ ଜ୍ୱାଳାର ଶିତାଘ ଅରୁଣାଭର ମୁଖ ଆନନ୍ଦ-ସତେଜ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା ।

‘ନା, ସେ ଏତା ନୁହେଁ ।’

ତା ପାଇଁ ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ଡାଲ ଅଜାଡ଼ି ଦେବାକୁ ଲେକେ ରହିଛନ୍ତି । ସେ ଶାଲସବିହୀନ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ଫଳାଫଳ ପ୍ରତି ଭୂଷେପ ନକରି ।

ଜୀବନର ଏଇ ଦାରୁଣ ସଂକଳ୍ପର ବେଳାରେ ଜୟାର ଶାଶ୍ୱତ ଆକର୍ଷଣର ଶକ୍ତିତା ହ୍ରାସ ପଥରେ ଗତିକରିବାରେ ଲାଗିଥିଲା ।

ଡିସମ୍ବର କୋଡ଼ିଏ ।

କଲେଜ ଗଭର୍ଣ୍ଣିଂବଡ଼ର ସଭାରେ ଆଲୋଚନା ଶୁଳ୍କର ଅଧ୍ୟାପକ
ଅରୁଣାଭର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ପର୍କରେ ।

ଏସ୍. ଡି. ଓ ନିଜେ ଅଭ୍ୟାସ ଆଣିଚନ୍ତୁ ଅରୁଣାଭ ଛୁପସମାନକୁ
ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ କରୁଛି ।

ସମତାସୀନ ଦଳର ବଡ଼ପଣା ସ୍ଵାର୍ଥୀର ଜଣେ ଆଡ଼ଭେକେଟ୍
ଗୋପକୃଷ୍ଣ ଅଭ୍ୟାସ କରୁଛନ୍ତି ଅରୁଣାଭ ଭବ୍ତର ଭବରେ
ଫାପ୍ରତାପ୍ତିକ । ସେ ଓଡ଼ିଆ ତଥା ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ ଉତ୍ସାହିତ
କରୁଛି ।

ଦୁଇହଜାର ଛଅଶହ ବର୍ଷତଳେ ଗ୍ରୀସ୍ମଦେଶର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦାର୍ଶନିକ
ବରୁଦରେ ଅଭ୍ୟାସ ଥିଲା ସେ ପ୍ରଚଳିତ ଧର୍ମ ଧାରଣା ଉପରେ ଆଘାତ
କରି ଯୁବସମାନକୁ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ କରୁଛି ।

ତେଜାଳିନ ବଣ୍ଡର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମଣିଷ ବରୁଦରେ ସ୍ଵର ଉତ୍ତେଜନ
କରିଥିଲେ ଗ୍ରୀସ୍ମ ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ଲୋକମାନେ ।

ଅଦାଲତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲା ଏଥେନ୍ସର ଜ୍ୟୋତିଷକୁ ବସପାନ
ଦାବ ଲାଭର ଦିଆଯିବ ।

ସଂସ୍କୃତିକୁ ଯେଉଁମାନେ ହଜା କରୁଥିଲେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ
ବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକ ଥିଲେ ଓ ନ୍ୟାୟର ଧୂଳି ହାତରେ ଧରିଥିଲେ ।

ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷତଳେ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ୍‌ର ପବିତ୍ର ମାଟିକୁ ରକ୍ତ-
ଭିତ୍ତି କରୁଥିଲେ ସେ ଦେଶର ବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକମାନେ ।

ଘନଦୁଃଖୀଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ ଲାଗି ଅତ୍ୟନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରୁଥିବା ମହାନ୍ ଆତ୍ମାଟିକୁ କୃତଜ୍ଞତା କରି ଉଲ୍ଲାସରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଥିଲେ ସେହି ଆତ୍ମାଟିକୁ ଦଳ ।

ଯୁଦ୍ଧେ ଯୁଦ୍ଧେ ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ଫୁଲ ବଦଳ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ସାଧକ-ମାନଙ୍କୁ । ସ୍ୱାର୍ଥପର ତଥାଚାର୍ଯ୍ୟ ବଞ୍ଚିଷ୍ଟ ଲୋକମାନେ ଲୁଣ୍ଠନ ଶୁଭଟିକୁ ଆଦ୍ୟ ରଖିବା ପାଇଁ ସବୁଦିନେ ଖୋଜି ବୁଲିଚଳି ଚିତ୍କାଳିନ ସମାଜର ଦଳିତ ବନ୍ଧୁ ମଣିଷମାନଙ୍କର ଭକ୍ତି ।

ଅରୁଣାଭ ଅପରାଧ, କାଲଣ ସେ କ୍ଷମତାସୀନ କ୍ରୁର ଅସୁର-ମାନଙ୍କର ମୁକାବଲ କରିବାର ଦୁଃସାହସ କରିଛି ।

ଆଡ଼ଭେକେଟ୍ ଗୋପକୃଷ୍ଣ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ, ‘ରଜନୀତ କରି ଅଧ୍ୟାପକ ଅରୁଣାଭ ଅନୁଷ୍ଠାନର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ହ୍ରାସ କରିଚନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡଦେବା ପାଇଁ ଆଜି ପ୍ରସ୍ତାବ ପାର୍ଯ୍ୟ ହେବା ଦରକାର ।’

ଆଡ଼ଭେକେଟ୍ ଗୋପକୃଷ୍ଣ ସହରର ଧର୍ମସଭାରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ଗୀତା ଆଉ ଉପନିଷଦ ଚର୍ଚ୍ଚାବେଳେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆକେଶରେ ତାଙ୍କର ଚର୍ଚ୍ଚା ଜଳଜଳେଇ ଉଠେ ।

ଗୀତା ଚର୍ଚ୍ଚାସହ ସମାନ୍ତରାଳ ଭାବରେ ଶତକରେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ-ସାଧନା । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଅନୁଗ୍ରହରେ ସେ ଓ ତାଙ୍କର ପରିବାରର ସ୍ୱଦସ୍ୟମାନେ ସୁବିଧାରେ ଫୁଲବସ୍ତ୍ର ଅଙ୍ଗନରେ ବିଚରଣ କରି ଆସିଚନ୍ତି ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ।

ରଜନୀତର ଉନ୍ନତ ବାଡ଼େଇ ଯେଉଁମାନେ ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ୟ ଅନ୍ଧକାର ସୃଷ୍ଟି କରିଚନ୍ତି, ସେମାନେ ଦୋଷୀ ନୁହନ୍ତି କାରଣ ରଜନୀତ ଚରିବାକୁ ଲାଭସେନ୍ଦ୍ର ସେମାନେ ପାଇଚନ୍ତି ।

ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କର ଅସଲ ରୂପଟିକୁ ଜନତା ସମକ୍ଷରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରି ଅରୁଣାଭ ଶୁକରିଆ ଖବନର ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ବିନାଗାର ଡେଇଁ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ ରାବଣ—ଲକ୍ଷ୍ମଣା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଅରୁଣାଭର ପ୍ରାପ୍ୟ ।

‘ଦୁର୍ଗାବ୍ରତ କ୍ୟକ୍ତିକୁ ବିବେଧ କରିବାଇ ନାଗରାଜ ଅଧିବାସ
ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଅରୁଣାଭାବ ରହିଛି । ଏଇକି ତାମକୁ ସଜନୀକ
କୃପାପାଇ ନପାରେ,’ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଜାନକୀ ଶତନ ।

‘ଅରୁଣାଭ ଗୁପ୍ତ ସମାଜ ଜଗତେ ଅବାସ୍ତିବ ପ୍ରସବ ପକାଉଛନ୍ତି,’
ଅଭିଯୋଗ ବାଢ଼ିଥିଲେ ଏସ୍. ଡି. ଓ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଚୂର୍ ନରାଜ
କହି ଉଠିଥିଲେ, ‘ସେଇକି କୌଣସି ଉଦାତ୍ତତା ପ୍ରମାଣ ହେଉ ନାହିଁ ।’

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ ବୋତଲ ଚେରୁ ଶ୍ରେୟେଶ୍ଵର ଅଫିସରମାନଙ୍କ
ଅନୁବେଧ ଏଡ଼ି ନପାରି ଏସ୍. ଡି. ଓ. ବାବୁଙ୍କ ଦେଖା କରିଥିଲେ ନିଜର
ପଦମର୍ଥ୍ୟାଦାର ଅପର୍ୟବହାର କରି ଗବେଷିତା ବୈଠକରେ
ଅରୁଣାଭଙ୍କ ବହୁତରେ କୌଣସି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କରିଦେବା ଲାଗି ।
ଅଡ଼ିଲେକେନ୍ ଗୋପକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ଵାସନା ଦେଇଥିଲେ ଯେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ
ନ୍ୟୁସ୍‌ପେପର ଟିକ ମିଳିତ ଆକ୍ରମଣ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଅରୁଣାଭକୁ ଧରଣାସୀ
କରିଦେବ ।

ଗବେଷିତା ବୈଠକରେ ଅଚଳ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ।
ଏସ୍. ଡି. ଓ. ଓ ଗୋପକୃଷ୍ଣ ବାବୁ ସଂଖ୍ୟାଧିକ ସଭ୍ୟଙ୍କ ବିରୋଧର ସମ୍ମୁଖୀନ
ହୋଇଥିଲେ । ମହାଗତ ମତଭେଦ ଯୋଗୁଁ ଯେଉଁ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ
ସମୟରେ ଅରୁଣାଭ ଆଦୃତ କରିଥିଲେ, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗ
ଆଣି ଅରୁଣାଭକୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ନଥିଲେ ।

ଅରୁଣାଭଙ୍କ ବହୁତରେ ପ୍ରଥମ ଚେତନା କ୍ୟାପଟାର ଆଦାତରେ
ଶେଷି ବିଶେଷ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ତଥାପି ସମାଜବିରୋଧୀ ପଦସ୍ଥ କ୍ୟାକ୍ତିମାନେ ଅରୁଣାଭ ବହୁତରେ
ଏକ ନୂତନ ଚେତନାର ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିବାରୁ ବିରାଜିତ ହୋଇନଥିଲେ ।

‘ସ୍ବାଧୀନ ଭାରତ କି ନାହିଁ’ ।

ଅଗସ୍ତ୍ୟ ପଥର ପୁଣି ଆସିବ । ଛୁଟି ସକାଳର ବିଷଣ୍ଣ ହସରେ
ଭରି ରହିବ ତଳ ଦରଜୀର କାନ୍ଥ ଓ କାରୁଣ୍ୟ ।

ଭାବ ପଡୁଛି ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ମଜବୁତ ପ୍ରମ-
ରୁଦ୍ଧ ।

ନେତାର ଆସନରେ ଆଜିନିଆଁର ମଣିମୋନେ ପରାଧୀନ ଭାରତର
ଦୁର୍ଗ, ଅଶା ଓ ଆତୀତ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧର କରତଳ ଅତି କେଶି ଉଠିବେ ।

ସ୍ବାଧୀନତା ଆସିବ କାହାପାଇଁ ?

ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବ୍ୟାପାରଗୋଷ୍ଠୀର ବଦଳ ହସରେ ଫାଟି ପଡୁଛି
ଭାରତର ଧୂସର ଆକାଶ ।

ଧନାତ୍ମ୍ୟ ଦେବେ ଦାମିକା ଅସୁବିଧାଜନୀୟ ସାମଗ୍ରୀର ଅଳ୍ପଆଗଦା
ଦି ହିଁ ଉଠିବ ଭାରତବର୍ଷରେ ।

ମୁଗାଗାଦି ସହିତ ଯୋଜନାର, ବିଭିନ୍ନ ସହିତ ବାସ୍ତବତାର
ପ୍ରମୁଖ ମେଳ ଶେଷ ହୋଇ ରହିଯାଇଛି କେବଳ ଛଳନା ଓ ପ୍ରବଞ୍ଚନା
ଗୁଡ଼ିଏ । ସ୍ବାଧୀନତା ମିଳିବ ଶୋଷଣକୁ ।

ସ୍ବାଧୀନତା ଲାଭ କରିବନ୍ତି ଖଦଡ଼ଧାସୀ ନେତା, ନେତାଙ୍କର
ଆଶୀର୍ବାଦପ୍ରାପ୍ତ ଚରଣଶୂନ ଶୁକରାଣୀ, ବ୍ୟବସାୟୀ, କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ପ୍ରମୁଖ
ଦୁର୍ଭିକ୍ତ ଜଳର ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ିଆମାନେ ।

ଅରୁଣାକ୍ଷ ପାଥରେ ଶୁଳିତନ୍ତ୍ର କେତେଜଣ ଆଦିବାସୀ ପୁରୁଷ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ।
ଆଖିରେ ସେମାନଙ୍କର ଅନମୟ ଉଦାମତା । ବାରିମ୍ବାର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଆହ୍ଲାଦ

ଫଳରେ କଡ଼ ଲେଉଟାଇବି ସେମାନଙ୍କର ଗୌରବ । ନ୍ୟାୟୋଚିତ ଦାବୀ ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମ କରିବା ଉଚିତ ମନେ କରିଛନ୍ତି ସେମାନେ । ନିଜଦେଶରେ ଅବହେଳିତ ହେବାର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଯେ ସେମାନଙ୍କର କାୟୁରୁଷଭାର ବିଷୟ, ଏତଥା ସେମାନେ ବୁଝିପାରୁଛନ୍ତି ।

ପାତାଡ଼ କଡ଼ ଲେଉଟାଇବି । ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ହୋଇବି । କନ୍ଦାଖିଆ ଝୁରୁଜକପିଆ ମଣିଷ ଶୁଳ୍ବିତ ଶକ୍ତିପଥରେ ।

ପୋଲିସ ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର ଶୋଭାଯାତ୍ରା ପାଇଁ ଅନୁମତି ମାଗୁଥିବା ଅରୁଣାକୁ ପୂର୍ବରୁ ସତର୍କ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ।

‘ଆପଣ ନିଆଁକୁ ନେଇ ଖେଳୁଛନ୍ତି ଅଧ୍ୟାପକ ମହାଶୟ ।’

‘ନିଆଁ ? ନିଆଁ ସଭ୍ୟତାର ଜନନୀ । ନୃଶଂସ ଅତ୍ୟାଶୁରର ମୁଗୁନପଥର ହୃଦୟ ମଧ୍ୟ ଥରିଯାଏ ନିଆଁ-ଧାସ ବାଜିଲେ ।’

‘ଆଜି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଆସୁଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କ ସାଥୀମାନେ ଅସିଷ୍ଟିତ । ସେମାନେ ଯଦି ଉତ୍ସୁଙ୍ଗିତ ହୁଅନ୍ତି ।’

‘ସେମାନେ ଖୁଲିତ ବରଂ ଉତ୍ସୁଙ୍ଗିତ ହେଉଛନ୍ତି ଏ ରାଜ୍ୟର ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଓ ଆପଣମାନେ ।’

‘ଆପଣ ଜଣେ କର୍ମରୁଷ । ତଥାପି ଆପଣ ଏ ଦୁଃସାହସ କରୁଛନ୍ତି ।’

‘ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଭାବରେ ଆପଣମାନେ ଟିକ୍ ଏକଥା କହୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଇତିହାସର ରଥଚକ ତା ବାସ୍ତାରେ ଗଡ଼ି ଶୁଳୁଲୁ ।’

‘ଏଥର ଭାରତ କ’ଣ ସ୍ୱାଧୀନ ବୋଲି ଆପଣ ଭାବୁଛନ୍ତି ।’

‘ଏତେବେଳେ ଆପଣ କଥାଉଳି କଥାଟିଏ କହିଲେ । ଆମେ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ମୂଳଦୁଆ ପକେଇଛୁ ।’

‘ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ?’

‘ପ୍ରଥମ ସ୍ୱଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଫଳରେ ଗୋରାମାନେ ଏ ଦେଶର ଗାନ୍ଧିରୁ ଅପସର ଗଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ବଦଳରେ ସେହି କଳାମାନେ ଗାନ୍ଧିରେ ବସିଲେ, ସେମାନେ ଗୋରାଙ୍କଠାରୁ ହଜାର ବୁଝେରେ ମାରାମୂଳ ।’

‘ଆଣ୍ଡେର କଥାରେ ଭାଜନାଟର ହେ ରହୁଛି । ମୋ ମଞ୍ଚରେ ଭାଜନାଟ ଆଜି ଶୁକରର ସହାବସ୍ଥାନ ଉଚିତ ନୁହେଁ ।’

‘ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଆଗରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଦାବୀ ଥୋଇବା କିମ୍ବା ଦୁର୍ମାଚିତ୍ର ଗୋଷ୍ଠିଙ୍କର ମୁଣ୍ଡା ଖୋଲିବା ଯଦି ଭଜନାଟ ହୁଏ, ତେବେ ସେଭଳି ଭଜନାଟକୁ ମୋ ଜୀବନରୁ ବାଦ୍ ଦେଇପାରିବିନି ।’

‘ମୁଁ ଯାହା ଉଚିତ ମନେ କରୁଛି, କହୁଛି । ଉଚ୍ଚସ୍ତରର ଲୋକେ ଆପଣଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପସନ୍ଦ କରୁନାହାନ୍ତି ।’

ଅରୁଣାଭ ଗାଲ ଉଠିଲା, ‘ଲହରୀର ନିମନ୍ତ୍ରଣ, ବେଳାପରେ ରହିବ କିପରି ?’

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆମେନ ପାଇଁ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଉଠିଲେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଗୋଷ୍ଠୀ । ଗରୀବର ଲୁହଲୁହ ମଟା ଅର୍ଥରେ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇଛି ଚଫତକାର ତୋଇଶଗୁଡ଼ିଏ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ୍‌ପାଇଁ ଡାକବଞ୍ଚଳାରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ଚରି କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି ଅରୁଣାଭର ସାଥୀମାନେ । ସହରର ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସାନ୍ନ୍ଦିଧ୍ୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍‌ଗୁଡ଼ିକର ବହୁଳତା ଫଳରେ ଆଦିବାସୀ ଲୋକଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ ସୁଯୋଗ ମିଳିବ ବତି ଏକାରଟାରେ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଉପର ଠାଉରଆ ଭାବରେ ଦି ବୁର ମିନିଟ୍ ଲୋକଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣି ଦରଖାସ୍ତ ମାଗିଛନ୍ତି ।

ହେମାଳ ରସିରେ ବୁଝିଯିବାର ଅପେକ୍ଷାପରେ ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଯୁକ୍ତ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରି ନାହିଁ ।

ଅରୁଣାଭ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇଛି । ଗତି ଗୋଟାଏବେଳେ ଘୋଇବାକୁ
ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ବାପୁଜୀଙ୍କ ଫଟାର ପଦତଳେ ମିଶ୍ରକନକ କର ସେ ଚିତ୍ର
ଉଠିଛି ।

‘ଆପଣ ହିଁ ର ସର୍ପିକ ହସ୍ତରେ ଭାରତବର୍ଷ ଅର୍ପଣ କରିଦେଲେ
ବାପୁଜୀ । ଆଜି ସେ ହିଁ ର ସର୍ପିକ ବ୍ୟବସାୟକ ଦଂଶନରେ ସାରା
ଭାରତ ମାଳ ହୋଇଯାଇଛି ।’

ଶେଷ ବନ୍ଦନ କୁଟିଯାଇଛି । ଥର ଥର ହାତରୁ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ଖସି ପଡ଼ିଛି । ଚକ୍ରଦ୍ୱୟରୁ ଅଶ୍ରୁ ଅବସମ ଗଡ଼ରେ ଚଳକୁ ଗଡ଼ିଗଲିଛି । ଅରୁଣାଭର ଜନ୍ମଦାତା ଆଉ ଭଦ୍ର ଜଗତରେ ନାହାନ୍ତି ।

ଦୁଃଖର ସହିତ ଏକ ପ୍ରକାର ଦାଲ୍-କାଣ୍ଡବ ଅରୁଣାଭର ଚିତ୍ତ-ଜଗତକୁ ଆକଳ୍ପ କରିଛି ।

ଏଥର ଶୁକରର ବନ୍ଦନ ଆଉ ଅରୁଣାଭର ଯାତ୍ରା ପଥରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବନି ।

ଅରୁଣାଭ ଆଗେଇଯିବ ତାର ସାଧନାର ପଥରେ ଦୁରନ୍ତ ଅଭିପ୍ସା ଆଉ ଅପେକ୍ଷା ମନୋବୃତ୍ତି ନେଇ ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଛୁଟି ଦରଖାସ୍ତ ଓ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ଥୋଇଦେଇ ଝଡ଼ିବେଗରେ ଶୁଲ ଆସିଲା ଅରୁଣାଭ ।

ପଇକର୍ତ୍ତୀ ବାସ୍ତରେ ଶୁଦ୍ଧଗଡ଼ ଗୁଡ଼ିବା ପାଇଁ ତା ହାତରେ ସମସ୍ତ ସ୍ୱଳ୍ପ ଥିଲା ।

ବହୁଦିନ ପରେ ଏକ ଦୁଃଖାନ୍ତ ପରିବେଶରେ ଜନ୍ମମାଟିରେ ପାଦ ରଖିଲା ଅରୁଣାଭ । ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ ବହୁ ଗ୍ରାମ ଭଳି ଅରୁଣାଭର ଗାଁ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀମୁନ ହୋଇଯାଇଛି । ବାଟା ଓ ବନ୍ୟାରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଛି ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ମେରୁଦଣ୍ଡ ।

ପିତାଙ୍କ ଶେଷକୃତ୍ୟ ସମାପନ କରି ଅରୁଣାଭ, ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ନିଶ୍ୱାସ ମାଲଲ । ତାର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା କାମ୍ୟୁଙ୍କ ‘ଦ ରେବେଲ୍’ ପୁସ୍ତକର କେତୋଟି ପଂକ୍ତି—

‘ଯେଉଁ ଲୋକ ଜୀବନ ପ୍ରତି ମମତାଶୂନ୍ୟ; ତାର ଶ୍ଵାସୀନତା ଅସୀମ । ସାରା ପୃଥିବୀକୁ ତ୍ୟାଲେଖି କରିବା ତାତପର ସେ ଅଧିକାରୀ ।’

ଅରୁଣାଭ ସ୍ଵପ୍ନର ଆସିଲପର ସ୍ଵପ୍ନର କାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପତରିତ ପୃଷ୍ଠ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଆଦିବାସୀ ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକରେ ବହୁ ସମୟ ଅତିବାହିତ କରି ଅରୁଣାଭ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଦିନେ ଅରୁଣାଭକୁ ଡାକି କହିଲେ, “ସାବଧାନ ହୁଅ ଅରୁଣାଭ ! ସହରର ସମସ୍ତ ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ତମ ବରୁଣରେ ଏକଜୁଟ ହୋଇଛନ୍ତି ।”

ଅରୁଣାଭ ସବୁଦିନ ଭଲ ମୃଦୁହସ ସହ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ କଷ୍ଟରୁ ବଞ୍ଚି ଗତ ହେଲା ।

ଅରୁଣାଭର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଫଳରେ ଦିନକୁ ଦିନ ସ୍ଵପ୍ନର ରାଜନୈତିକ ବାତାବରଣର ତାପ ଓ ଲୁଗ୍ନମାତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଲା । ହଠାତ୍ ଦିନେ ସହରରେ ଖବର ଖେଳିଗଲା ଅରୁଣାଭର ପାଥିମାନେ ଦୁଇଟି ଟକ୍ ଲେଗ୍‌ସାଲ୍‌ସହ ଜବର କରି ପୋଲିସ୍ ଚମା ଦେଇଛନ୍ତି ।

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ମୋଟା ଟଙ୍କା ଚାନ୍ଦା ଦେଉଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଟ୍ରକ୍ ଜବର କରି ଅରୁଣାଭ କିମ୍ପାନୀରକୁ ଚଞ୍ଚଳ କରିଦେଇଥିଲା । ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଦମକାଙ୍କ ଜୋରଦାର୍ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଫଳରେ ପୋଲିସ୍ ଲେଗ୍ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ବରୁଣରେ କେମ୍ କରିବାକୁ ସାହସ କରି ନଥିଲେ ।

ଦିନେ ଅରୁଣାଭ ନିଜ ରୁମ୍‌ରେ ଚିନ୍ତାମଗ୍ନ ରହିବା, ହଠାତ୍ କାହାର ଲଘୁ କରାଯାଇ କବାଟର ବଜ୍ରାମରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କଲା ।

ଅରୁଣାଭ କବାଟ ଖୋଲିଦେଇ ତମକି ମିଡ଼ିଲା । ଅତି ବ୍ୟସ୍ତ-ଭାବରେ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲା ଜୟା ।

ସଦା ହସ ହସ ଜୟା ମୁହଁରେ ବେଣ୍ଟିତାର ଫୁଲେପ ବଢ଼ୁଥିଲେ
ଥିଲା । ଜୟା ନିଜେରେ ଚେପ୍ପାରରେ ବସି ତାର ଦୁଇ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଚଷ୍ମ
ଅରୁଣାଭ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲା ।

‘କି ଆଦେଶ ଦେଖ,’ ଅରୁଣାଭ ଲଢ଼ୁ ପରିହାସରେ କାତାବଳକୁ
ଡାଲ୍ କା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।

‘ସୁଇସାଇଡ୍ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣ ଏତେ ବ୍ୟାକୁଳ କାହିଁକି ?’

‘ମୁଁ ହେମିଂଓୟେରୋଷ୍ଟ୍ରୀର ନୁହେଁ । ମୁଁ ପ୍ରୋମିଥୟସ୍ ବ୍ୟତୀତ
ଲୋକ ।’

‘ଉଭୟଙ୍କର ପରିଣତି ଏକା ଧରଣର । ହେମିଂଓୟେରୋଷ୍ଟ୍ରୀର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରରେ
ଜୀବନଯାତ୍ରା ଲିଭାଇ ଦେଇଥିଲେ । ପ୍ରୋମିଥୟସ୍... ..’

‘ଅଗ୍ନିଶ୍ୱେର ପ୍ରୋମିଥୟସ୍ ହସି ହସି କଥାକୁ ଡୋଧର ଫଣ୍ଡାଣିନ
ହୋଇଥିଲେ ।’

‘ଅନନ୍ତକାଳ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଶିକାର ହେବା କ’ଣ ମୃତ୍ୟୁର ଅନ୍ୟରୂପ
ନୁହେଁ ?’ ଜୟା ଅସନ୍ନିପ୍ରସ୍ତୁତ ଭାବରେ କହି ଉଠିଲା ।

ଅରୁଣାଭ ଜୟାର ନୂତନରୂପ ଉପଭୋଗ କରୁଥିଲା । ଗୋପ ଓ
ଦୁଃରେ ଅଧିକ୍ୟ ଜୟାକୁ ଉତ୍ତେଜିତ କରିଥିଲା । ସଦା ହାସ୍ୟମୟୀ ଜୟାର
ଲବଣ୍ୟରେ ଏକ ପ୍ରକାର ମିଶ୍ରିତ ଥିଲା, ଯାହା ଅରୁଣାଭକୁ ସବଦା
ଆକର୍ଷିତ କରୁଥିଲା । ଏଥର ଗତାନୁଗତକତାରେ ଘଟିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମ
ଅରୁଣାଭକୁ ଅଧିକ ଲକ୍ଷ୍ୟିତ କରିଥିଲା କାରଣ ଜୟାର ଅନ୍ୟ ଏକ
ମନୋରମ ରୂପ ଯାହା ଅରୁଣାଭର ଚକ୍ଷୁପଥରେ ପ୍ରବ୍ରୁ ଅଗମ୍ୟ ଥିଲା,
ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଆମ୍ବପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା । ଦୁଇଜଣ ଆବେଶର ଶିଫ୍ଟରେ
ବଳେଇ ଅରୁଣାଭ ଜୟାକୁ କାନ୍ଧି ବନ୍ଦନରେ ଆବଦ୍ଧ କରି ତାର ଓଷ୍ଠର-
ଧାରରେ ଏକ ମଧୁର ରୁମ୍ଭନ ଆଙ୍କି ଦେଲା ।

‘ତମେ ଏତେ ଲଗଲକୁ ଭୂମିଭୂଷା କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି
ଜୟା ?’

ଜୟା ନିରୁତ୍ତର ଥିଲା, ତାହା ଶେର ଦୁଇପ୍ରାନ୍ତରେ ଦୁଇଦେଇ
ଅଶ୍ରୁ ଚଳକୁ ଗଡ଼ିବା ପାଇଁ ସ୍ତୋତା କୋଇଥିଲେ ।

‘ମୋତେ ଦୁଇଟି ଶେଷିଆ ନୟା । ତମର ପ୍ରେମରେ ବେଦୀ-
ଉପରେ ଠିଆ ହେବା ଫଳରେ ଶୁଣି ମୋର ସ୍ବାନକୁ ମୂର୍ତ୍ତି ପକ୍ଷରେ
ଦୁଇଟିକୁ ମୁଁ ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖିପାରୁଛି ।’

‘ତମର ବୁଝିପାରବନ, ତମ ମୋର... ମୋ ପକ୍ଷରେ କେତେ...
ତମର ନା ବଞ୍ଚିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ଅମ୍ଭେବ !’

‘ମୁଁ ତା ବୁଝିବି ଜୟା ।’

‘ତାହେଲେ ତମେ ଏ ସ୍ତୋତାରେ ପାଦ ଦେଇବ କାହିଁକି ?’

‘ମୁଁ କ’ଣ ଏବେ ନୂଆକରି ଏ ସ୍ତୋତା ପଢ଼ିବୁ ତୋତେ ?’

‘ତମ ଆଦାତରେ ଗାଳୁକି ବ୍ୟବସାୟୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଲକ୍ଷେଟକାର
ପାଣି ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବନି ତମକୁ ଏ ଧରଣରୁ ବଦାୟ ଦେଇଦେବା ଲାଗି ।

‘ଲକ୍ଷେଟକା ତ କେଣି ହୋଇଲେ । ଏ ଦେଶରେ ପଞ୍ଚ, ଦଶ
ହଜାର ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲେ ବି ଯେ କୌଣସି ସତତତନ ନାଗଦେବକୁ
ସେ ପୁରକୁ ପଠାଇ ଦିଆଯାଇନାହିଁ ।’

‘କେତେ ସହଜରେ ତମେ ଏକଥା କହିପାରୁଛ ।’ ଜୟାର କଣ୍ଠ-
ଥଳ ଅଶ୍ରୁରୁଦ୍ଧ ।

‘ସ୍ବାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଜୟଣ ଶତ୍ରୁର କନ୍ୟାପାତ୍ର ମୁଁ ଏ
ଧଳବେ କଥାକଣ୍ଠି ଆଶା କରେନି ।’

ଜୟା ଅସ୍ବାଭାବିକ ଭାବରେ ଖୁସିର ହୋଇ ଉଠିଲା । ତନ୍ମୁଖର
ତାର ପୁଟି ଉଠିଲା ଦୃଢ଼ ପ୍ରତ୍ୟୟର ମୁଦ୍ରା ।

‘ତମେ ତମସ୍ତୋତାରେ ଅଟକ । ମୁଁ ବି ଶୁଲଲ ମୋର ସ୍ତୋ-
କାଳ୍ପନେବା ପାଇଁ ।’

[୧୧୭]

‘ଜୟା ! ତମେ ଆଉ କିଛି ସମୟ ବସ । ତମ ସନ୍ତତ ଗୁରୁଭଣ୍ଡେ କଅଁ ବାଉଁ ଅଛି ।’

ଜୟା ଘରକରେ ବସି ରହିଲା ।

ଅରୁଣାଭ କହିଲା, ‘ବାପାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ ମୁଁ ପୁରପୁର ନିଃସଙ୍ଗ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ମୋର ଉଚ୍ଚାମନକୁ ଯତ୍ନେ କରିବାପାଇଁ ତମେ କ’ଣ ଆଗେଇ ଆସିବନି ?’

‘ଅରୁଣାଭ ସ୍ବରର କାରୁଣ୍ୟ ଓ ଆଖିର ଲୁହ ଜୟାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ସେ ଅରୁଣାଭକୁ ଦୁଇହାତରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି କହିଲା, ‘ତମ ଆଖିର ଲୁହ ମୁଁ ସହିପାରିବନି ପ୍ରିୟ, ମତେ କୁହ ମୁଁ କ’ଣ କରିବି ?’

ଅରୁଣାଭ ତାର ଛଳ ଛଳ ନୟନ ଦ୍ବୟକୁ ଜୟା ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରି କହିଲା, ‘ମତେ ଜବାବ୍ ଦିଅ ଜୟା, ଆସନ୍ତା ମାସରେ ତମେ ବବାହ-ରୂପକ ବନ୍ଦନକୁ ସ୍ବାକ୍ଷ୍ୟ ଦେବ ।’

‘ମୁଁ ବବାହ ପାଇଁ ସ୍ନେହ ପ୍ରିୟ । ମୋର ସୌଭାଗ୍ୟକୁ ମୁଁ ବେଶୀବନ ଦୂରେଇ ରଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ନୁହେଁ ।’

ତାପରେ ସେ କ୍ୟାଲେଣ୍ଡରକୁ ଆଖି ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଥୋଇ କହିଲା, ‘ଠିକ୍ ଏକ ବର୍ଷପରେ ଏଇ ମେ କମ୍ପା ଜୁନ୍ ମାସରେ ଆମର ବବାହ ହବ । ଏଇ ବର୍ଷଟି ମୁଁ ଅଜ୍ଞାତବାସରେ କଟାଇବି ତମର ଯୋଗ୍ୟ ହେବାପାଇଁ ।

‘ମତେ ଲଜ୍ଜା ଦିଅନି ଜୟା । ମୋର ମନେ ହେଉଛି ମୁଁ ତୁମର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ।’

ମିନିଷର ସ୍ବରରେ ଜୟା କହିଲା, ‘ମତେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ସମୟ ଦିଅ ପ୍ରିୟ । ଗୋଟିଏ ବର୍ଷପରେ ଆମେ ଗଢ଼ିବା ଆମର ଶ୍ଯୁ ଲାଡ଼ଟି ।’

ଅରୁଣାଭ ଏକ ଘର୍ଯ୍ୟ ନିଃଶ୍ବାସ ଡାକି କଲା ।

ଅରୁଣାଭକୁ ଏକ ମଧୁର ରୁମ୍ଭନରେ ଆବେଶଗ୍ରସ୍ତ କରିଦେଇ
କଷତ୍ୟାଗ କରିଥିଲା ଜୟା ।

କଷ ମଧ୍ୟରେ ପଦରୁରଣ କରୁ କରୁ ଗୁଣ୍ଡଗୁଣ୍ଡ ଆବୃତ୍ତି କରିଥିଲା
ଅରୁଣାଭ ।

ସେ ମୋହନ କର	କଣ୍ଠେ ମୋ ଡାଳ
ବନ୍ଧି ଅଧରେ	ଗାଡ଼େ ଦେଇ ଜାଳ
ସମ୍ପାଟ ଯାହା କରିଦେଇ ରାଣୀ ମତେ	
ଜଗତ ଯାଏନା ପ୍ରାଚେ ।	

ଅରୁଣାଭ ଥିଲା ଭୃଷ୍ଟ । ତାର ମନ ଆକାଶରେ ଘୁଞ୍ଚି ବୁଲୁଥିଲେ
ଅଗଣିତ ରଙ୍ଗିନ୍ କେଲୁନ୍ ଓ ପୁଲଝର ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ସହରର କାତାବରଣରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଗରାବଣେଣୀର ସଂଗ୍ରାମ ପିପାସା ସହ ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ଅଫିସ୍-ଗୋଷ୍ଠୀର ଫୋପ ଓ ଶୁଖିର ମାସା ସମାନ୍ତରାଳ ଭାବରେ ବଢ଼ି ଚାଲିଥିଲା ।

ଜୟାର ଅନୁପମ୍ନିତର କାରଣ ଖୁବ୍‌ଶୀଘ୍ର ଅରୁଣାଭ ନିକଟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ମାତ୍ରକରେ ନିଷ୍ଠାର ସହ ପବନ ଘେରୁ ଶୁଦ୍ର ଶୁଦ୍ର ଦୂର ଆସିବାପାଇଁ ଗୋରୁକରେ ଜୟା ତାର ସଂଗଠନ ଗଢ଼ି ଚାଲିଥିଲା ।

ସହରରେ ଚାନ୍ଦ୍ୟାଭାବ ଦେଖାଦେଇଥିଲା । ଅନାଦାର ମୃତ୍ୟୁ ସହର ଓ ସହର ତଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଘଟିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପରିସଂଖ୍ୟାନର ମିଥ୍ୟା ପତାକା ଉଡ଼ାଇ ସରକାର ପକ୍ଷରୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ସଂଖ୍ୟା କବରସ୍ଥ କରି ଦିଅ ଗଲା ।

ଦୁଇ ମଣିଷର ଅଭାବ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ସୁନି ଆକାରରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ପାଇଁ ସହରର ଧନୀ ବ୍ୟବସାୟୀ ସୁନ୍ଦର ମୂର୍ତ୍ତି ଅଭିଭବିତ୍ ହୋଇଲେ । କ୍ଷମତାସୀନ ଦଳର ଜିଲ୍ଲା କମିଟିର ସଂପାଦକ ସୁନ୍ଦର ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଦୁଃସାହସ କୌଶଳି ବାଧାକୁ ଭିକ୍ଷେପ କରିବା ଅବସ୍ଥାରେ ନଥିଲା ।

ଅରୁଣାଭକୁ ଅଶେଷ କରିଦେବା ପାଇଁ ଦୁଇ ଦୁଇ ଥର ବ୍ୟର୍ଥ ଉଦ୍ୟମ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ଅରୁଣାଭର ସାଥୀ ଆସିବାପାଇଁ ଯୁବକ-ମାନଙ୍କର ବନ୍ଦନ ଓ ସାହସ ଇଡ଼ାଟିଆ ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ବଫଳ କଲା-ଥିଲା ।

ସହରର ଓ କାହାଣୀର ନାମଜାତା ଗୁଣ୍ଡାମାନେ ଗାଁର ଅଶିଷିତ ଶୁଣି ଯୁବକମାନଙ୍କ ପ୍ରକ୍ଷେପର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥଲଭରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ପ୍ରଥମ ଉଦ୍ୟମ ପରେ ଯେତେବେଳେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶ ପେଶାଦାର ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ଚାଉଁଳ ଯୁବକମାନେ ପୋଲିସ୍ ହାତରେ ଅର୍ପଣ କଲେ, ଅର୍ପିତରୂପାରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ଶକ୍ତିନୈତିକ ଦସ୍ତକ୍ଷେପ ଫଳରେ ଏ ଗୁଣ୍ଡାମାନେ ନିଶ ମୋଡ଼ି ମୋଡ଼ି ଆନା ଟ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ । ଏମାନଙ୍କ ଚିରୁତରେ କୌଣସି ମଳେମା କରିବାପାଇଁ ପୋଲିସ୍ ସାହସ କରିନଥିଲା ।

ପୋଲିସ୍ ନିଷ୍ପ୍ରାପ୍ତ ଅରୁଣାଭର ବନ୍ଦୀମାନଙ୍କୁ ବିଚଳିତ ଓ ବକ୍ସିତ କରିଥିଲା । ତେଣୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶଦାର ଯେତେବେଳେ ଅରୁଣାଭକୁ ହତ୍ୟା ଉଦ୍ୟମ କରି ଗୁଣ୍ଡାମାନେ ଧସିପଡ଼ିଲେ, ଆଦିବାସୀ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଉ ପୋଲିସ୍ ହାତରେ ଅର୍ପଣ କଲେ ନାହିଁ । ସାଗ ସହରକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଚକିତ କରି ସେମାନେ ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାବନ କରିଦେଲେ ।

ଅରୁଣାଭର ହତ୍ୟା ଉଦ୍ୟମରେ ନିଷ୍ପ୍ରାପ୍ତ ଆଦର ନେଇଥିବା ନୋଲିସ୍ ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ଅନୁରାଗରେ ବିଚଳିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ନୋରସୁଟ୍ରେ ବଣଜଙ୍ଗଲ ଚଳି ଚଳି କରି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଏକ ପାହାଡ଼ୀ ଗୁଡ଼ାଭିତରେ ସେମାନେ ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ଆବିଷ୍କାର କରିଥିଲେ । ପରେ ପରେ କେତେଜଣ ଆଦିବାସୀ ଯୁବକଙ୍କ ଚିରୁତରେ ମୋକ୍ତେମାମାନ ଦାୟର୍ କରାଯାଇଥିଲା । ମନ୍ତ୍ରୀ ଦମ୍ଭକାଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଫଳରେ ସଞ୍ଚୋଟ ଓ ଦକ୍ଷ ପୋଲିସ୍ ଅର୍ପିତରୂପାଙ୍କୁ ଗୋରାସୁଟ ଜିଲ୍ଲାକୁ ବିତାସି ନେଇଯିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଦୁର୍ଦ୍ଦଶ ପରାୟଣ ଖୁସାମୋଦିଆ ଅପସରୁମାନଙ୍କୁ ବାହୁ ବାହୁ ନୋରସୁଟ୍ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଦହରରେ ଶୁଭକର କୃଷିମ ଅଗ୍ରଦଳୀଙ୍କର ସୁଦମ୍ଭେର୍ଦ୍ଧୀ ଅଜସ୍ର କଳା ଟଙ୍କାର ମାଲିକ ହୋଇପାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଗୋଦାମ୍ଭୂତକରେ ପ୍ରଚୁର ଶୁଭକ ମହକୁମ୍ ରହିଥିଲା । ବେସନରେ ଖେସାରିତୁନା ମିଶାଇବା ଓ ବିଭିନ୍ନ ରକମର ତେଲର ଅପମିଶ୍ରଣ କରିବା ସେ ନିର୍ଦ୍ଦୟରେ ସମାପନ କରୁଥିଲେ ।

ଅରୁଣାଭ ଓ ଭାର ସହକର୍ମୀମାନେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେଲେ ସୁନ୍ଦର ମୂର୍ତ୍ତିକ ଗୋଦାମ୍ବର ତାଳ ଛାଙ୍କି ଚାଉଳ ବସା ସବୁ ବଢ଼ାଲେ ବନ୍ଦୀ ଜଗଦାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ କାରଣ ଜଣ୍ଡିପକ୍ଷକୁ ବାରମ୍ବାର ଜଣାଇବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନେ ସହରର ଚାଉଳ ଅଭାବ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ କୌଣସି ମତସେପ ନେଲେ ନାହିଁ । ଧନାକଲାର ଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସମାଜର ବ୍ୟବହାର ଓ ବଜ୍ରମାତ ଅରୁଣାଭକୁ ବ୍ୟଥିତ କରିଥିଲା । ଜନକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶ୍ରେଣୀ ଓ ସମାଜରୁ ଅଲଗା କରିବା କାମନା ବହୁତନରୁ ତା ମନରେ ଗଜ ବପନ କରିପାରିଥିଲା । ତେଣୁ ଅଧ୍ୟାପକ ଶୁକ୍ଳରୁ ବରଗାସ୍ତ୍ର ହେବା ତା ପକ୍ଷରେ ଅନାକାଞ୍ଚିତ ନଥିଲା ।

ଜଣେ ସୁନ୍ଦର ମୂର୍ତ୍ତିକର ତାଳଛାଙ୍କି ଚାଉଳ ବାଣିଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସେ ଦେଶର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ, ଏ ମିଥ୍ୟାଶା ଅରୁଣାଭ ପୋଷଣ କରୁନଥିଲା । ସାରା ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତିକୁ ଅସଫଳ ସୁନ୍ଦରମୂର୍ତ୍ତି ଅଲ୍ଲୋପନ ଭଳି ଶୋଷି ଚାଲିଥିଲେ । ଏମାନଙ୍କ ବରୁଣରେ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାପାଇଁ ଦେଶରେ ଅନୁକୂଳ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇନଥିଲା । ଅରୁଣାଭର ମନରେ ଅତରୁଣ ବରଜମାନ କରୁଥିଲା ଆମେରିକାର ପ୍ରତ୍ୟାକ୍ତ ଲେଖକ ଥୋରେଙ୍କ ଉଲ୍ଲେଖ ମୂର୍ତ୍ତି । ଦେଶର ଅନ୍ୟାୟୀ ସରକାରକୁ କର-ଦେବାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ଥୋରେ କାରଗାରହସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ସ୍ୱମତରେ ଦୃଢ଼ରହି ଥୋରେ କାରବରଣ କରିଥିବା ସମାଜର ଆମେରିକାର ବହୁ ସମାଜରେ ଚତୁକ ପକାଇଦେଇଥିଲା । ବଣିଷ୍ଠ ଦାର୍ଶନିକ ଏମେର୍ସନ୍ ଥୋରେଙ୍କୁ ଦେଖିବାପାଇଁ କାରଗାରରେ ପଦାର୍ପଣ କରିଥିଲେ ।

ଏମେର୍ସନ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ ଥିଲା ‘ତମେ କାହିଁକି କାରଗାରରେ ଥୋରେ ?’ ପ୍ରଶ୍ନଶୁଣି ଅରୋ ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲେ ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଆକାଶରେ ଚାନ୍ଦା ଧବଡ଼ାବ ଭଳି ଝଲି ଝଲି ଉଠିଥିଲା ।

‘ସରକାର ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ୟାୟର ଅବତାର, ସେତେବେଳେ କୌଣସି ସଂଜ୍ଞସ୍ତ୍ର ଲୋକ ପକ୍ଷରେ କାରଗାରରୁ ଉକ୍ତସ୍ତ୍ରର ସ୍ଥାନ

ଅଛିନ ?' ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ଏମେର୍ସନ୍ ସେହିନ ମୂଳ ହୋଇଯାଇ-
ଥିଲେ ।

ଅନ୍ଧକରଣ ଲେଖକର ଯେ ଏ ଦେଶରେ ବଞ୍ଚିବାର ଅଧିକାର
ଅଛି. ଏହା ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ଅରୁଣାର ଚାନ୍ଦବରଣ ଭରବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ଥିଲା ।

ନିର୍ବାଚିତ ରଚିତାର ମଜାଳ ା ଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ଅରୁଣାର ଓ
ତାର ଆଦିବାସୀ ସାଥୀମାନେ ସୁନ୍ଦର ମୁଣ୍ଡିକର ନୋଡାମ୍ ସମ୍ମୁଖରେ
ମନସ୍କେ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଯାନ ସ୍ୱପର୍ବରେ ପୂର୍ବରୁ
ପ୍ରଶ୍ନର ପଟ ବଢ଼ାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ସେମାନେ ଗୋଡାମ୍ ପାଖରେ
ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ ଅସଂଖ୍ୟ ଉତ୍ସୁକ ଦେଖଣାଦାସୀ ବସ୍ତ୍ରାଞ୍ଜପରେ
ସେମାନଙ୍କର ଆଗମନକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ଠିଆହୋଇ ରହିଥିଲେ ।

ଅରୁଣାର ଗୋଡାମ୍ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକୁ ଗୋଡାମ୍‌ର
ଅନତି ଦୂରରେ ସହରର ପ୍ରଧାନ ବସ୍ତାରେ ପରୁଷ ଜଣ ସଭିକ ବନ୍ଧୁ-
ଧାରୀ ପୋଲିଙ୍ଗ୍ ଅପେକ୍ଷାବଦ୍ଧ ଥିଲେ ।

ଅରୁଣାର ଓ ତାର ସାଥୀମାନଙ୍କର ଧାରଣା ଥିଲା ସେମାନେ
ଗୋଡାମ୍ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଗିରଫକର୍ତ୍ତା ହୋଇଯିବ ।
କିନ୍ତୁ ପୋଲିଙ୍ଗ୍ କୌଣସି ପ୍ରତିରୋଧ ନକରି ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ
ଗୋଡାମ୍ ଆଡ଼େ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେଲା, ସେମାନେ ବସ୍ତୁତ
ହୋଇଗଲେ । ସାଥୀମାନଙ୍କର ଗହଣରେ ଅରୁଣାର ଗୋଡାମ୍ ତାଳକୁ
ଯେତେବେଳେ ଧରେ ଦୁଇଥର ଝିଙ୍କିଦେଲା, ପୋଲିଙ୍ଗ୍ ପକ୍ଷରୁ ଆଖିବୁଜା
ଗୁଲି ଚାଲିଲା ।

ଅଳ୍ପ କେତେ ସେକେଣ୍ଡ୍ ମଧ୍ୟରେ ଅରୁଣାର ଓ ତାର ଉକ୍ତନେ
ସହକର୍ମୀଙ୍କର ରକ୍ତଚଞ୍ଚିତ ଦେହ ଲେଟିପଡ଼ିଲା ଗୋଡାମ୍ ସମ୍ମୁଖେ
ପ୍ରଧାନ ପଥ ଉପରେ ।

ସେହିନ ଦେଖିବାସୀ ଆଞ୍ଚଳିକ ସମ୍ବାଦରେ ଶୁଣିଥିଲେ, 'ଆଜି
ପାହାନ୍ତିଆ ସମୟରେ ଉଚ୍ଚାୟିତ ଦର୍ଦ୍ଦୀର ବସ୍ତ୍ରଗଡ଼ି କଲେଜର ଅଧ୍ୟାପକ

ଅରୁଣାଭ ଓ ତାଙ୍କ ସାଥୀମାନେ ବଣିଷ୍ଠ ଗାନ୍ଧୀବାଦୀ ନେତା ସୁନ୍ଦରମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ
 ଘରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରୁଥିବାବେଳେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପସ୍ତସୂତା ପୋଲିସ୍ କର୍ମୀଗୁଣ
 କେତେଜଣ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବାରୁ ଡକାୟତ ଓ ପୋଲିସ୍ ମଧ୍ୟରେ
 ଫାତର ଘଟି ଅରୁଣାଭ ଓ ତାଙ୍କର ବାରିଜଣ ସହକର୍ମୀ ନିହତ ହୋଇଛନ୍ତି ।
 ଏଭଳି ଏକ ଦୁର୍ଘଟ ଅତ୍ୟାଚାର ଡକାୟତ ଦଳକୁ ନିଷ୍ପ୍ରଭ କରିଥିବା
 ବାହାଦୁର ପୋଲିସ୍ କର୍ମୀଗୁଣମାନଙ୍କୁ ପୁରସ୍କୃତ କରିବାପାଇଁ ରାଜ୍ୟ
 ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଛନ୍ତି ।’

ସମ୍ଭାବ ଶୁଣିଥିଲୁ ଜୟା ।

ଚନ୍ଦ୍ରରେ ତାର ପଲକ ପଡ଼ିନଥିଲା ।

ଖୋଳା ମୁଗୁନ ପଥର ଭଳି ସୁନ୍ଦର ଓ କଠିନ ମୁଖରେ ତାର
ଲେଖନୀୟ ଭାବନାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ଦୈନନ୍ଦିନ ରୁଟିନ୍‌ରେ ସାମାନ୍ୟତମ ମରୁବର୍ତ୍ତନର ସ୍ପର୍ଶ ମଧ୍ୟ ଲାଗି
ନଥିଲା । ତାର ସାଥୀ ସହକର୍ମୀମାନେ ଜାଣିପାରିଲେଣି ତାର ଆକାଶରୁ
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ର ତାର ସମସ୍ତେ ବଦାୟ ନେଇ ସାରିଛନ୍ତି । ଟେକସନ୍‌ଙ୍କ
କବିତାରୁ ଧାଡ଼ିଏ ଆବୃତ୍ତି କରିଥିଲା ଜୟା ।

‘It is better to have loved and lost
Than not to have loved at all’

‘ଆଦୌ ପ୍ରେମ ନକରିବା ଅପେକ୍ଷା ପ୍ରେମକର ବରଂ ହରାଇବା
ଶ୍ରେୟସ୍କର ।’

ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀର ଘନ ଅନ୍ଧାର ଯେତେବେଳେ ନିଃସଙ୍ଗ କକ୍ଷରେ
ଜୟାକୁ ଭେଟିଲା, ସେ ଶୁଣିପାରିଲା ଜୟାର ସ୍ବର—

‘ଅପେକ୍ଷା ତର ଅରୁଣାଭ, ଜୟା ତମ ପାଖକୁ ଯିବ ।’

ଟିକିଏ ପଥର ଜୟା କହିବାର ଶୁଣାଗଲା, ‘ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଶୁଭ୍ରପରି
ପଳାୟନ କରିବି ଅରୁଣାଭ । ମୋ ଯିବାଦିନ ପୂର୍ବାଶାରେ ଜଳଭିତ୍ତି
କ୍ଷମାଞ୍ଜନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ।’

ଧାବମାନ ସମୟ ପଛରେ ଫିଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲା ଅରୁଣାଭର
ସ୍ମୃତିକୁ ।

ରଘୁଗଡ଼ ସହର ଧୀରେ ଧୀରେ ଭୁଲିଗଲ ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ ଅନ୍ୟୋକ ଅଞ୍ଚଳର ଜଣେ ଯୁବକ ଅନୁଶୋଭା ତାର ଉଲ୍ଲାସରେ କେବେ ଇତିହାସ ଝୁଟି କଲେଥିଲା ।

ରଘୁଗଡ଼ର ବ୍ୟବସାୟୀ ସମାଜ ସ୍ୱୟଂର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାମ ମାରି ଲୁଣ୍ଠନକୁ ଆଇନ ସମ୍ମତ କରି ରୁଲିଥିଲା । ବୁଦ୍ଧାୟୁଷ୍ଟ ନେତା ଓ ଅପିସରୁକ କଲେକ୍ଟରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଚ୍ଛଦ ମୋଦ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ରୁଲିଥିଲେ ।

ହଠାତ୍ ସହରରେ ଦେଖାଦେଇଥିଲା ଜୟା । ସେତେବେଳେ ଜୟାର ଆଗମନ ସହରବାସୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଆଦୌ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏକ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ରଘୁଗଡ଼ ସହରର ଖବର ବ ବ ସିର ପୃଥିବୀ ସମ୍ପାଦ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ ଧାଇଁବାର ଯୋଗ୍ୟତା ହାସଲ କରିନେଲା ।

ଘଟଣାଟି ଘଟିଥିଲା ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ରାତ୍ରିରେ । ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ରିରେ ଥାନା ଘଣ୍ଟାରେ ଯେତେବେଳେ ବାରଟା ବାଜିଲା, ସହରର ପ୍ରଧାନ ବସ୍ତାଗୁଡ଼ିକରେ କୋଳାହଳର ମାତ୍ରା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଲା ।

କଣ ଘଟୁଛି ଏ ସଂପର୍କରେ ସହରର ଆଇନ ଓ ଟୁଙ୍ଗଳା ରକ୍ଷକ-ମାନେ ସତେଜନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସମସ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସଂଗୃହୀତ ଲୁଟ୍ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ରାତ୍ରି ଟଟା ବେଳେ କଲେଜ ନିକଟସ୍ଥ O M P ବାଟାଲିୟନ୍‌ର ଲେକେ ଯେତେବେଳେ ବାଉଁ ପାଇଲେ, ସେତେବେଳକୁ ଲୁଣ୍ଠନକାରୀ ଦଳ ସହର ଗୁଡ଼ି ରୁଲିଯାଇଥିଲେ ।

କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ ମହଣ ମହଣ ସୁନାର ଅପହରଣ ବ୍ୟବସାୟୀଗୋଷ୍ଠୀର ମେରୁଦଣ୍ଡ ଗ୍ରାସି ଦେଇଥିଲା । ଏ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଡକାୟତି ଫଳରେ ସେମାନେ କିଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିମୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ।

କରୁକ ଓ ହ୍ୟାଣ୍ଡଗ୍ରାମେଣ୍ଟ ଲୁଣ୍ଠନକାରୀମାନେ ବ୍ୟବହାର କରି ଲୋକଙ୍କୁ ଶୁଦ୍ଧ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ କାହାକୁ ହତ୍ୟା କରିନଥିଲେ ।

ସହରରେ ପ୍ରବଳ ଜନରବ ବ୍ୟାପୀ ଯାଇଥିଲା ଯେ ସହରର ଓ ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରର ପୋଲିସ୍ ଓ ପ୍ରଶାସନିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମୁହଁ ଲୁଣ୍ଠନଧନ ହାସ

ସିଲ୍ କରାଯାଇ ପାରିବୁ ଓ ଶ୍ରମଚାପୀନ ଦଳର ସମସ୍ତ ବରିଷ୍ଠନେତା ଲୁଣ୍ଠିତଧନର ଅଂଶୀଦାର ।

ଅନୁସନ୍ଧାନ ପରେ ଜୟା ପ୍ରମୁଖ ଅଳ୍ପ କେତେଜଣଙ୍କ ନାଁରେ ପୋଲିସ୍ ମକଦ୍ଦମା ଛୁଟୁ କରିଥିଲା । ଅଭିଯୁକ୍ତ ଅସାମୀକର ପକ୍ଷ ସମର୍ଥନ କରିବାକୁ ପ୍ରଦେଶର ନାମ୍ବର ଦାମୀ ଆଡ଼ଭେକେଟ୍‌ମାନେ ଆଗେଇ ଆସିଥିଲେ ।

ଜୟା ଓ ତାର ସାଥୀମାନେ ସେହି ଘଣ୍ଟିରେ ଦୁଇବର୍ତ୍ତୀ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣ କୋର୍ଟ୍‌ରେ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ।

ଜୟା ଓ ତାର ସାଥୀମାନେ ଖଲ୍‌ସ୍ ଡେକାଡନ ଏକ ବରଷ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଶୁଭାଗତ୍ତ ସହର ପରିକ୍ରମା କରିଥିଲା । ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ଅଗ୍ରଭାଗରେ ଦୁଇଟି ପ୍ରକାଶ୍ଟ ଚୈଳଚିତ୍ର ଶୋଭାପାଉଥିଲା । ଗୋଟିଏ ଥିଲା ଜାତିର ଜନକ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର; ଅପରଟି ଥିଲା ଅଧ୍ୟାପକ ଅରୁଣାକ ମିଶ୍ରଙ୍କର । ଯାମ୍ବାଦକମାନେ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ପ୍ରାୟ ପଶୁଶ ଦୁଜାର ଲୋକ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ପରେ ଜୟା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଏକବର୍ତ୍ତୀ ପାଇଥିଲା । ସେ ଜୟାକୁ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ଯୋଗଦେବାପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ସଫଳତାର ଶୀର୍ଷ ଦେଶରେ ପାଦଦେଇ ମଧ୍ୟ ଜୟାର ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ବପନ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା ।

ନିର୍ଜନ କୋଠାଘରେ ଅରୁଣାକର ଚୈଳଚିତ୍ର ଆଗରେ ସେ ସ୍ଥିରତା କଥନ କରୁଥିଲା ।

‘କହ । ତମେ କହ ଅରୁଣାକ । ତମର ପରଜୟ ଅପେକ୍ଷା ଏ ବିଜୟ କ’ଣ ଦେଶପକ୍ଷରେ ବେଶୀ ମଙ୍ଗଳ କର ?

ମୁଁ ଆଉ ପାରୁନ ପ୍ରିୟ ! ଏବେ ମୋ ପାଦତଳେ ପଡ଼ିରହିଛି ଯଶ, ଶ୍ରମଚା ଓ ବରକର ପୂଜାଧାଳି ।

ମଣିଷର ଇତିହାସରେ ଭଲ ଏବଂ ମନ୍ଦର ସଞ୍ଜା କ'ଣ ସବୁବେଳେ ନିରୁପଣ କରୁଥିବା କେବଳ ସଫଳତା ?

ସଫଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ପାଇଁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଉପାୟ; ଆଜି ବଫଳ ଦେଶ ଭିତ୍ତିର ଚକ୍ର ଶୋଷିତରେ ଅଜଣା ଅଶୁଣା ମୂଲକ । କୁହ ! ଏତେ ବଡ଼ ମିଥ୍ୟାର ଘର ବହନ କରି ମୁଁ ବଞ୍ଚିବି କେମିତି ?

ତମର ଗନ୍ଧୀର ସ୍ବର ମୁଁ ଶୁଣିପାରୁଛି, 'ଅଶୁଦ୍ଧ ସାଧନ ବ୍ୟବହାର କରି ଶୁଦ୍ଧସାଧ୍ୟକୁ ଯାଇବା କ'ଣ ସମ୍ଭବ ? ମନେରଖ ଜୟା, ସାଧ୍ୟ ହେଉଛି ସାଧନର ଘନତ୍ବର ରୂପ ।'

ମୋ ଆଗରେ ଲମ୍ବିଯାଇଛି ପ୍ରଲୋଭନର ଅଭିଶାପ ।

ଏକ ପ୍ରକଣ୍ଠ ଜିହ୍ବାସା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋର ଚିନ୍ତନକୁ ଯୋଗାଇ ଆସୁଥିଲା ଗଳ୍ପ ।

ଆଜି ମୋର ପ୍ରକୃଷ୍ଟସାର ଗ୍ରନ୍ଥ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଛି । ଯେଉଁ ଅନ୍ଧାରସ୍ବତ୍ପାମାନେ ଆଲୋକର ଉତ୍ସର୍ଗକୁ ଶେଷ କରିଦେଇଥିଲେ, ସେମାନେ ଏବେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ।

ପ୍ରାଗଳ୍ଭ୍ୟା ଭଳି ମୁଁ ଆଗେଇ ଚାଲୁଥିଲି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନେଇ । ତମର ଅସମ୍ଭବ ବଦାୟ ମୋ ଅନ୍ତରରେ ଜନ୍ମ ଦିଆଇଥିଲା ପ୍ରକଣ୍ଠ ସୋଧ ଓ ଅଭିମାନକୁ ।

ଆଜି ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଛି ତରମ ଶୂନ୍ୟତା ମୋତେ ଦେଇଯାଇଛି । ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ତମର ଅନୁପସ୍ଥିତିକୁ ସହିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ କଷ୍ଟକର ହୋଇପଡ଼ିଲାଣି ।

ମୋ ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ବହୁତ କିଛି କାମ ମୁଁ ଏଥର କରିପାରିବି ।

କେଉଁଟି ଅଧିକ ଶ୍ରେୟସ୍କର ? ମିଥ୍ୟାର ପତ୍ତନ ଉପରେ କିମିତ
ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଜୀବନ ନା ସତ୍ୟର ଆଲୋକକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରୁଥିବା
ସ୍ୱନିବାସିତ ମୃତ୍ୟୁ ?

‘To be or not to be, that is the question’.

(ବିସ୍ତ୍ରାବ୍ଧା କନ୍ୟା ମରିବା, ଏହାହିଁ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ।)

ଲେଖକଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୁସ୍ତକ—

- ୧ । ଇଂଲିଶ ଅମିଆରେ (ଘଡ଼େସିଂଗ ଉପନ୍ୟାସ)
- ୨ । ଝଡ଼ୁ ଦୁଇଜି, ମୃତ୍ୟୁ ଚରଣ (ଉପନ୍ୟାସ)
- ୩ । ତାନବ ପ୍ରସା, ଅଲଗ ନଅ । (ଉପନ୍ୟାସ)
- ୪ । ମୋ ଦେଶ ଦୁହେ ଭୁବନେଶ୍ୱର । (ବେତା)
- ୫ । ମୋ ବେତା କୁଅଁ ନାହିଁ । (ବେତା)